

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΡΩΣΙΚΗΣ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΤΟΥΣ 2013

Ιούλιος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΩΣΙΑ - ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	3
A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – «ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟ 2013»	5
B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	7
I. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΑΕΠ)	7
II. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ	12
III. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	14
IV. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	15
V. ΕΠΙΤΟΚΙΟ	21
VI. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ	21
VII. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	22
VIII ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ & ΤΑΜΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ	23
IV. ΔΙΕΘΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΗΣ Κ.Τ.	24
X. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2013	25
XI. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	26
Γ. Ο ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ	29
I. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	29
1. Αγροκτηνοτροφικός Τομέας	29
2. Ενεργειακά Προϊόντα	31
3. Λοιπές Πρώτες Ύλες	32
II. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	32
III. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	33
1) Λιανικό Εμπόριο	33
2) Κατασκευές	37
3) Μεταφορές	37
4) Τεχνολογίες Πληροφορίας	38
5) Τουρισμός	38
6) Χρηματοπιστωτικός Τομέας	41
Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	47
I. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	47
II. ΘΕΣΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	51
1) Προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ	51
2) Τελωνειακή Ένωση Καζακστάν – Λευκορωσίας – Ρωσίας	51
III. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ	51
IV ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΩΣΙΑΣ ΤΟ 2013	56
1. Διμερείς Εμπορικές συναλλαγές	56
2. Διμερείς επενδυτικές ροές	58
α) Ρωσικές Επενδύσεις στην Ελλάδα	58
β) Ελληνικές Επενδύσεις στην Ρωσία	59
ΣΤ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	61
Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	62
Ζ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	63

ΡΩΣΙΑ - ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Έκταση	17.075.400 τ.χλμ.	
Πληθυσμός	142,9 εκ.	
Ενεργός πληθυσμός	75,04 εκ.	
	2013	2012
Α.Ε.Π. (ονομαστική αξία)	66,7 τρις ρούβλια ≈ 2,1 τρις \$Η.Π.Α.	62,3 τρις. Ρούβλια ≈ 2 τρις \$Η.Π.Α
Α.Ε.Π. (κατά κεφαλή)	464,7 χιλιάδες ρούβλια	431,6 χιλιάδες ρούβλια
Μεταβολή Α.Ε.Π.	1,3%	3,4%
Πληθωρισμός	6,5%	6,6%
Συναλλαγματική Ισοτιμία	1€=42,2 ρούβλια 1\$ Η.Π.Α.= 31,9 ρούβλια	1€=39,9 ρούβλια 1\$ Η.Π.Α.= 31,1 ρούβλια
Ανεργία	5,5% (4,1 εκ. άτομα)	5,5%
Μέσος ονομαστικός μισθός	29.960 ρούβλια	26.628 ρούβλια
Μέση ονομαστική σύνταξη	10.201 ρούβλια	9.153 ρούβλια
Δείκτης παραγωγικότητας εργατικού δυναμικού (ΟΟΣΑ)	χαμηλός - 34 ^η θέση παγκοσμίως (Ελλάδα 25 ^η θέση)	
Εξωτερικό Χρέος	727 δις \$Η.Π.Α.	637,8 δις \$Η.Π.Α
Χρέος ευρύτερου δημοσίου τομέα	376 δις \$Η.Π.Α.	299,0 δις \$Η.Π.Α. (14,95% του ΑΕΠ)
Εξωτερικό Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης	55,7 δις \$Η.Π.Α. (2,7% ΑΕΠ)	50,7 δις \$Η.Π.Α.
Χρέος Ιδιωτικού Τομέα	351 δις \$Η.Π.Α.	338,7 (16,94% του ΑΕΠ)
Αποθεματικό Ταμείο	2.859,7 δις ρούβλια	1.885,6 δις ρούβλια
Ταμείο Εθνικού Πλούτου	2.900,6 δις ρούβλια	2.690,6 δις ρούβλια
Διεθνή συναλλαγματικά αποθέματα	509,6 δις \$Η.Π.Α. (5 ^η χώρα στο κόσμο)	537,618 δις \$Η.Π.Α.
Διεθνή πιστοληπτική ικανότητα	BBB- (S&P)	Baa1 (Moody's)
Μέσο βασικό επιτόκιο αναχρηματοδότησης των τραπεζών	6,5%	-
Μέσο επιτόκιο καταθέσεων φυσικών προσώπων σε ρούβλια	7,4%	8,5%
Μέσο επιτόκιο τραπεζικών δανείων προς φυσικά σε ρούβλια	17,3% (ετήσιο)	20,8% (ετήσιο)
Μέσο επιτόκιο τραπεζικών δανείων (υποθήκη)	12,1%	12,7%
Μέσο επιτόκιο τραπεζικών δανείων προς ν.π. (μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς)	10,6%	12,2%
Μέση ετήσια απόδοση κρατικών ομολόγων	6,94%	7,41%
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
	2013	2012
Έσοδα	13 019,8 δις ρούβλια (19,5% ΑΕΠ)	12 853,7 δις ρούβλια
Έξοδα	13 330,3 δις ρούβλια (20% ΑΕΠ)	12 890,7 δις ρούβλια
Έλλειμμα	310,5 δις ρούβλια	-37,1 δις ρούβλια
Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ & ΤΙΜΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
	2013	2012
Πετρέλαιο	523,3 εκ τόνοι	518,1 εκ. τόνοι
Μέση τιμή Urals	107,88 \$Η.Π.Α. το βαρέλι	110,5 \$Η.Π.Α. το βαρέλι
Φυσικό αέριο	668 δις κ.μ.	653 δις κ.μ.
Μέση τιμή συμβολαίου (Γερμανία)	402,8 \$Η.Π.Α./χίλια κ.μ.	
Μέση τιμή spot (Γερμανία)	360,6 \$Η.Π.Α./χίλια κ.μ.	
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ		
	2013	2012
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	32,7 δις \$Η.Π.Α.	71,2 δις \$Η.Π.Α.
Ισοζύγιο εμπορίου αγαθών	180,3 δις \$Η.Π.Α.	191,6 δις \$Η.Π.Α.

Εξαγωγές αγαθών	523,2 δις \$Η.Π.Α.	527,4 δις \$Η.Π.Α.
Αργό πετρέλαιο	173,6 δις \$Η.Π.Α.	180,9 δις \$Η.Π.Α.
Προϊόντα πετρελαίου	109,3 δις \$Η.Π.Α.	103,6 δις \$Η.Π.Α.
Φυσικό αέριο	67,2 δις \$Η.Π.Α.	62,2 δις \$Η.Π.Α.
Εισαγωγές αγαθών	342,9 δις \$Η.Π.Α.	335,7 δις \$ Η.Π.Α.
Ισοζύγιο εμπορίου αγαθών πλην ενεργειακών προϊόντων	-169,9 δις \$Η.Π.Α.	-155,14 δις \$Η.Π.Α.
Όγκος Διμερούς Εμπορίου	866,2 δις \$Η.Π.Α.	863,2 δις \$Η.Π.Α.
Κυριότεροι Εμπορικοί Εταίροι (όγκος διμερούς εμπορίου): Κίνα 10,5%, Ολλανδία με 9%, Γερμανία 8,9%, η Ιταλία 6,4%, Ουκρανία 4,7%, Λευκορωσία 4,0% κ.λ.π.		
Κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα: Ενεργειακά προϊόντα (πετρέλαιο και φυσικό αέριο) και ορυκτά (άνθρακας, σίδηρος, χαλκός, νικέλιο, πολύτιμες πέτρες), ξυλεία και προϊόντα χαρτοβιομηχανίας, αυτοκίνητα και φορτηγά κλπ.		
Κυριότερα εισαγωγικά προϊόντα: Προϊόντα μέσης έως υψηλής μεταποίησης, (μηχανές/συσκευές αυτοκίνητα και άλλες συσκευές), χημικά προϊόντα (φαρμακευτικά προϊόντα), τρόφιμα, κλπ.		
Ισοζύγιο εμπορίου υπηρεσιών	-58.622	-46.587
Εξαγωγές υπηρεσιών	69,8 δις \$Η.Π.Α.	62.340 δις \$Η.Π.Α.
Εισαγωγές υπηρεσιών	128,4 δις \$Η.Π.Α.	108,9 δις \$Η.Π.Α.
Συνολική δαπάνη για τουριστικές υπηρεσίες	54 δις \$Η.Π.Α. (4 ^η χώρα στο κόσμο)	42,8 δις \$Η.Π.Α.
Κατά κεφαλή δαπάνη για τουριστικές υπηρεσίες	374 \$Η.Π.Α.	
Κυριότερες χώρες- προορισμοί ρώσων τουριστών: Τουρκία 16,8%, Αίγυπτος 10,4, Ελλάδα 6,4%, Κίνα 5,8, Ταϊλάνδη 5,7%, Ισπανία 5,5%, Φινλανδία 4,6%		
Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	-42,5 δις \$Η.Π.Α.	-25,6 δις \$Η.Π.Α.
Ισοζύγιο διακίνησης κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα	- 59,7 δις \$Η.Π.Α.	- 53,9 δις \$Η.Π.Α.
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ		
	2013	2012
Εισροές ξένων επενδύσεων στην Ρωσία	170,1 δις \$Η.Π.Α.	154,5 δις \$Η.Π.Α.
Άμεσες επενδύσεις	26,1 δις \$Η.Π.Α.	18,6 δις \$Η.Π.Α.
Άμεσες επενδύσεις εξαιρουμένων των «offshore»	15,2 δις \$Η.Π.Α.	11 δις \$Η.Π.Α.
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	1 δις \$Η.Π.Α.	1,8 δις \$Η.Π.Α.
Λοιπές επενδύσεις	142,2 δις \$Η.Π.Α.	134 δις \$Η.Π.Α.
Συσσωρευμένες ξένες άμεσες επενδύσεις στην Ρωσία: 496,3 δις \$Η.Π.Α.		
Συσσωρευμένες ξένες άμεσες επενδύσεις από την Ρωσία: 406,2 δις \$Η.Π.Α.		
Σημαντικότερες χώρες προέλευσης επενδύσεων στην Ρωσία: Κύπρος 30,3%, Ολλανδία 12%, Βρετανικοί Παρθένοι νήσοι 9,9%, Βερμούδες 6,2%, Λουξεμβούργο 6,1%, Μπαχάμες 5,9%, Γερμανία 4,3% κλπ		
Σημαντικότερες χώρες προορισμού ρωσικών επενδύσεων: Κύπρος 37,4%, Ολλανδία 15,9%, Βρετανικοί Παρθένοι νήσοι 11,5%, Ελβετία 2,9%, Η.Π.Α. 2,6%, Η.Β. 2,5%, Λουξεμβούργο 2,2%, Γερμανία 2,2% κλπ		
Σημαντικότερες χώρες προέλευση επενδύσεων στην Ρωσία εξαιρουμένων των «offshore»: Γερμανία 26%, Ολλανδία 20%, Ιαπωνία 7%, Αυστρία 6%, Ελβετία 5%, Γαλλία 5%, Φινλανδία 5%, Μ. Βρετανία 4%, Η.Π.Α. 4%, Ινδία 3%, λοιπές χώρες 15%.		
Διεθνής κατάταξη όσον αφορά το δείκτη επενδυτικής εμπιστοσύνης (Α.Τ. Kearny): 11 ^η θέση		
Δείκτης ευκολίας άσκησης οικονομικής δραστηριότητας (Παγκόσμια Τράπεζα): 92 ^η θέση (Ελλάδα: 72 ^η θέση)		
Δείκτης διαφθοράς (Transparency International): 127 ^η θέση (Ελλάδα: 80 ^η θέση)		
ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		
Όγκος διμερούς εμπορίου αγαθών	7,01 δις ευρώ	6,4 δις ευρώ
Εξαγωγές αγαθών	6,61 δις ευρώ	6,01 δις ευρώ
Εισαγωγές αγαθών	406,02 εκ ευρώ	462,7 εκ ευρώ
Εμπορικό Ισοζύγιο	-6,2 δις ευρώ	-5,5 δις ευρώ
Κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της Ρωσίας	Πρώτες ύλες (Φυσικό αέριο, πετρέλαιο, κλπ)	
Κυριότερα εισαγωγικά προϊόντα της Ρωσίας	Γούνες, φρούτα και λαχανικά, ανελκυστήρες	
Επισκέψεις Ρώσων τουριστών στην Ελλάδα	1.175.629	690.412

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – «ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟ 2013»

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. το 2013 υπολογίζεται μόλις στο 1,3% έναντι 3,4% το 2012, γεγονός που σε συνδυασμό με εκτιμήσεις Διεθνών Οικονομικών Οργανισμών για το 2014, δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι η Ρωσική οικονομία διανύει περίοδο στασιμότητας. Βασικά χαρακτηριστικά αυτής συνιστούν η επιβράδυνση της ζήτησης (εσωτερικής και εξωτερικής, καταναλωτικής και επενδυτικής) και η συναμφοότερη στασιμότητα στην βιομηχανική παραγωγή, η μείωση των επενδύσεων σε βασικό κεφάλαιο, παράλληλα με την μείωση της παραγωγικότητας και την επιδείνωση των ισολογισμών των επιχειρήσεων. Την ίδια περίοδο συρρίκνωση κατέγραψε και η δραστηριότητα στο τομέα των κατασκευών.

Η ανεργία παρέμεινε στα επίπεδα του 2012, δηλαδή 5,5%, ενώ ο πληθωρισμός συνεχίζει να παραμένει σχετικά υψηλός παρά την ελαφρά μείωση από 6,6% το 2012 σε 6,5% το 2013.

Ο μέσος ονομαστικός μηνιαίος μισθός αυξήθηκε από 26.629 ρούβλια το 2011 σε 29.940 ρούβλια το 2013, που αντιστοιχεί σε αύξηση υπό πραγματικούς όρους κατά 5,2%. Στην αύξηση αυτή συνέβαλε κυρίως ο δημόσιος τομέας και δη οι τομείς της παιδείας, υγείας και κεντρικής διοίκησης. Ωστόσο, γενικά οι μισθοί στο χρηματοπιστωτικό τομέα και το τομέα της ενέργειας παραμένουν υψηλότεροι κατά 2,3 φορές από τους υπόλοιπους κλάδους. Η μέση, βασική, σύνταξη το 2014 ανήλθε σε 10.201 ρούβλια αυξανόμενη κατά 9,9% σε σχέση με το 2012.

Γενικά συνιστά χαρακτηριστικό της Ρωσικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία, η δυσανάλογη αύξηση του πραγματικού μισθού σε σχέση με την παραγωγικότητα, που οφείλεται στην υπερθέρμανση της αγοράς εργασίας (έλλειψη εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης), της «ολλανδικής ασθένειας» (λόγω αύξησης εσόδων από εξαγωγές υδρογονανθράκων), της χαμηλής καινοτομίας κλπ., γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, χαμηλά επίπεδα κέρδους στην οικονομία εν συνόλω.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, βασικό παράγοντα αποφυγής της ύφεσης συνεχίζει να αποτελεί η διατήρηση της τιμής του πετρελαίου σε επίπεδα άνω των 100 \$/βαρέλι και συγκεκριμένα στα 107,9 \$/βαρέλι (μέση τιμή Ural) το 2013 έναντι 110,5 \$/βαρέλι το 2012. Αντίστοιχα, η μέση τιμή του φυσικού αερίου στα γερμανικά σύνορα, σύμφωνα με στοιχεία του ΔΝΤ, διατηρήθηκε στα 402,8 \$Η.Π.Α./χίλια κ.μ., τιμή που υστερεί κατά 6,6% έναντι αυτής του 2012.

Η μέση συναλλαγματική ισοτιμία του ρουβλίου με το αμερικανικό δολάριο το 2013 ανήλθε στα 31,9 ρούβλια/\$Η.Π.Α. (2012: 31,1 ρούβλια/\$Η.Π.Α.) και με το ευρώ 42,2 ρούβλια/ευρώ (2012: 39,9 ρούβλια/ευρώ). Η εν λόγω υποτίμηση εντάσσεται στο πλαίσιο της δεδηλωμένης πρόθεσης της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας, όπως μειώσει τις παρεμβάσεις της στην αγορά συναλλάγματος. Αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής αποτελεί το γεγονός, ότι στις αρχές του 2014 το ευρώ ξεπέρασε ήδη τα 50 ρούβλια με τις μεσοπρόθεσμες προβλέψεις να διατηρούνται ανοδικές.

Τα διεθνή συναλλαγματικά αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας μειώθηκαν το 2013 κατά 28 δις \$ Η.Π.Α. ανερχόμενα την 1.1.2014 σε 509,6 δις \$ Η.Π.Α.

Σύμφωνα με προσωρινές εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν στα 523,2 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 527,4 δις \$ Η.Π.Α.) ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν στα 342,9 δις \$ Η.Π.Α. (2012: δις 335,7 \$ Η.Π.Α.) ήτοι περίπου 22% Α.Ε.Π.. Ως εκ τούτου, το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου μειώθηκε για ακόμα μια χρονιά στα 180,3 δις \$Η.Π.Α., ωστόσο ο συνολικός όγκος εμπορίου αυξήθηκε στα 866,2 δις \$Η.Π.Α. Γεωγραφικά η Ευρώπη καταλαμβάνει περί το 48% του συνολικού εμπορίου, ακολουθούν οι χώρες ΑΡΕC με περίπου 25%, και οι χώρες ΚΑΚ με 13,5%.

Όσον αφορά στις υπηρεσίες, εδώ το αρνητικό ισοζύγιο αυξήθηκε από 46,5 δις \$ Η.Π.Α. στα 58,6 δις \$ Η.Π.Α. Η εν λόγω αύξηση ανάγεται στην αύξηση των εισαγωγών υπηρεσιών στα 128,4 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 108,9 δις \$ Η.Π.Α.) και δη στην υποκατηγορία που αφορά στα ταξίδια/τουρισμό, που ενδιαφέρει ιδιαίτερα τη χώρα μας. (Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Τουρισμού η Ρωσία κατέχει την 5^η θέση παγκοσμίως όσον αφορά στο ρυθμό αύξησης των δαπανών για ταξίδια). Από την άλλη μεριά οι εξαγωγές υπηρεσιών ανήλθαν στα 69,8 δις \$Η.Π.Α. (2012: 62,3 δις \$Η.Π.Α.).

Το έλλειμμα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία ανήλθε στα 310,52 δις ρούβλια, δηλαδή 0,5% του Α.Ε.Π., έναντι 37,06 δις ρούβλια το 2012 (0,1% Α.Ε.Π.). Τα έσοδα του προϋπολογισμού υπολογίζονται στα 13.019,83 δις ρούβλια ήτοι 19,5% Α.Ε.Π. (2012: 12.853,68 δις ρούβλια ήτοι 20,8% Α.Ε.Π.) και τα έξοδα 13.330,35 δις ρούβλια ήτοι 20% Α.Ε.Π., έναντι 12.890,75 και 20,9% Α.Ε.Π. το 12μηνο του 2012. Πρόθεση της κυβέρνησης, για το μεσοπρόθεσμο διάστημα έως το 2016, συνιστά η διατήρηση του ελλείμματος εντός των ορίων του 1% του ΑΕΠ. Όσον αφορά στο δημόσιο χρέος, το 2013 ανήλθε στο 2,7% του Α.Ε.Π. και για την περίοδο ως το 2016 υπολογίζεται να μην ξεπεράσει το 10,8% Α.Ε.Π.

Το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι μοναδική πηγή αύξησης του χρήματος στην αγορά για τα επόμενα χρόνια παραμένει ο δανεισμός μόνον μέσω της Κεντρικής Τράπεζας, της οποίας ωστόσο η πολιτική είναι και παραμένει περιοριστική, τόσο όσον αφορά στην ποσότητα του χρήματος όσο και όσον αφορά στο ύψος του ονομαστικού βασικού επιτοκίου το οποίο ανέρχεται στο 8,25% (στην πράξη οι τράπεζες δανείζονται με χαμηλότερο επιτόκιο που ανέρχεται στο 6,5%). Η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι η ποσότητα χρήματος είναι αρκετή και ότι την ευθύνη για την αύξηση του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος φέρουν οι τράπεζες μαζί με τους επενδυτές. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η εκστρατεία της τελευταίας για εξυγίανση του πολυδιασπασμένου τραπεζικού συστήματος, της πάταξης της σκιάδους τραπεζικής δραστηριότητας και της εξόδου κεφαλαίων μέσω της διενέργειας εκτεταμένων ελέγχων, οι οποίοι είχαν ως αποτέλεσμα την αφαίρεση της άδειας λειτουργίας σε πάνω από 40 τράπεζες μέσα στο 2013 (σημειώνεται ότι στην Ρωσία είναι καταχωρημένα άνω των 900 πιστωτικών ιδρυμάτων). Την ίδια στιγμή η εμπιστοσύνη από πλευράς μεγαλοκαταθετών/επενδυτών στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα παραμένει χαμηλή, αν κρίνουμε από το γεγονός της αυξανόμενης χρόνο με το χρόνο εκροής κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα- η οποία ανήλθε το 2013 στα 59,7 δις \$ Η.Π.Α. έναντι 53,9 δις \$ Η.Π.Α. το 2012 - τοποθετούμενα ως επί το πλείστον σε ακίνητα, μετοχές ξένων εταιρειών και συνάλλαγμα σε θυρίδες.

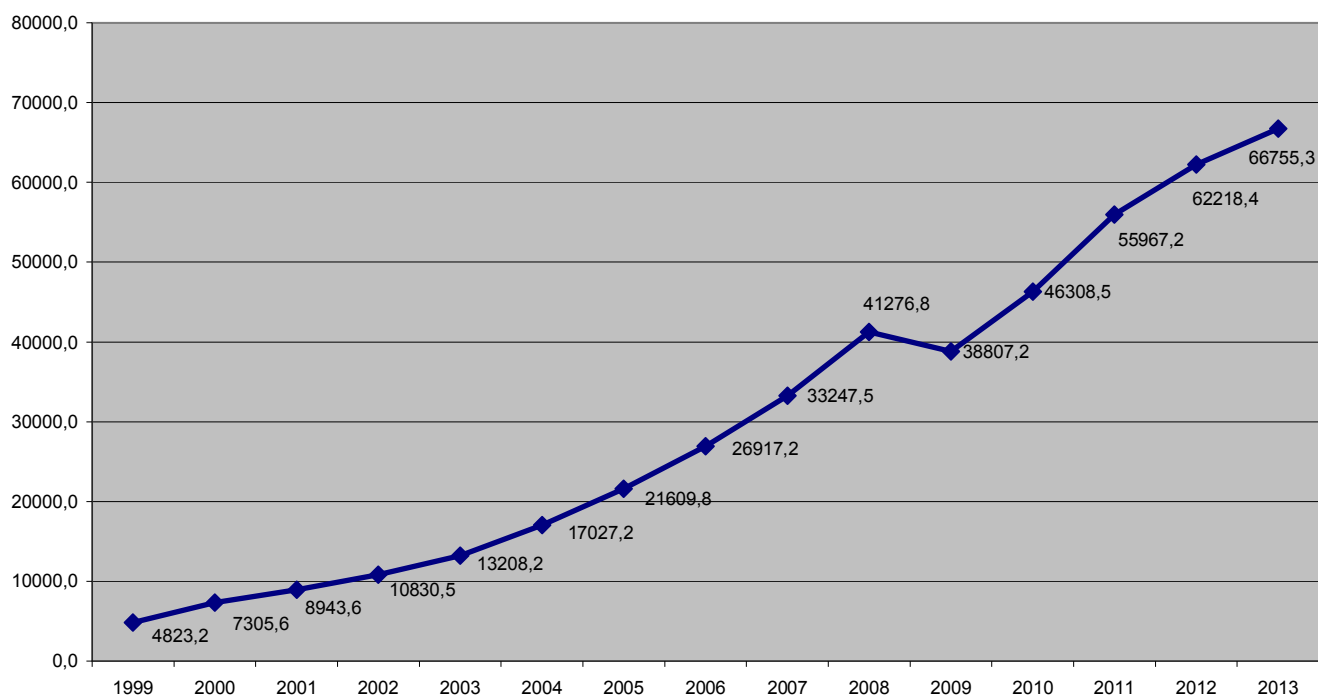
Όσον αφορά το χρηματιστήριο αξιών, η δραστηριότητα παραμένει υποτονική, γεγονός που συνάδει με την απόλυτη εξάρτησή του από την δραστηριότητα της αγοράς πρώτων υλών, την εκροή κεφαλαίων, την αύξηση του ανταγωνισμού από τις εισαγωγές και την υποτίμηση του ρουβλίου.

B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

I. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΑΕΠ)

Η θετική πορεία του ΑΕΠ, η οποία ξεκίνησε μετά την οικονομική κρίση του 1998 καταγράφοντας αυξήσεις έως και 6% ετησίως φαίνεται σιγά σιγά να συρρικνώνεται. Σύμφωνα με στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας το 2013 το ΑΕΠ της χώρας σε τρέχουσες τιμές έφτασε συνολικά τα 66.755,3 δις ρούβλια (≈2,1 τρις \$Η.Π.Α.) έναντι 62,218,4 δις ρούβλια το 2012).

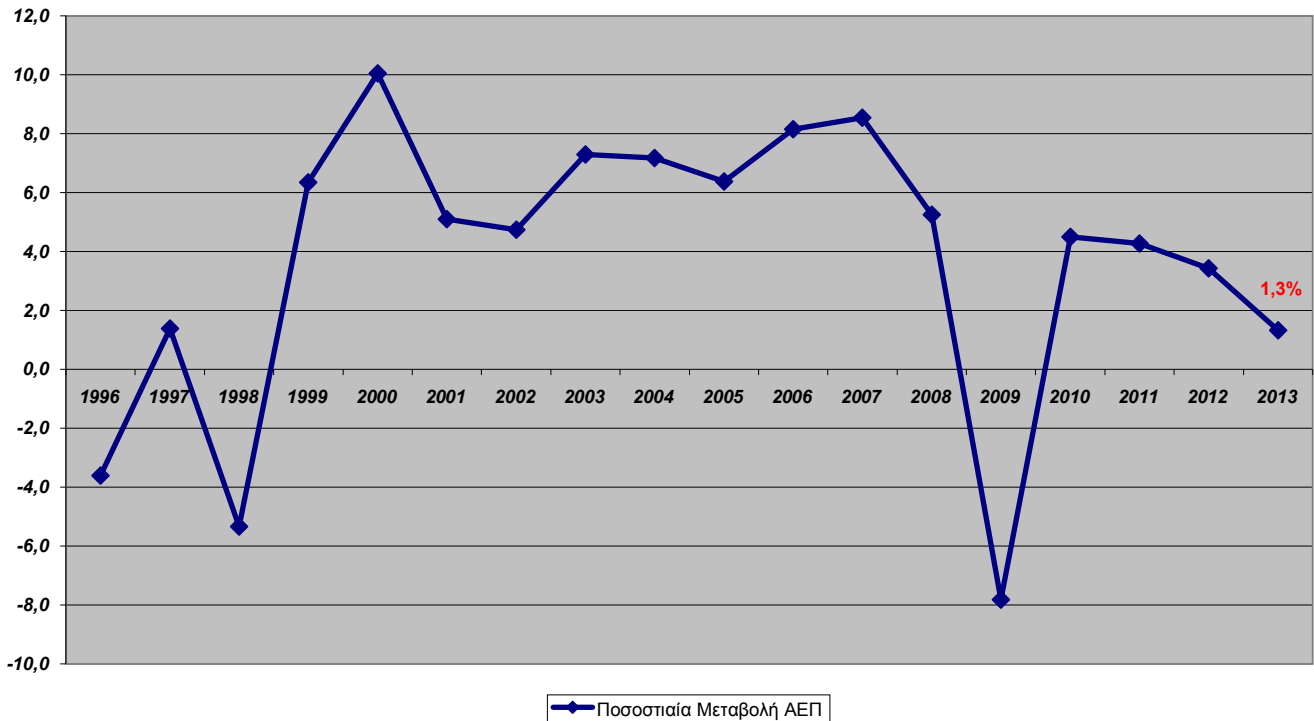
Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΠ 1999 - 2014

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ανήλθε στο **1,3%** (έναντι 3,4% το 2012).

Ποσοστιαία Μεταβολή ΑΕΠ 1996-2013

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (δισ ρούβλια)

	2011	2012	2013	Μερίδια
ΑΕΠ	55.967,2	62.218,4	66.755,3	100,0%
ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΤΟΣ ΦΟΡΩΝ)	47.718,9	53.016,7	57.476,9	86,1%
Αγροκτηνοτροφική Παραγωγή	1.986,3	1.978,9	2.162,2	3,2%
Ιχθυοπαραγωγή	98,6	102,9	108,1	0,2%
Εξόρυξη Ορυκτών	5.110,7	5.826,3	6.217,9	9,3%
Μεταποίηση	7.433,5	7.890,3	8.519,3	12,8%
Παραγωγή και Διανομή Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου	1.797,7	1.809,0	1.949,8	2,9%
Κατασκευές	3.517,5	4.010,2	4.159,2	6,2%
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο, Υπηρεσίες Επισκευής και Συντήρησης Διαφόρων Αγαθών	9.115,2	9.835,8	10.471,6	15,7%
Ξενοδοχεία & Εστίαση	466,9	528,9	582,8	0,9%
Μεταφορές & Επικοινωνίες	4.114,7	4.598,8	4.885,4	7,3%
Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες	1.956,1	2.370,8	2.819,2	4,2%
Υπηρεσίες Διαχείρισης Ακινήτων	5.509,4	6.308,2	6.922,7	10,4%
Κρατικές Υπηρεσίες, Άμυνα και Κοινωνική Ασφάλιση	2.673,1	3.364,6	3.845,5	5,8%
Εκπαίδευση	1.387,8	1.578,8	1.733,0	2,6%
Υγεία και άλλες Κοινωνικές Υπηρεσίες	1.758,6	1.965,2	2.155,7	3,2%
Άλλες Κοινωνικές Υπηρεσίες	792,6	847,9	944,5	1,4%
Φόροι επί των προϊόντων	8.463,3	9.422,8	9.514,5	14,3%
Επιδότησεις επί των προϊόντων	215,0	221,1	236,1	0,4%
Καθαροί φόροι επί των προϊόντων	8.248,3	9.201,6	9.278,4	13,9%

Γενικά η προαναφερθείσα μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ αποδίδεται κυρίως στους τομείς της βιομηχανικής παραγωγής, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, του τομέα διαχείρισης ακινήτων και των εσόδων από φόρους (λόγω μείωσης των εισαγωγών και εξαγωγών ενεργειακών προϊόντων). και της αγροτικής παραγωγής. Αντιθέτως, θετική επίδραση στην αύξηση του ΑΕΠ είχαν οι τομείς της γεωργίας, του χρηματοπιστωτικού τομέα, ενώ σταθερό κινήθηκαν οι τομείς της δημόσιας διοίκησης, της υγείας και της παιδείας.

Ποσοστιαία μεταβολή του παραγόμενου προϊόντος επιμέρους τομέων της οικονομίας σε σχέση με το προηγούμενο έτος

	2012	2013
ΑΕΠ	103,4	101,3
Αγροτοκτηνοτροφική παραγωγή, Κυνήγι, δασική παραγωγή.	97,1	103,2
Εξόρυξη ορυκτών	101,6	100,9
Μεταποιητική παραγωγή	102,7	100,8
Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου και ύδατος	100,2	98,4
Κατασκευές	102,5	97,6
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές αυτοκινήτων, μηχανών, είδη καθημερινής και προσωπικής χρήσης.	103,8	101,1
Ξενοδοχεία και εστίαση	103,8	101,9
Μεταφορές και επικοινωνίες	103,8	100,9
Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες	119,6	112,0
Υπηρεσίες διαχείρισης ακινήτων	106,4	101,6
Δημόσιο διοίκηση, άμυνα και υποχρεωτικές κοινωνικές παροχές	100,8	101,1
Εκπαίδευσης	100,3	100,0
Υγεία, και υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας	103,0	103,1
Παροχή λοιπών υπηρεσιών κοινής ωφελείας	96,6	99,1
Οικιακές υπηρεσίες	114,3	101,4
Φόροι επί των εισαγωγών	106,8	101,6
Φόροι επί των προϊόντων	103,0	101,1
Καθαροί φόροι επί των προϊόντων και των εισαγωγών	103,4	101,2

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Από την πλευρά της ζήτησης, η επιβράδυνση οφείλεται στην μείωση της καταναλωτικής ζήτησης και των επενδύσεων σε βασικό κεφάλαιο. Θετική ήταν η συμβολή των εξαγωγών.

**Ποσοστιαία μεταβολή επιμέρους τομέων της ζήτησης
σε σχέση με το προηγούμενο έτος**

	2012	2013
ΑΕΠ	103,4	101,3
Τελική κατανάλωση	106,9	103,4
Νοικοκυριά	107,9	104,7
Δημόσιοι φορείς	104,2	99,9
Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί	98,7	99,3
Κεφαλαιακή συσσώρευση	101,4	96,6
Βασικό κεφάλαιο	106,4	99,7
Επενδύσεις σε αξιόγραφα	106,8	99,7
Μεταβολή αποθεμάτων	72,1	70,7
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	82,4	97,5
Εξαγωγές	101,4	103,8
Αγαθά	100,3	103,0
Υπηρεσίες	111,4	110,9
Εισαγωγές	108,8	105,9
Αγαθά	105,8	101,6
Υπηρεσίες	119,5	119,4

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Ειδομένο τέλος το ΑΕΠ από τη πλευρά των εισοδημάτων, το 2013 συνεχίστηκε η αύξηση του μεριδίου των μισθών (κυρίως στο δημόσιο τομέα), εις βάρος των φόρων επί της παραγωγής και των εισαγωγών/εξαγωγών (λόγω κυρίως της πτώσης των εσόδων από τις εξαγωγές πετρελαίου αλλά και άλλων ορυκτών) και του μικτού κέρδους (λόγω κυρίως της πτώσης του κέρδους της μεταποιητικής βιομηχανίας).

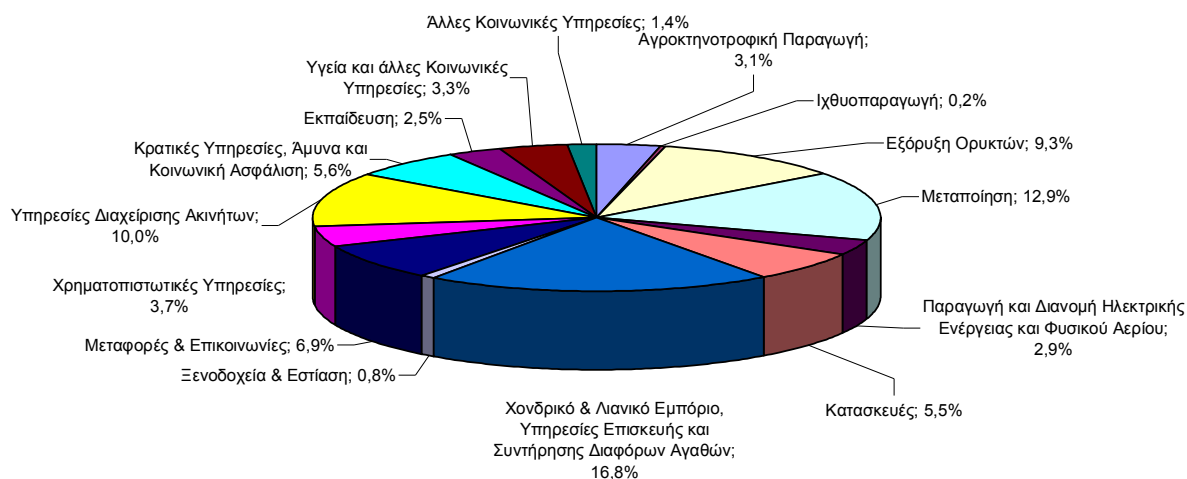
Εισοδηματική κατανομή του ΑΕΠ

	2010	2011	2012	2013
ΑΕΠ	100	100	100	100
Εισοδήματα μισθωτών	49,6	49,7	50,5	52,0
Φόροι επί της παραγωγής, εισαγωγής, εξαγωγής αγαθών	17,8	19,5	19,9	19,2
Κέρδος	32,6	30,8	29,6	28,8

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Το κατά κεφαλήν το ΑΕΠ εκτιμάται ότι ανήλθε πέρυσι στα 464,7 χιλιάδες ρούβλια έναντι 431,6 χιλιάδες ρούβλια. το προηγούμενο έτος. Στο κατωτέρω πίνακα παρουσιάζεται ενδεικτικά η σύνθεση του ΑΕΠ κατά κλάδους.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥΣ 2013

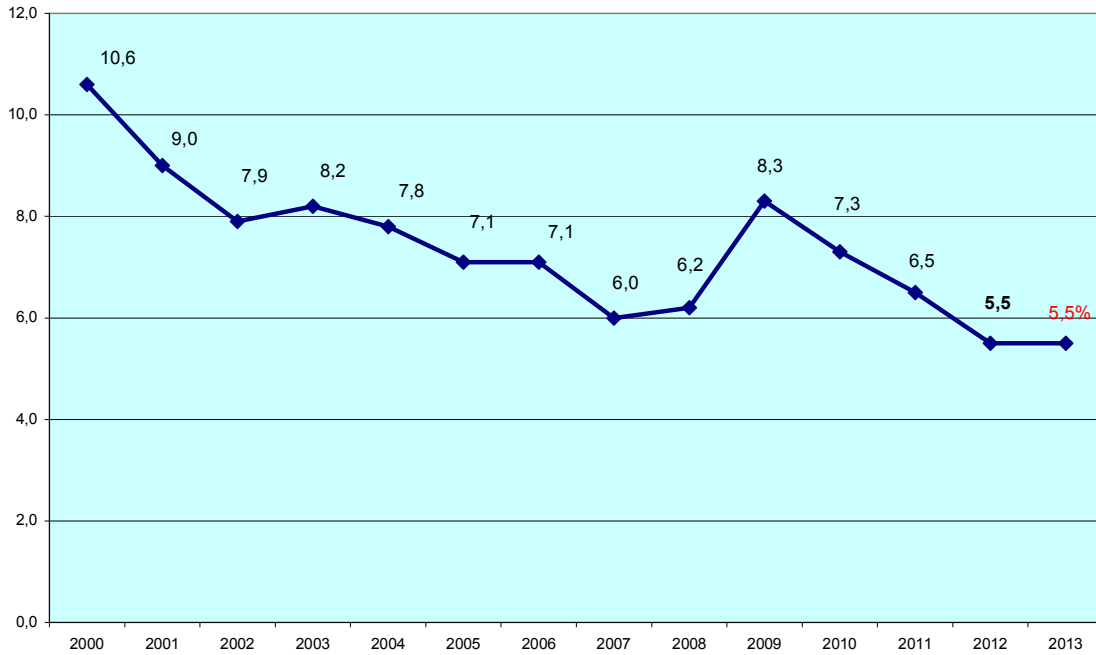

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

II. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Το 2013, ο ενεργός πληθυσμός της Ρωσίας εκτιμάται ότι ανήλθε συνολικά στα 75,4 εκ. άτομα, δηλαδή περισσότερο από το 53% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Από αυτούς ο αριθμός των απασχολουμένων εκτιμάται στα 71,4 εκ. άτομα. Η ανεργία το 2013 διατηρήθηκε στα χαμηλά επίπεδα του 2012, δηλαδή 5,5%, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στα 4,1 εκ. άτομα.

ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ 2000-2013

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα, η ανεργία παρουσιάζει σημαντικές διακυμάνσεις ανά την επικράτεια. Τα χαμηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις μητροπολιτικές περιοχές της Μόσχας και της Αγ. Πετρούπολης, ενώ αντίθετα τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζουν παραδοσιακά οι Δημοκρατίες της περιοχής του Βορείου Καυκάσου, της Καλμικίας (12,5%) και της Τίβα. (19,3%).

Εξετάζοντας το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, σε σχέση με την εκπαίδευση, παρατηρούμε ότι ο βαθμός εκπαίδευσης του είναι αρκετά υψηλός και το μεγαλύτερο μέρος των Ρώσων εργαζομένων κατέχει δίπλωμα δευτέρου ή και τρίτου ανώτερης εκπαίδευσης. Επίσης, περίπου το 50% των ατόμων που αναζητούν εργασία κατέχει δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην Ρωσία κάθε εργαζόμενος που εργάζεται σε περιοχή από την οποία δεν κατάγεται, θα πρέπει να εγγραφεί στο Περιφερειακό Γραφείο και να αποκτήσει κάρτα παραμονής (propiska). Η διαδικασία αυτή είναι συνήθως μακράς διάρκειας και επηρεάζεται από τη δυσλειτουργία της ρωσικής δημόσιας διοίκησης (απώλεια φακέλων, διαφθορά κλπ). Έτσι, πολλοί εργαζόμενοι ζουν υπό καθεστώς παρανομίας.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ: 5,5%

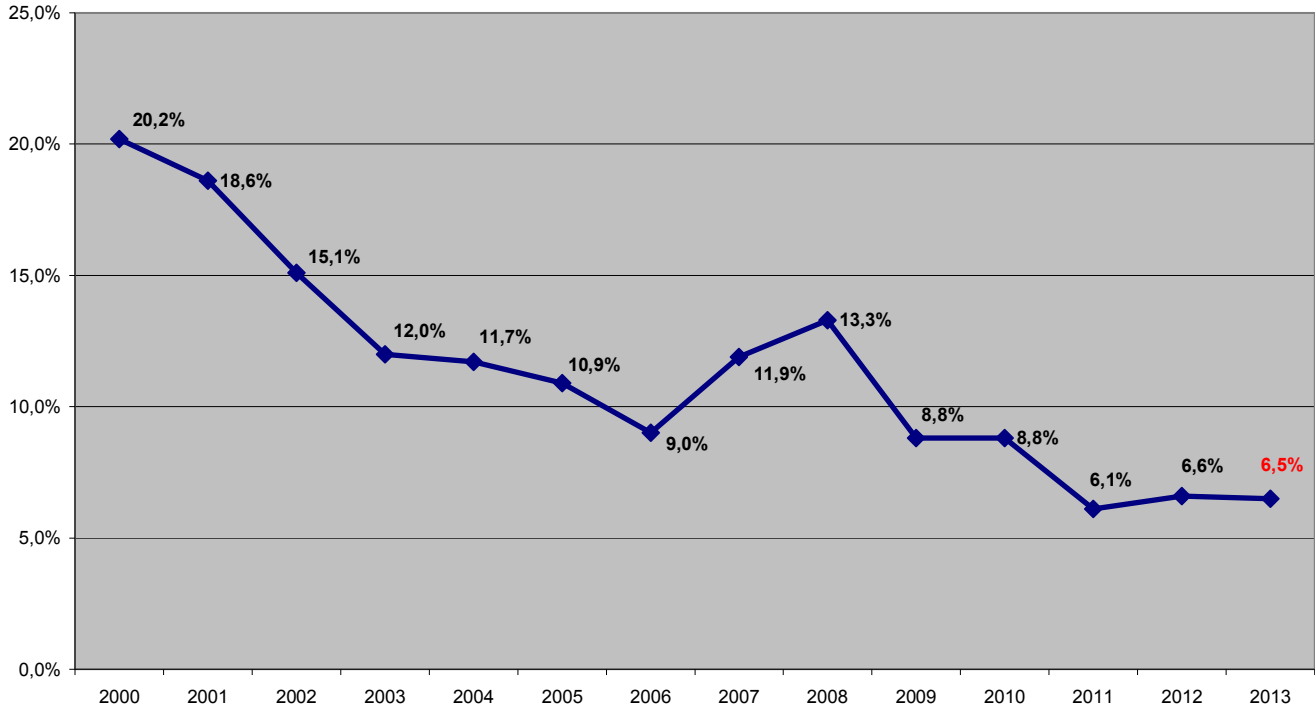
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	3,3	ΒΟΡΕΙΟ-ΔΥΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	4,3	ΝΟΤΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	6,5	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΛΓΑ	4,9	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΥΡΑΛΙΩΝ	5,7	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΥΡΑΛΙΩΝ	5,7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΠΕΛΓΟΓΚΡΑΝΤ	4,0	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑΣ	8,2	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΚΕΑ	7,9	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΠΑΣΚΟΡΤΟΣΤΑΝ	5,8	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΟΥΡΓΚΑΝ	7,5	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΟΥΡΓΚΑΝ	7,5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΠΙΡΙΑΝΣΚ	5,2	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΟΜΗ	7,1	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΛΜΙΚΙΑΣ	12,5	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΠ ΕΛ	5,2	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΒΕΡΝΤΛΟΒ	5,9	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΒΕΡΝΤΛΟΒ	5,9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΛΑΝΤΙΜΠ	3,8	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΡΧΑΝΓΚΕΛΣΚ	6,1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΑΣΝΟΝΤΑΡ	6,1	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΟΡΝΤΟΒΙΑ	4,4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΙΟΥΜΕΝ	4,7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΙΟΥΜΕΝ	4,7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΑΡΟΝΙΣ	4,7	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΘΥΛΑΚΑΣ ΝΕΝΕΤΣΙΑΣ	7,1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΣΤΡΑΧΑΝ	7,5	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΑΤΑΡΣΤΑΝ	4,0	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΘΥΛΑΚΑΣ ΤΗΣ ΧΑΝΤΙΑΣ - ΜΑΝΣΙΑΣ	4,9	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΘΥΛΑΚΑΣ ΤΗΣ ΧΑΝΤΙΑΣ - ΜΑΝΣΙΑΣ	4,9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΒΑΝΟΒ	5,2	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΛΟΓΚΟΝΤ	6,1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΛΓΚΟΓΚΡΑΝΤ	6,6	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΟΥΝΤΜΟΥΡΤ	5,7	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΘΥΛΑΚΑΣ ΤΩΝ ΓΙΑΜΑΛΩΝ - ΝΕΝΕΤΣ	3,2	ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΘΥΛΑΚΑΣ ΤΩΝ ΓΙΑΜΑΛΩΝ - ΝΕΝΕΤΣ	3,2
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΛΟΥΓΚΑ	4,5	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΛΙΝΓΚΡΑΝΤ	5,6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΡΟΣΤΟΒ	6,0	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΣΟΥΒΑΣΙΑΣ	5,7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΣΕΛΙΑΜΠΙΝ	6,0	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΣΕΛΙΑΜΠΙΝ	6,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΣΤΡΑΜΑ	4,9	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΛΕΝΙΓΚΡΑΝΤ	4,3	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ	13,0	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΡΜ	6,5				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΟΥΡΣΚ	4,6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΟΥΡΜΑΝΣΚ	7,2	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΤΑΓΚΕΣΤΑΝ	11,6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΥΡΟΒ	5,6				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΛΠΠΕΤΣΚ	3,7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ	4,6	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΝΓΚΟΥΣΕΤΙΑΣ	43,7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΙΖΝΥ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ	4,3				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΟΣΧΑΣ	2,8	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΣΚΟΒ	7,0	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΜΠΑΡΝΤΙΝΟ - ΜΠΑΛΚΑΡΙΑ	10,5	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΡΕΝΜΠΟΥΡΓΚ	4,9				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΡΛΟΒ	5,8	ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	1,5	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΡΑΤΣΑΕΒΟ - ΤΣΕΡΚΕΣΚΑΥΑ	9,8	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΝΖΑ	4,8				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΡΙΑΖΑΝ	4,7			ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΟΣΣΕΤΙΑΣ - ΑΛΛΑΝΙΑ	8,1	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΑΜΑΡΑΣ	3,2				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΜΟΛΕΝΣΚ	5,2			Δημοκρατία της Τσετσενίας	26,9	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΑΡΑΤΟΒ	5,2				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΑΜΠΟΒ	4,6			ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	5,6	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΟΥΛΙΑΝΟΒ	5,5				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΒΕΡ	5,3										
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΟΥΛΑ	4,2										
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΓΙΑΡΟΣΛΑΒ	4,5										
ΜΟΣΧΑ	1,7										

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

II. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Το 2013 ο πληθωρισμός κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 6,5% παραμένοντας στα όρια των τελευταίων ετών από 6,1%-6,6%. Κατά αυτό το τρόπο ο πληθωρισμός παρέμεινε εκτός των ορίων του 5-6% που ορίστηκαν το 2012.

Πορεία του πληθωρισμού στην Ρωσία 2000-2013

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Βασικό μερίδιο της απόδοσης του πληθωρισμού εφέτος αναλογεί και πάλι στα τρόφιμα, όπου η αύξηση ανήλθε στο 7,3% και στις υπηρεσίες 8,0%. Ακολουθεί ενδεικτικά αναλυτικός πίνακας:

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ		
ΠΡΟΪΟΝ	2012	2013
Τρόφιμα	7,5%	7,3
Προϊόντα εκτός καρπών & λαχανικών	7,1%	7,1%
Αλκοολούχα ποτά	12,1%	14,6%
Καρποί και Λαχανικά	11,0%	9,3%
Είδη Αρτοποιίας	12,0%	8%
Βούτυρο	3,0%	18,6%
Γαλακτοκομικά	4,4%	13,1%
Αυγά	5,1%	28,8%
Ηλιέλαιο	3,4%	-3,0%
Κρέας (κόκκινο)	5,6%	-1,4%
Κρέας (λευκό)	14,1%	-6,4%
Ζάχαρη	6,0%	2,6%
Λοιπά τρόφιμα	6,2%	5,2%
Προϊόντα εκτός τροφίμων	5,2%	4,5%
Προϊόντα Καπνού	22,6%	29,3%
Βενζίνη Αυτοκινήτων	6,8%	5,7%

Είδη Καθαρισμού	7,3%	4,6%
Δομικά Υλικά	5,1%	2,5%
Ενδύματα & Λευκά είδη & Εσώρουχα	5,6%	4,7%
Φάρμακα	6,3%	8,6%
Υποδήματα	4,6%	4,5%
Αυτοκίνητα ΙΧ	3,8%	2,5%
Ηλεκτρικές Συσκευές	2,3%	2,1%
Υπηρεσίες	7,3%	8,0%
<i>Δημόσιες Υπηρεσίες</i>	8,9%	9,3%
Κοινωνικές/Δημοτικές Υπηρεσίες (ЖКЧ)	9,6%	9,6%
Αστικές Συγκοινωνίες	6,6%	7,2%
Υπηρεσίες Επικοινωνιών	1,7%	2,2%
<i>Αγοραίες Υπηρεσίες</i>	6,2%	7,3%
Υπηρεσίες Καλλιτεχνίας και Πολιτισμού	8,8%	10,5%
Υπηρεσίες Εξωτερικού Τουρισμού	3,4%	9,1%
Ιατρικές Υπηρεσίες	8,6%	9,0%
Προσχολική Εκπαίδευση/Φροντίδα	6,4%	9,9%
Αεροπορικές Υπηρεσίες	7,5%	2,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Όσον αφορά τα εξαγόμενα προϊόντα, η αύξηση των τιμών το 2012 υπήρξε σαφώς συγκρατημένη κατά 3,2% έναντι 4,4% το 2012. Αναλυτικότερα στοιχεία στο ενδεικτικό πίνακα που ακολουθεί:

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΞΑΓΩΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ		
ΠΡΟΪΟΝ	2012	2013
Προϊόντα Πετρελαίου	5,2%	4,5%
Σιδηρούχα μέταλλα (προϊόντα των ΚΣΟ 27.1, 27.2, 27.3, 27.5)	-7,5%	0,8%
Μη σιδηρούχα μέταλλα	-0,2%	8,7%
Χημικά	3,4%	1,5%

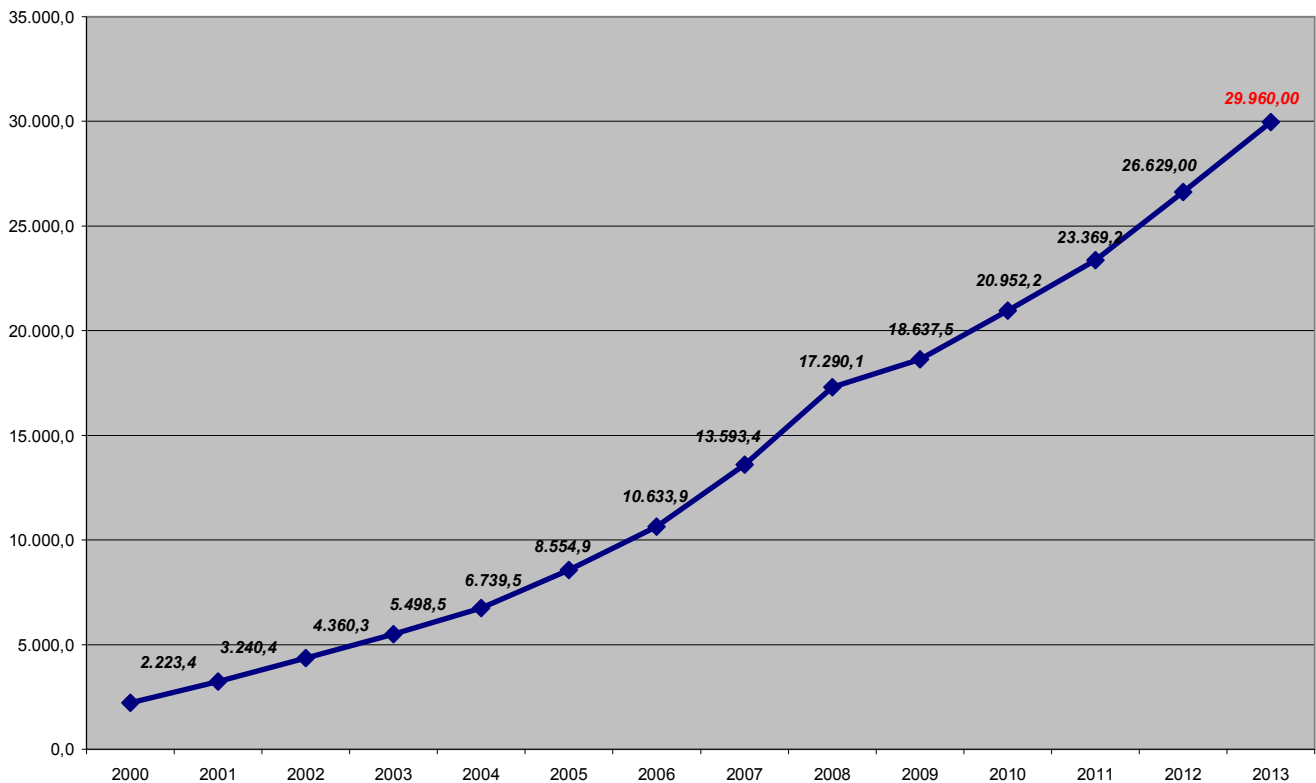
Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

IV. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Τα τελευταία χρόνια, ιδίως μετά το 2.000, παρατηρείται συνεχής αύξηση των εισοδημάτων, ως αποτέλεσμα της οικονομικής ανάπτυξης. Αν και παραμένει ακόμα χαρακτηριστική η έντονη διαφορά μεταξύ υψηλών και χαμηλών εισοδηματικών τάξεων (η Ρωσία είναι η τρίτη χώρα σε αριθμό εκατομμυριούχων), η εικόνα τείνει χρόνο με το χρόνο να εξισορροπηθεί με τη δημιουργία μεσαίας Ρωσικής τάξης. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του επιφέρει αντίστοιχα την διαφοροποίηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς προς την κατεύθυνση της αύξησης τόσο της ποσότητας όσο και κυρίως των απαιτήσεων αναφορικά με την ποιότητα των προϊόντων (προσανατολισμός στα επώνυμα προϊόντα, υιοθέτηση «δυτικών» καταναλωτικών προτύπων αλλά και αυξημένη καταναλωτική συνείδηση και υψηλή ευαισθησία τιμής).

Εκτιμήσεις της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας, φέρουν **το μέσο ονομαστικό μισθό το 2013 να ανέρχεται στα 29.960 ρούβλια** έναντι 26.628,9 ρουβλίων το 2012, αυξανόμενος κατά αυτό το τρόπο κατά 12,3% σε σχέση με πέρυσι.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΣΟΥ ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ 2000-2013¹

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή του πληθυσμού μεταξύ των διαφορετικών εισοδηματικών κατηγοριών. Όπως φαίνεται μόλις το 19,4% του πληθυσμού διαθέτει εισόδημα άνω των 40.000-50.000 ρουβλίων που αντιστοιχεί σε περίπου 950-1000 ευρώ το μήνα.

ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (σε ρούβλια)

	χιλιάδες εργαζόμενοι	Ποσοστό επί του συνόλου των εργαζομένων του δείγματος	Περιθώριο σφάλματος
ΣΥΝΟΛΟ	29956,8	100	0,14
έως 5000,0	312,7	1	1,73
5000,0 - 5800,0	822,2	2,7	0,84
5800,1 - 7400,0	1282,3	4,3	0,76
7400,1 - 9000,0	1440,6	4,8	0,72
9000,1 - 10600,0	1473,4	4,9	0,7
10600,1 - 12200,0	1534,5	5,1	0,63
12200,1 - 13800,0	1494	5	0,59
13800,1 - 15400,0	1533,4	5,1	0,6
15400,1 - 17000,0	1465	4,9	0,56
17000,1 - 18600,0	1421,1	4,7	0,61
18600,1 - 20200,0	1366,1	4,6	0,53
20200,1 - 21800,0	1248,5	4,2	0,53
21800,1 - 25000,0	2255,4	7,5	0,43
25000,1 - 30000,0	2800,7	9,3	0,58
30000,1 - 35000,0	2087,5	7	0,46
35000,1 - 40000,0	1610,8	5,4	0,49
40000,1 - 50000,0	2182,9	7,3	0,53

50000,1 - 75000,0	2211,6	7,4	0,58
75000,1 - 100000,0	729,5	2,4	0,86
свыше 100000,0	684,7	2,3	1,26
κάτω από το χαμηλότερο μισθό (5205 ρούβλια) ²	363,9	1,2	2,89

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας. Τα στοιχεία αποτυπώνουν τα αποτελέσματα δειγματοληπτικής έρευνας της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας σε 97,7 χιλιάδες νομικά πρόσωπα (27% επί του συνόλου) ανά την επικράτεια της Ρωσικής Ομοσπονδίας με σύνολο εργαζομένων 30 εκ.

Την ίδια στιγμή, παρατηρείται σημαντική διαφορά στους μισθούς μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και ιδιαίτερα αυτού της μεταποίησης. Στην κορυφή της σχετικής κατάταξης βρίσκονται οι εργαζόμενοι στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στο τομέα της εξόρυξης και παραγωγής ενεργειακών προϊόντων. Ο μισθός στους τομείς αυτούς είναι 2,2 με 2,3 φορές υψηλότερος του μέσου όρου. Ο μικρότερος μισθός καταγράφεται στους τομείς της αγροτικής παραγωγής, της υφαντουργίας και της παραγωγής δερμάτων και προϊόντων αυτών έχοντας διαφορά από 47-53% από τον μέσο όρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 2013 (σε ρούβλια/μήνα)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Σύνολο της Οικονομίας	13.593,4	17.290,1	18.637,5	20.952,2	23.369,2	26.628,0	29.960
Αγροτική Παραγωγή (συμπεριλαμβανομένης της ζωικής παραγωγής και της υλοτομίας)	6.143,8	8.474,8	9.619,2	10.668,1	12.464,0	14.129,4	15724
Αλιεία	14.797,0	19.498,9	22.913,5	23.781,9	25.939,9	29.201,4	32437,3
Εξόρυξη ορυκτών	28.107,5	33.206,1	35.363,4	39.895,0	45.132,0	50.400,6	54161,2
Εξόρυξη ενεργειακών προϊόντων	33.275,5	39.051,3	41.568,3	46.271,2	51.587,9	57.209,7	61084,1
Εξόρυξη ορυκτών εκτός ενεργειακών προϊόντων	19.092,7	22.937,4	24.064,1	28.305,8	33.580,1	38.267,3	41754,4
Μεταποίηση	12.878,7	16.049,9	16.583,1	19.078,0	21.780,8	24.511,7	27044,5
Παραγωγή Τροφίμων/Ποτών/Καπνού	11.069,2	13.930,4	15.653,1	17.316,9	19.094,0	21.104,8	23326,9
Υφαντουργεία	6.589,5	8.453,6	9.020,5	10.302,1	11.004,4	12.095,4	13488,5
Παραγωγή δερμάτων και προϊόντων αυτών	7.537,0	9.522,3	10.073,2	11.345,8	12.350,9	13.135,7	14725,1
Παραγωγή ξυλείας και προϊόντα αυτής	8.815,6	11.301,1	10.947,2	12.720,4	13.941,9	15.248,3	16949,7
Χαρτοποιία και τυπογραφία	13.792,0	17.631,7	17.707,1	20.104,3	23.710,2	26.311,6	28504,9
Παραγωγή κοκ και προϊόντα διύλισης πετρελαίου	28.565,0	34.912,5	37.963,7	41.563,4	48.462,6	59.195,0	64760,1
Χημική παραγωγή	14.615,9	18.219,9	19.428,7	22.228,7	25.582,7	28.900,5	32513,5
Παραγωγή πλαστικών	11.082,6	13.464,0	13.850,6	15.766,4	17.713,3	19.758,3	21599,3
Παραγωγή λοιπών μη μεταλλικών προϊόντων	13.193,3	16.371,8	16.053,7	18.117,5	20.518,0	23.180,4	25458,3
Μεταλλουργεία	14.990,7	18.171,1	17.946,3	21.152,1	23.887,1	26.564,2	28519,8
Παραγωγή μηχανών και εξαρτημάτων	13.479,8	16.940,0	17.009,6	20.102,5	22.777,9	25.671,0	28230,7
Παραγωγή ηλεκτρικών συσκευών, ηλεκτρονικών, κλπ	13.114,4	16.608,9	17.360,4	20.177,8	23.375,3	26.353,8	29354,1
Παραγωγή μεταφορικών μέσων και εξαρτημάτων	14.013,6	17.330,9	17.367,8	20.766,4	24.503,1	27.659,5	30724,4
Λοιπή παραγωγή	10.114,1	12.593,4	12.543,1	13.674,2	15.573,3	17.146,0	18736,3
Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και νερού	15.587,3	19.057,4	21.554,2	24.156,4	26.965,5	29.437,1	32230,5
Κατασκευές	14.333,4	18.574,0	18.122,2	21.171,7	23.682,0	25.950,6	27701,4
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο	11.476,3	14.927,4	15.958,6	18.405,9	19.613,2	21.633,8	23167,8
Υπηρεσίες Εστίασης/Ξενοδοχείων	9.339,0	11.536,2	12.469,6	13.465,8	14.692,5	16.631,1	18304,4
Μεταφορές & Επικοινωνίες	16.452,3	20.760,8	22.400,5	25.589,9	28.608,5	31.444,1	34575,7
Εκ των οποίων οι Επικοινωνίες	16.042,6	19.918,1	20.923,1	24.275,0	26.995,0	28.700,9	31346,4
Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες	34.879,8	41.871,8	42.372,9	50.120,0	55.788,9	58.999,2	63333
Υπηρεσίες Διαχείρισης Ακινήτων – Real Estate	16.641,6	21.275,0	22.609,7	25.623,4	28.239,3	30.925,8	33846,3
Δημόσιο – Τομέας Άμυνας – Κοινωνικής Φροντίδας	16.896,3	21.344,1	23.960,0	25.120,8	27.755,5	35.701,4	40448,7
Παιδεία	8.778,3	11.316,8	13.293,6	14.075,2	15.809,1	18.995,3	23457,9
Υγεία και παροχή κοινωνικής φροντίδας	10.036,6	13.048,6	14.819,5	15.723,8	17.544,5	20.640,7	24438,6
Παροχή λοιπών υπηρεσιών κοινής ωφελείας	10.392,2	13.538,6	15.070,0	16.371,4	18.200,3	20.984,5	24739,9

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

² Όπως αυτό ορίζεται για όλη τη επικράτεια της Ρωσικής Ομοσπονδίας στο υπ' αριθμ. № 232-Φ3/3.12.2012

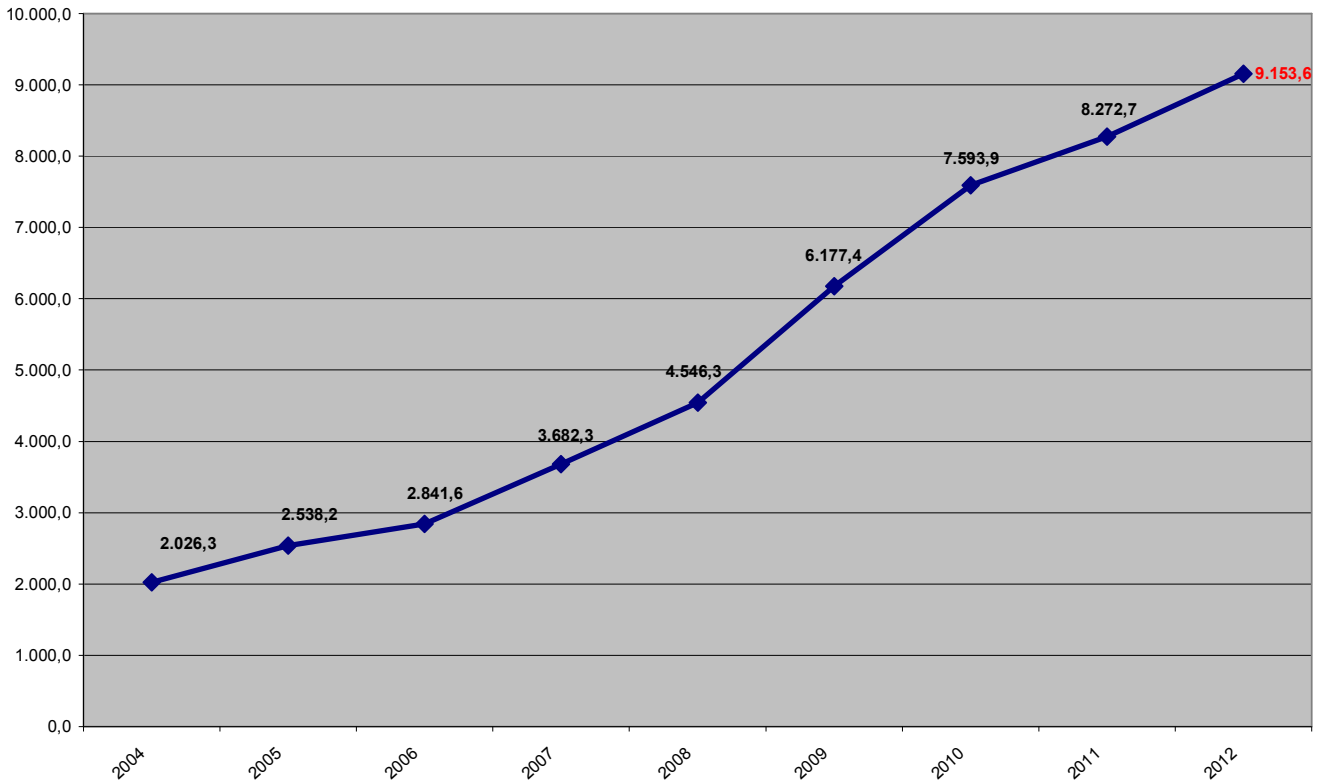
Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο πίνακας με στοιχεία του ΟΟΣΑ αναφορικά με την παραγωγικότητα (\$ Η.Π.Α./εργατοώρα). Στον πίνακα αυτό η Ρωσία εμφανίζεται με τα πλέον χαμηλά επίπεδα παραγωγικότητας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του ΟΟΣΑ, γεγονός που συνιστά ένα από τα πλέον σημαντικά προβλήματα της οικονομίας της χώρας.

	ΧΩΡΑ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Νορβηγία	65.8	65.3	64.1	61.9	62.1	62.4	62.1	62.6	62.6
2	Λουξεμβούργο	66.2	67.1	68.1	63.9	62.3	63.0	62.4	61.1	61.3
3	Η.Π.Α.	51.9	52.3	52.8	53.2	54.7	56.3	56.5	57.0	57.5
4	Ολλανδία	49.8	50.7	51.5	51.6	50.3	51.4	51.5	50.9	51.1
5	Βέλγιο	50.4	50.9	51.4	51.1	50.4	51.1	50.9	50.8	51.0
6	Γαλλία	47.2	48.6	48.6	48.1	47.9	48.4	49.0	49.1	49.3
7	Γερμανία	46.0	47.7	48.5	48.4	47.2	48.1	49.0	49.2	49.3
8	Ιρλανδία	43.6	44.1	44.7	44.5	46.0	47.7	49.6	49.9	48.3
9	Αυστραλία	41.8	42.1	42.4	42.6	43.6	43.5	44.4	45.6	46.4
10	Δανία	44.6	45.0	45.2	44.4	43.2	45.5	45.6	45.6	45.9
11	Σουηδία	42.3	43.5	43.6	42.8	41.9	43.5	43.9	44.4	44.9
12	Αυστρία	40.7	42.1	43.0	43.2	43.1	43.9	44.1	44.5	44.8
13	Καναδάς	40.5	40.9	40.9	40.9	41.2	41.9	42.3	42.3	42.6
14	Η.Ε.	41.7	42.6	43.7	43.6	42.2	42.8	43.0	42.2	42.1
15	Ισπανία	36.5	36.8	37.3	37.6	38.4	39.2	39.8	41.2	42.0
16	Ελβετία	39.2	40.1	40.9	41.0	40.2	40.9	40.9	41.1	41.8
17	Φινλανδία	39.3	40.5	41.8	41.3	39.1	40.4	41.0	40.5	40.7
18	Ισλανδία	35.3	35.4	36.4	36.5	38.0	36.9	36.9	37.6	37.5
19	Ιταλία	37.4	37.5	37.6	37.4	36.6	37.4	37.5	37.1	37.2
20	Ιαπωνία	33.5	33.7	34.3	34.3	34.0	35.4	35.4	35.7	36.0
21	Σλοβενία	29.7	31.5	32.9	32.9	32.8	33.7	35.0	34.9	34.9
22	Ισραήλ	29.3	30.2	30.8	31.1	30.9	31.8	32.4	32.6	33.0
23	Νέα Ζηλανδία	27.8	28.2	28.9	28.4	28.9	28.8	29.0	30.1	30.2
24	Σλοβακία	23.6	24.9	26.8	27.4	26.7	27.9	28.5	29.0	29.9
25	Ελλάδα	27.8	29.1	30.2	31.1	29.6	28.6	27.8	28.3	28.3
26	Τσεχία	24.2	25.9	27.0	27.1	26.7	27.1	27.6	27.4	27.3
27	Νότια Κορέα	20.4	21.2	22.4	23.4	23.7	25.4	27.1	26.2	26.6
28	Πορτογαλία	22.8	23.1	23.5	23.6	23.5	24.4	24.7	24.9	25.0
29	Πολωνία	18.0	18.5	19.0	19.2	19.6	20.4	21.2	22.3	22.7
30	Εσθονία	18.3	19.2	20.6	20.0	20.5	21.5	21.5	22.3	22.3
31	Ουγγαρία	20.6	21.4	21.3	21.9	21.1	21.2	21.3	21.9	22.1
32	Τουρκία	19.6	20.5	21.5	21.3	20.4	21.1	21.7	21.6	21.9
33	Χιλή	15.7	16.3	17.0	17.3	17.4	17.9	18.3	19.3	19.5
34	Ρωσία	12.5	13.3	14.1	14.8	14.1	14.6	15.0	15.5	15.7
35	Μεξικό	14.9	15.5	15.8	15.4	15.4	14.7	15.1	15.2	15.1
	Ζώνη Ευρώ	40.9	41.8	42.3	42.3	41.8	42.6	43.1	43.5	43.7
	Σύνολο ΟΟΣΑ	37.1	37.8	38.3	38.3	38.4	39.0	39.4	39.6	39.9

Πηγή: ΟΟΣΑ

Η μέση ονομαστική σύνταξη το 2013 στην Ρωσία ανήλθε στα **10.201 ρούβλια** και αυξήθηκε κατά 9,9% σε σχέση με το 2012 που ήταν 9.153,6 ρούβλια. Ο αριθμός των συνταξιούχων υπολογίζεται σε περίπου 40,5 εκ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΣΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσικής Ομοσπονδίας

Ο αριθμός των ατόμων που ζουν κάτω από το χαμηλότερο δυνατό επίπεδο διαβίωσης κυμαίνεται γύρω στα 16 εκ. άτομα. Το χαμηλότερο δυνατό επίπεδο διαβίωσης ορίζεται περί τα 7.500 ρούβλια/μήνα (163 Ευρώ περίπου).

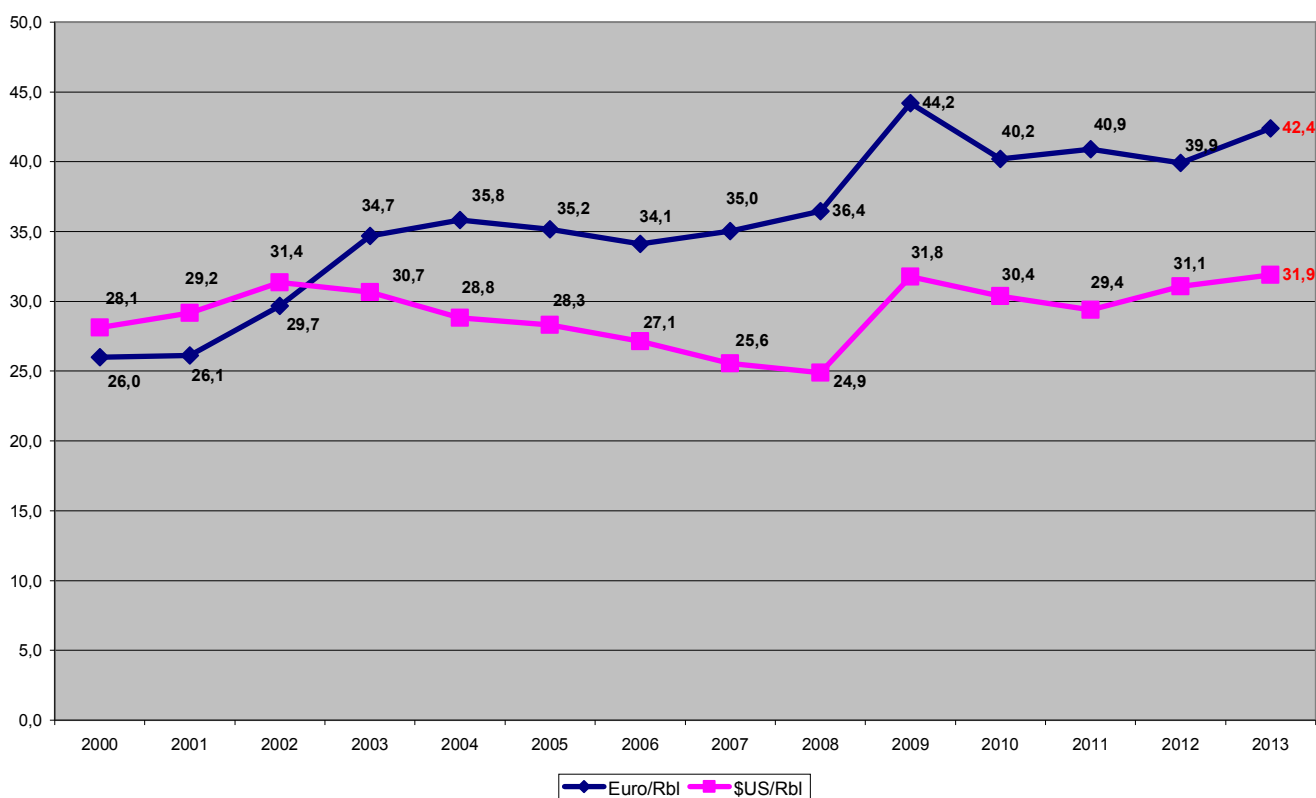
V. ΕΠΙΤΟΚΙΟ

Σε μία οικονομία λειτουργούσα σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, βασικό στόχο της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας συνιστά ο περιορισμός της ρευστότητας και η συγκράτηση του πληθωρισμού. Στο πλαίσιο αυτό το «επιτόκιο αναχρηματοδότησης»³ της Κεντρικής Τράπεζας παρέμεινε στα σχετικά υψηλά επίπεδα του 8,25%. Οφείλει να σημειωθεί, ότι ο εν λόγω δείκτης έχει εδώ και καιρό χάσει στη πράξη την σημασία του ως το επιτόκιο δανεισμού στην διατραπεζική αγορά. Ο ρόλος του είναι μόνον κατατοπιστικός και ουσιαστικά χρησιμοποιείται πλέον μόνον για τον υπολογισμό τόκων υπερημερίας, ποινών, επιδοτήσεων κλπ που προκύπτουν από το νόμο. Στην πράξη οι τράπεζες δανείζονται από την Κεντρική Τράπεζα με βάση το «βασικό επιτόκιο»⁴ για βραχυπρόθεσμα διαπραγματεύσιμα δάνεια 1 εβδομάδας, το οποίο όλο το 2013 ανήλθε στο 6,5%

VI. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ

Παρά τις αυξημένες παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας, στην εσωτερική αγορά συναλλάγματος, καθ' όλη τη διάρκεια του 2013 κυριάρχησε η τάση υποτίμησης του ρουβλίου έναντι των βασικών ξένων νομισμάτων. Συγκεκριμένα το ρούβλι υποτιμήθηκε σε πραγματικούς όρους⁵ κατά 1,9% έναντι του αμερικανικού δολαρίου, 5,5% έναντι του ευρώ, 3,9% έναντι της αγγλικής λίρας, 3,6%, έναντι του ελβετικού φράγκου, ενώ ενισχύθηκε έναντι του ιαπωνικού γιέν 21,1% έναντι του καναδικού δολαρίου 5,7% και έναντι του αυστραλιανού δολαρίου 12,8%.

ΠΟΡΕΙΑ ΜΕΣΟΥ ΟΡΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΤΙΜΙΑΣ 2000-2013⁶

³ Ο όρος αντιστοιχεί στον ρωσικό «ставка рефинансирования»

⁴ Ο όρος αντιστοιχεί στον ρωσικό «ключевая ставка»

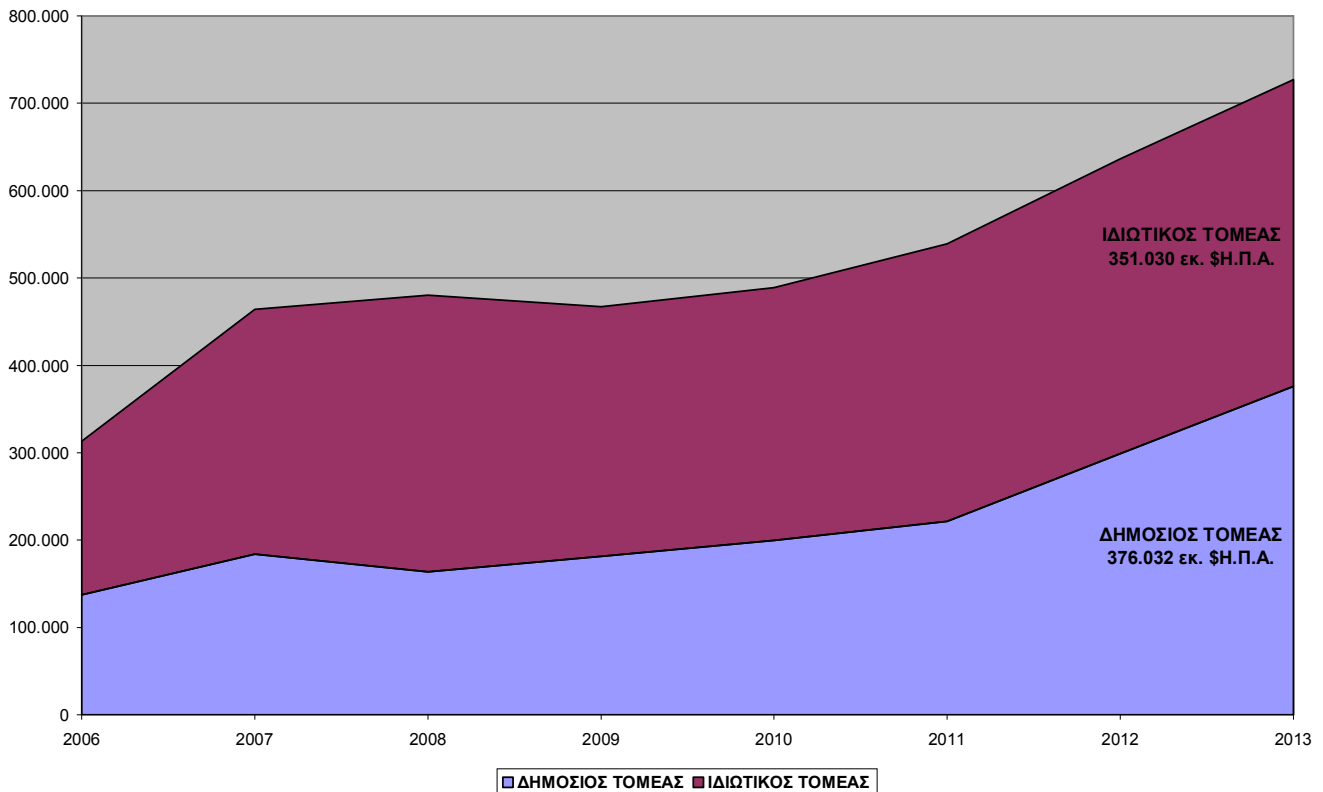
⁵ Συνυπολογίζοντας εξωτερικό και εσωτερικό πληθωρισμό.

⁶ Τα στοιχεία προέρχονται από την Ρωσική Κεντρική Τράπεζα

VII. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Το 2013 το εξωτερικό χρέος της Ρωσικής Ομοσπονδίας αυξήθηκε και πάλι, αλλά με χαμηλότερο από ότι πέρυσι ρυθμό, ήτοι 14,24% και ανήλθε στα 727 δις \$ Η.Π.Α. (2012 637,8 δις \$Η.Π.Α. και 17,69%). Από αυτά τα 376 δις \$Η.Π.Α. (2012: 299,0 δις \$Η.Π.Α) συνιστούν το χρέος του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα και τα 351 δις \$Η.Π.Α. του ιδιωτικού. Πιο συγκεκριμένα επισημαίνεται ότι μόλις 54,3 δις \$Η.Π.Α. αφορά σε χρέος του στενού δημοσίου τομέα (Γενική Κυβέρνηση και Νομισματικές Αρχές) ενώ τα υπόλοιπα 583,5 δις \$Η.Π.Α. αφορούν χρέος τραπεζών και λοιπών τομέων.

ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ⁷

Όσον αφορά στην προθεσμία αποπληρωμής μόλις το 12,8% του χρέους δηλαδή 81,4 δις. \$Η.Π.Α. περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμο χρέος ενώ τα υπόλοιπα 556,3 δις \$.Η.Π.Α. είναι μακροπρόθεσμης διάρκειας.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	313.176	463.915	480.541	467.245	488.940	538.871	636.435	727.062	14,24%
Βραχυπρόθεσμο	56.579	99.657	73.553	52.669	60.207	68.197	81.493	83.961	3,03%
Μακροπρόθεσμο	256.598	364.258	406.989	414.575	428.733	470.675	554.942	643.101	15,89%
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ⁸	137.079	183.680	163.435	181.311	199.792	221.582	298.935	376.032	25,79%
Βραχυπρόθεσμο	15.718	15.057	15.818	13.214	16.513	17.858	28.953	34.940	20,68%
Μακροπρόθεσμο	121.361	168.624	147.617	168.097	183.279	203.723	269.982	341.092	26,34%
ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	44.72	37.381	29.478	31.309	34.525	34.719	54.426	61.761	13,48%
Βραχυπρόθεσμο	2.431	1.714	1.65	462	449	350	300	370	23,33%
Μακροπρόθεσμο	42.289	35.668	27.827	30.847	34.076	34.369	54.126	61.391	13,42%

⁷ Τα στοιχεία προέρχονται από την Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας

⁸ Το εξωτερικό χρέος του δημοσίου τομέα με την ευρεία έννοια περιλαμβάνει τις δανειακές υποχρεώσεις των οργάνων της κρατικής διοίκησης, της Κεντρικής Τράπεζας καθώς και των τραπεζών ή μη τραπεζικών οργανισμών στις οποίες το κράτος ή η Κεντρική Τράπεζα κατέχει άμεσα ή έμμεσα το 50% του κεφαλαίου τους ή τις ελέγχει με άλλο τρόπο. Οι δανειακές υποχρεώσεις ρώσων υπηκόων έναντι αλλοδαπών φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίες δεν υπόκεινται στην ανωτέρω κατηγορία, συνιστούν το εξωτερικό χρέος του ιδιωτικού τομέα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	3.928	1.912	2.761	14.63	12.035	11.547	15.639	16.058	2,68%
Βραχυπρόθεσμο	3.928	1.912	2.761	5.734	3.295	2.837	6.921	7.322	5,79%
Μακροπρόθεσμο				8.895	8.74	8.710	8.718	8.736	0,21%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	41.38	65.527	61.658	50.188	63.386	73.232	115.372	133.037	15,31%
Βραχυπρόθεσμο	9.358	11.376	9.421	6.343	12.151	14.095	21.045	26.560	26,21%
Μακροπρόθεσμο	32.022	54.151	52.236	43.845	51.235	59.138	94.328	106.478	12,88%
ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	47.051	78.861	69.538	85.185	89.846	102.083	113.497	165.175	45,53%
Βραχυπρόθεσμο	1	55	1.986	676	619	577	688	689	0,15%
Μακροπρόθεσμο	47.05	78.805	67.553	84.509	89.227	101.507	112.810	164.487	45,81%
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	176.097	280.235	317.107	285.934	289.148	317.290	337.500	351.030	4,01%
Βραχυπρόθεσμο	40.861	84.6	57.735	39.455	43.694	50.338	52.540	49.021	-6,70%
Μακροπρόθεσμο	135.236	195.635	259.372	246.479	245.455	266.951	284.960	302.009	5,98%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	59.781	98.129	104.623	77.024	80.839	89.531	86.194	81.356	-5,61%
Βραχυπρόθεσμο	30.113	42.254	33.374	20.927	27.043	34.734	35.396	30.185	-14,72%
Μακροπρόθεσμο	29.667	55.875	71.249	56.097	53.797	54.797	50.799	51.171	0,73%
ΛΟΙΠΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	116.316	182.106	212.484	208.91	208.309	227.758	251.306	269.674	7,31%
Βραχυπρόθεσμο	10.747	42.346	24.361	18.528	16.651	15.604	17.144	18.836	9,87%
Μακροπρόθεσμο	105.569	139.76	188.123	190.382	191.658	212.154	234.162	250.838	7,12%

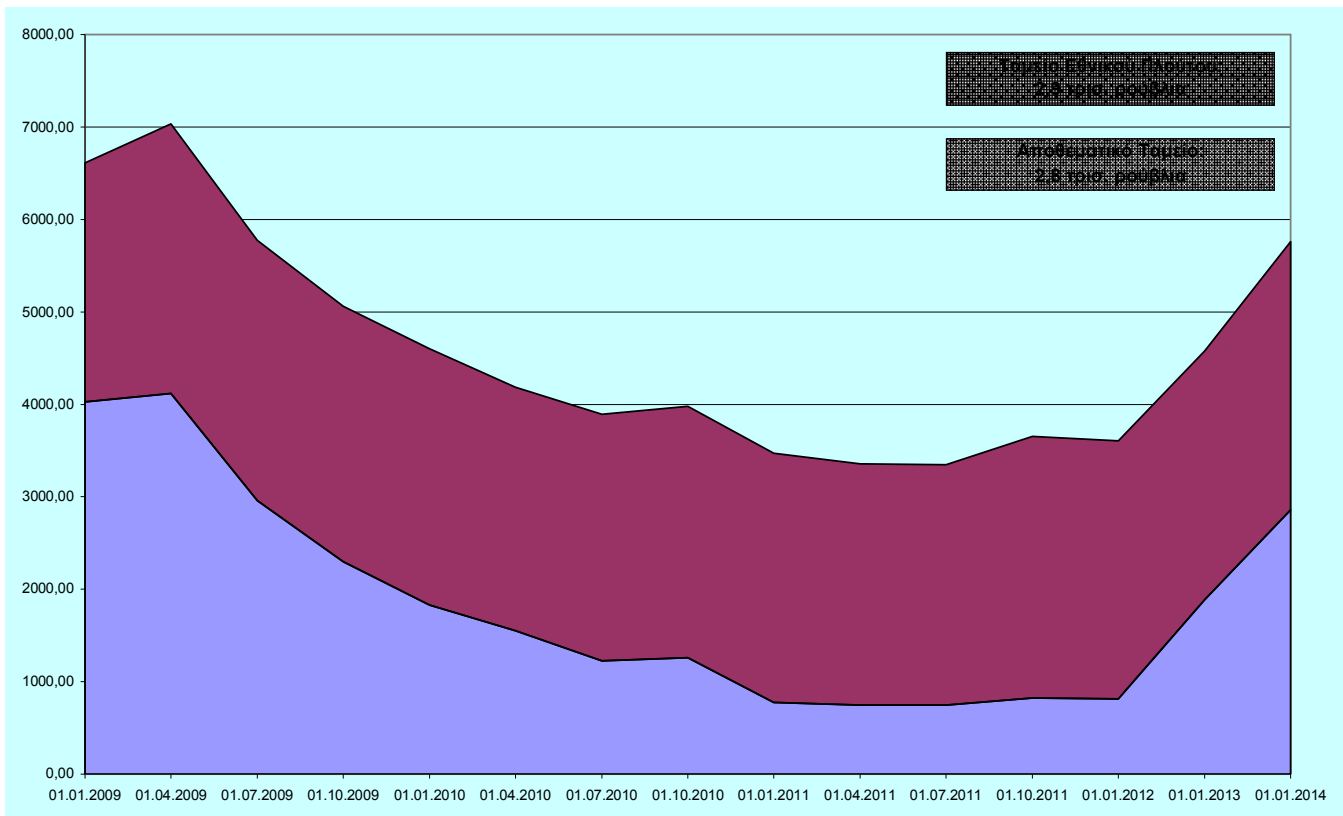
Η Ρωσία έχει πλέον εξοφλήσει στο ακέραιο το χρέος της προς τη Λέσχη των Παρισίων, καθώς και το μεγαλύτερο μέρος του χρέους που η χώρα ανέλαβε όταν διαδέχθηκε την Σοβιετική Ένωση στις υποχρεώσεις της. Εξαιρέση αποτελεί ποσό \$2 – 3 δισ., για το οποίο έχει γίνει αναδιαπραγμάτευση και αποπληρώνεται μέσω της δωρεάν εξαγωγής αγαθών. Επίσης, το σύνολο του εξωτερικού χρέους αντιστοιχεί μόλις στο 31,9% του ΑΕΠ της Ρωσίας. Λαμβανομένης μάλιστα υπόψη της ύπαρξης των αποθεματικών Ταμείων (National Wealth Fund, Reserve Fund) το χρέος του δημοσίου τομέα από μόνο του δεν θεωρείται ανησυχητικό. Ωστόσο η ύπαρξη ιδιωτικού χρέους στο ύψος των 338,7 δισ. \$Η.Π.Α. (≈ 16,9% ΑΕΠ) δύναται υπό προϋποθέσεις να προκαλέσει προβλήματα εξυπηρέτησής του.

VII ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ & ΤΑΜΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ

Το 2008 το τότε Ταμείο Σταθερότητας κατανεμήθη στο Αποθεματικό Ταμείο (Reserve Fund) και το Ταμείο Εθνικού Πλούτου (National Wealth Fund)⁹. Και τα δύο ταμεία περιλαμβάνουν χρήματα που προέρχονται από φόρους στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου καθώς και σε εξαγωγικούς δασμούς στα ίδια προϊόντα. Τα έσοδα από το πρώτο επενδύονται σε χαμηλής απόδοσης χρεόγραφα, τα οποία όταν παραστεί ανάγκη συμπληρώνουν τα έσοδα του προϋπολογισμού από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Τα έσοδα του Ταμείου Εθνικού Πλούτου επενδύονται σε χρεόγραφα υψηλότερου κινδύνου και απόδοσης είτε χρησιμοποιούνται σε δαπάνες του προϋπολογισμού, οι οποίες στοχεύουν στην συμπλήρωση των εθελοντικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων των πολιτών και στην εν γένει διατήρηση της ισορροπίας του Ταμείου Συντάξεων. Η αναλογία των ξένων νομισμάτων στα εν λόγω Ταμεία προβλέπεται να μην ξεπερνά 45% \$Η.Π.Α., 45% Ευρώ και 10% Αγγλικές λίρες.

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες πρβλ <http://www1.minfin.ru/en/nationalwealthfund/> και <http://www1.minfin.ru/en/reservefund/>

ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΛΟΥΤΟΥ – ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Την 1.1.2014 το Αποθεματικό Ταμείο έφτασε στα 2.859,7 δις ρούβλια. Όσον αφορά στο Ταμείο Εθνικού Πλούτου την ίδια περίοδο ανήλθε στα 2.900,6 δις ρούβλια.

VIV. ΔΙΕΘΝΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΗΣ Κ.Τ.¹⁰

Συνολικά τα διεθνή αποθεματικά της Κ.Τ. της Ρωσίας μειώθηκαν κατά 5,2% φτάνοντας στα 509,6 δις \$ Η.Π.Α. (1.1.2014) έναντι 537,618 δις \$ Η.Π.Α. το προηγούμενο έτος. Κατωτέρω παρατίθεται ενδεικτικά μη επικαιροποιημένος πίνακας της κατάταξης των χωρών διεθνώς όσον αφορά στα συναλλαγματικά αποθέματα τους.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ - ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΧΩΡΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ (2009-2012)¹¹

α/α	ΧΩΡΑ	2009	2010	2011	2012
1	ΚΙΝΑ	2.452.899.056.407	2.913.711.653.594	3.254.674.122.432	3.387.512.975.177
2	ΙΑΠΩΝΙΑ	1.048.991.124.290	1.096.068.589.804	1.295.838.776.760	1.268.085.526.650
3	ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ	420.983.691.698	459.313.156.024	556.570.991.484	673.739.617.131
4	Η.Π.Α.	404.098.902.069	488.928.295.253	537.267.272.428	574.268.090.541
5	ΡΩΣΙΑ	439.341.751.138	479.222.291.459	497.410.247.573	537.816.373.775
6	ΕΛΒΕΤΙΑ	134.565.686.963	270.479.800.683	330.585.901.719	531.302.253.382
7	ΒΡΑΖΙΛΙΑ	238.539.463.013	288.574.603.560	352.010.241.721	373.160.978.076
8	ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ	270.437.144.222	292.143.480.407	306.934.543.258	327.724.416.297
9	ΧΟΝΚ ΚΟΝΓΚ	255.840.862.500	268.743.168.500	285.398.502.318	317.362.272.184
10	ΙΝΔΙΑ	284.682.885.686	300.480.145.804	298.739.485.811	300.425.518.088
11	ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	192.046.028.569	231.259.737.737	243.798.278.361	265.910.197.870
12	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	179.040.269.400	215.977.859.080	234.104.163.354	248.856.492.402
13	ΑΛΓΕΡΙΑ	155.111.906.162	170.461.126.575	191.369.117.586	200.586.904.406

¹⁰ Πρβλ Ετήσια Έκθεση της Κ.Τ. της Ρωσίας του 2013

¹¹ <http://data.worldbank.org>

14	ΓΑΛΛΙΑ	131.785.826.998	165.852.027.739	168.490.352.254	184.521.827.260
15	ΙΤΑΛΙΑ	131.496.912.846	158.478.269.235	169.872.401.864	181.670.319.828
16	ΤΑΪΛΑΝΔΗ	138.419.118.417	172.027.929.604	174.891.027.448	181.481.264.214
17	ΜΕΞΙΚΟ	99.888.813.656	120.583.999.941	149.208.131.605	167.075.785.815
18	ΜΑΛΑΙΣΙΑ	96.704.053.355	106.528.115.589	133.571.691.894	139.730.782.870
19	ΛΙΒΥΗ	103.753.848.615	106.144.240.867	110.538.568.687	124.647.554.387
20	ΤΟΥΡΚΙΑ	74.933.099.386	85.959.456.531	87.937.258.383	119.182.966.095

Χ. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2013

Το 2013 τα έσοδα του κυβέρνησης ανήλθαν στο **19,5%** του ΑΕΠ ήτοι **13.019,8 δις ρούβλια** και τα έξοδα επίσης στο **20,0%** ήτοι **13.330,3 δις ρούβλια**. Συνολικά, η εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2012 ολοκληρώθηκε σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία με έλλειμμα **310,5 δις ρούβλια** ή **0,5%** του ΑΕΠ έναντι ελλείμματος 37,1 δις ρουβλίων (0,1% του ΑΕΠ) το 2012.

Τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 5.365,4 δις ρούβλια ή 8,0% του ΑΕΠ και τα έσοδα από δασμούς και τέλη εισαγωγής 7.245,6 δις ρούβλια ή 10,9% του ΑΕΠ. Τα έσοδα από λοιπές πηγές υπολογίζονται σε 408,9 δις ρούβλια ή 0,6% ΑΕΠ. Τα έσοδα από το αέριο και το πετρέλαιο εκτιμώνται στα 6.533,4 δις ρούβλια (9,8% ΑΕΠ). Τα έσοδα εκτός αερίου και πετρελαίου ανήλθαν στα 6.486,4 δις ρούβλια (9,7% ΑΕΠ).

Από την άλλη πλευρά, τα έξοδα του κρατικού προϋπολογισμού αφορούν 360,3 δις ρούβλια για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους (0,5% ΑΕΠ) και 12.970,0 δις ρούβλια ή 19,4% ΑΕΠ για λοιπές δαπάνες. Το 2013 η κυβέρνηση άντλησε μέσω δανεισμού στην εσωτερική αγορά 821,7 δις ρούβλια (1,2% ΑΕΠ) και αποπλήρωσε χρέη 475,1 δις ρούβλια (0,7 ΑΕΠ).

Το εξωτερικό χρέος της κυβέρνησης το 2013 αυξήθηκε κατά 9,9% φτάνοντας τα 55,7942 δις \$Η.Π.Α. ή 2,7% ΑΕΠ. Σε ρούβλια το ίδιο χρέος υπολογίζεται στα 1.826,1 δις ρούβλια. Αντίστοιχα το εσωτερικό χρέος της κυβέρνησης υπό τη μορφή κρατικών χρεογράφων αυξήθηκε κατά 368 δις ρούβλια (9,1%) φτάνοντας τα 4.432,38 δις ρούβλια (1.1.2013).

Δείκτης	2013 Πρόβλεψη του Προϋπολογισμού	Εκτέλεση			
		2012	2013	%ΑΕΠ	Μεταβολή 2011/12
		Ιαν. – Δεκ.	Ιαν. – Δεκ.		
ΕΣΟΔΑ	12 906,4	12 853,7	13 019,8	19,5	1,3
	σε δις ρούβλια				
Ομοσπονδιακή Φορολογική Υπηρεσία	-	5 160,1	5 365,4	8,0	4,0
Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Τελωνείων	-	7 228,8	7 245,6	10,9	0,2
Λοιπές Κρατικές Υπηρεσίες	-	464,8	408,9	0,6	-12,0
ΔΑΠΑΝΕΣ	13 387,3	12 890,7	13 330,3	20,0	3,4
Εξυπηρέτηση Χρέους	373,1	320,0	360,3	0,5	12,6
Λοιπές δαπάνες	13 014,3	12 570,7	12 970,0	19,4	3,2
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο	-480,9	-37,1	-310,5	-0,5	
Ισοζύγιο Εσωτερικού Χρέους	367,3	511,4	346,6	0,5	
Ισοζύγιο εξωτερικών πηγών χρηματοδότησης ελλείμματος	52,1	18,1	49,8	0,1	
Λοιπές πηγές εσωτερικής χρηματοδότησης	61,5	-492,4	-85,8		
Μέση τιμή Urals (\$Η.Π.Α./βαρέλι)	107,0	110,5	107,9		-2,6
Συναλλαγματική Ισοτιμία ρούβλι/\$Η.Π.Α.	32,0	31,1	31,8		0,7

XI. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Υπό το πρίσμα της διεθνούς οικονομικής συγκυρίας, το πλεόνασμα του ισοζυγίου πληρωμών της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατέγραψε μείωση το 2013, λόγω κυρίως της μείωσης του εμπορικού πλεονάσματος και συνακόλουθα της μείωσης του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Την ίδια στιγμή το εκτός ενεργειακών προϊόντων έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για μία ακόμα χρονιά αυξήθηκε φτάνοντας τα 169,9 δις \$Η.Π.Α. (2012: 155,1 δις \$Η.Π.Α.), καταδεικνύοντας την απόλυτη εξάρτηση της χώρας από τις εξαγωγές ενεργειακών προϊόντων και την έλλειψη ανταγωνιστικότητάς στους λοιπούς τομείς. Στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη εκροή κεφαλαίων, η Κεντρική Τράπεζα αύξησε τις παρεμβάσεις της στην αγορά συναλλάγματος προκειμένου να αποτρέψει τις απότομες αυξομειώσεις του ρουβλίου.

Αναλυτικότερα το πλεόνασμα του **ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών** μειώθηκε από 71,3 δις \$Η.Π.Α. το 2012 στα 32,8 δις \$Η.Π.Α. το 2013, ακολουθώντας την μείωση κατά 11,3 δις \$Η.Π.Α. στα 180,3 δις \$Η.Π.Α. συνολικά του εμπορικού πλεονάσματος αγαθών και την αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών, και του ισοζυγίου εισοδημάτων.

Οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν από τα 527,4 δις \$Η.Π.Α. στα 523,3 δις \$Η.Π.Α. το 2013, λόγω της μείωσης των τιμών των συμβολαίων, οι οποίες δεν αντισταθμίστηκαν από την αύξηση του όγκου των εξαγόμενων αγαθών.

Οι εξαγωγές των βασικών ενεργειακών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 1,0%, λόγω την αύξησης του φυσικού όγκου των εξαγωγών φυσικού αερίου κατά 9,9% και των προϊόντων πετρελαίου κατά 9,7%. Οι εξαγωγές αργού πετρελαίου μειώθηκαν κατά 1,4%. Το μερίδιο συνολικά των ως άνω ενεργειακών προϊόντων επί του συνόλου των εξαγωγών αγαθών της Ρωσικής Ομοσπονδίας αυξήθηκε από 65,8% στο 66,9%.

Η χειροτέρευση των συνθηκών στην διεθνή αγορά μετάλλων είχε ως αποτέλεσμα την μείωση των εξαγωγών της χώρας κατά 8% και μείωση του μεριδίου τους επί των συνολικών εξαγωγών από 8,5% στο 7,8%.

Μείωση του μεριδίου εξαγωγών παρατηρήθηκε και στα προϊόντα της χημικής βιομηχανίας από 6,1% το 2012 στο 5,8% το 2013 (λόγω της μείωσης των εξαγωγών λιπασμάτων) καθώς και στα τρόφιμα και αγροτικά προϊόντα από 3,2% στο 3,1% (λόγω μείωσης της εξαγωγής σιταριού). Αντιθέτως το μερίδιο των εξαγωγών μηχανών, εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων αυξήθηκε από 5,1% στο 5,9% επί του συνόλου των ρωσικών εξαγωγών.

Όσον αφορά στις **εισαγωγές** αυτές ανήλθαν στα 342,9 δις \$ Η.Π.Α. από 335,8 δις \$ Η.Π.Α. το 2012. Η αύξησή τους ανάγεται στην αύξηση των τιμών στα εισαγόμενα προϊόντα, ο φυσικός όγκος των οποίων παρέμεινε σταθερός. Σημαντικός παράγοντας της εν λόγω αύξησης αποτέλεσε η κατηγορία καταναλωτικών αγαθών, οι εισαγωγές των οποίων αυξήθηκαν κατά 6,1% στα 43,1 δις \$ Η.Π.Α. και το μερίδιο του επί του συνόλου των ρωσικών εισαγωγών στο 13,6%. Οι εισαγωγές χημικών και συναφών αυτών προϊόντων επίσης αυξήθηκε κατά 4,6% φτάνοντας συνολικά τα 50,1 δις \$ Η.Π.Α. και συνολικό μερίδιο 15,8%, λόγω της αύξησης των εισαγωγών της κατηγορίας των φαρμακευτικών προϊόντων και των καλλυντικών. Αύξηση σημείωσε επίσης και η εισαγωγή προϊόντων της ελαφράς βιομηχανίας κατά 3,6% φτάνοντας συνολικά τα 18,7 δις \$ Η.Π.Α. και συνολικό μερίδιο 5,9% από το σύνολο των εισαγωγών.

Η μείωση της επενδυτικής ζήτησης στην Ρωσία είχε ως αποτέλεσμα και την μείωση της κατηγορίας των μηχανών και του εξοπλισμού, η οποία κατέχει μερίδιο επί των εισαγωγών της Ρωσίας ύψους 48,6% (2012: 49,9%).

Το έλλειμμα του **ισοζυγίου υπηρεσιών** διευρύνθηκε από 46,6 δις \$ Η.Π.Α. το 2012 στα 58,6 δις \$ Η.Π.Α. το 2013. Αναλυτικότερα οι εξαγωγές υπηρεσιών ανήλθαν στα 69,9 δις \$ Η.Π.Α. Το μεγαλύτερο μερίδιο αυτών καταλαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών και του leasing με 37,1 δις \$ Η.Π.Α. (53,1%). Τα έσοδα από τις μεταφορικές υπηρεσίες αυξήθηκαν και έφτασαν 20,7 δις \$ Η.Π.Α. με μερίδιο 29,7%. Τέλος αύξηση σημείωσε και η κατηγορία ταξίδια κατά 17,2%.

Οι εισαγωγές υπηρεσιών ανήλθαν στα 127,5 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 108,9 δις \$ Η.Π.Α.). Το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης ανήκει στην κατηγορία των ταξιδιών, η συνολική αξία των οποίων ανήλθε σε 53,5 δις \$ Η.Π.Α. (συνολικό μερίδιο 41,6%).

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο εισοδημάτων αυξήθηκε στα 13,2 δις \$ Η.Π.Α. από 11,9 δις \$ Η.Π.Α. το 2012. Οι πληρωμές για μισθούς των ξένων εργαζομένων στην Ρωσία ανήλθαν στα 17,4 δις \$ Η.Π.Α., λόγω αύξησης των μισθών αφού ο αριθμός τους συνολικά μειώθηκε κατά 1%. Αντίστοιχα, οι συνολικές πληρωμές για μισθούς Ρώσων που εργάζονται στο εξωτερικό ανήλθαν στα 4,3 δις \$ Η.Π.Α. (από 3,9 το 2012.)

Το αρνητικό ισοζύγιο των αποδόσεων των επενδύσεων αυξήθηκε στα 66,7 δις \$ Η.Π.Α. (56,8 δις \$ Η.Π.Α. το 2012). Βασικό παράγοντα αποτέλεσε η αύξηση των εξόδων για την αποπληρωμή δανείων εκ μέρους των ιδιωτικών τραπεζών προς το εξωτερικό. Το έλλειμμα του ισοζυγίου των επενδύσεων των λοιπών τομέων επίσης αυξήθηκε από 54,8 δις \$ Η.Π.Α. στα 58,5 δις \$ Η.Π.Α. και του δημοσίου τομέα ανήλθε στα 2,7 δις \$ Η.Π.Α.

Το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων ανήλθε μόλις στα 0,4 δις \$ Η.Π.Α.

Συνολικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων το 2013 ανήλθε στα 32,3 δις \$ Η.Π.Α. ήτοι 1,5% ΑΕΠ.

Το έλλειμμα στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών (χωρίς τον συνυπολογισμό των συναλλαγματικών αποθεμάτων) σχεδόν διπλασιάστηκε φτάνοντας στα 42,5 δις \$ Η.Π.Α. από 25,7 δις \$ Η.Π.Α. το 2012). Η καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων από την πλευρά της ρωσικής οικονομίας έφτασε συνολικά τα 132,4 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 92,4 δις \$ Η.Π.Α.). Το μεγαλύτερο μερίδιο αυτών ανήκει στον ιδιωτικό τομέα 122,6 δις \$ Η.Π.Α. Οι τράπεζες ανέλαβαν υποχρεώσεις στο ύψος των 20,5 δις \$ Η.Π.Α και ο λοιπός ιδιωτικός τομέας στο ύψος των 102,1 δις \$ Η.Π.Α., το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορούσε σε άμεσες ξένες επενδύσεις. Την συνέχιση της απόσυρσης κεφαλαίων θεσμικών επενδυτών από την Ρωσία υποδηλώνουν οι πωλήσεις χρεογράφων εκ μέρους τους στο ύψος των 11,5 δις \$ Η.Π.Α. Τέλος, ο δανεισμός του λοιπού ιδιωτικού τομέα πλην τραπεζών από το εξωτερικό ανήλθε στα 44,2 δις \$ Η.Π.Α., που εξηγείται από την ανάγκη των Ρώσων για χρηματοδότηση συγχωνεύσεων και εξαγορών.

Από την άλλη μεριά η καθαρή απόκτηση ενεργητικού (με εξαίρεση τα συναλλαγματικά αποθέματα) ανήλθε στα 174,9 δις \$ Η.Π.Α. από 118,1 δις \$ Η.Π.Α. ένα χρόνο πριν. Και πάλι το μεγαλύτερο μέρος αυτού ανήκει στον ιδιωτικό τομέα (170,3 δις \$ Η.Π.Α.). Οι απαιτήσεις των τραπεζών ανήλθαν στα 28,1 δις \$ Η.Π.Α. Αντίθετα, το αποκτηθέν ενεργητικό του ιδιωτικού τομέα ανήλθε στα 142,3 δις \$ Η.Π.Α. Μεγάλο μέρος αυτών συνιστούν οι άμεσες επενδύσεις 93,6 δις \$ Η.Π.Α. καθώς και απόκτηση ακινήτων στο εξωτερικό.

Καταλήγοντας, η καθαρή εκροή ιδιωτικού κεφαλαίου το 2013 αυξήθηκε στα 59,7 δις \$ Η.Π.Α. από 53,9 δις \$ Η.Π.Α. ένα χρόνο πριν. Χρόνιες δομικές αδυναμίες της Ρωσικής οικονομίας και μείωση της απόδοσης του ρωσικού ενεργητικού οδηγούν τους επενδυτές στην αναζήτηση καλύτερων αποδόσεων στο εξωτερικό αυξάνοντας τις πιέσεις στο ισοζύγιο πληρωμών.

	2011.	2012	2013
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	97.274	71.282	32.761
Εμπορικό ισοζύγιο	196.854	191.663	180.314
<i>Εξαγωγές</i>	515.409	527.434	523.294
Αργό πετρέλαιο	181.812	180.930	173.670
Προϊόντα πετρελαίου	95.710	103.624	109.335
Φυσικό αέριο	64.290	62.253	67.232
λοιπά	173.597	180.627	173.057
<i>Εισαγωγές</i>	-318.555	-335.771	-342.980
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-33.456	-46.587	-58.622
<i>Εξαγωγές</i>	58.039	62.340	69.865
Μεταφορικές υπηρεσίες	17.350	19.161	20.747
Ταξίδια	11.328	10.759	11.988
Λοιπές υπηρεσίες	29.361	32.421	37.130
<i>Εισαγωγές</i>	-91.495	-108.927	-128.487

Μεταφορικές υπηρεσίες	-15.415	-16.443	-17.505
<i>Ταξίδια</i>	-32.902	-42.798	-53.453
Λοιπές υπηρεσίες	-43.178	-49.686	-57.530
Ισοζύγιο μισθοδοσίας	-9.522	-11.831	-13.170
Ισοζύγιο κεφαλαιακών αποδόσεων	-51.031	-56.838	-66.672
<i>Αποκτηθέντα εισοδήματα</i>	38.625	42.801	37.660
Πληρωτέα εισοδήματα	-89.656	-99.639	-104.332
<i>Ομοσπονδιακά Όργανα</i>	-925	-1.435	-2.682
<i>Υποκείμενα Ρωσικής Ομοσπονδίας (πληρωτέα εισοδήματα)</i>	-157	-59	-56
<i>Κεντρική Τράπεζα</i>	4.186	2.722	1.875
<i>Τράπεζες</i>	-2.271	-3.291	-7.325
<i>Λοιποί τομείς</i>	-51.864	-54.775	-58.484
Ισοζύγιο μισθωμάτων	153	1.008	81
Ισοζύγιο δευτερογενών εσόδων	-5.725	-6.133	-9.171
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	130	-5.218	-415
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ & ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	97.404	66.065	32.346
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	-76.118	-25.677	-42.514
Καθαρή ανάληψη υποχρεώσεων	67.497	92.435	132.432
<i>Ομοσπονδιακά Όργανα</i>	2.125	16.021	9.496
<i>Υποκείμενα Ρωσικής Ομοσπονδίας</i>	-1.094	-231	-150
<i>Κεντρική Τράπεζα</i>	-324	3.608	506
<i>Τράπεζες</i>	7.843	33.278	20.458
<i>Άμεσες επενδύσεις</i>	5.081	7.786	9.183
<i>Δάνεια και καταθέσεις</i>	20.464	29.215	17.167
<i>Λοιπές υποχρεώσεις</i>	-17.702	-3.723	-5.893
<i>Λοιποί τομείς</i>	58.948	39.759	102.123
<i>Άμεσες επενδύσεις</i>	50.003	42.801	70.079
<i>Επενδύσεις χαρτοφυλακίου</i>	-6.226	-8.128	-11.492
<i>Δάνεια</i>	16.068	6.652	44.245
<i>Λοιπές υποχρεώσεις</i>	-897	-1.566	-709
Καθαρή απόκτηση ενεργητικού (εκτός συναλλαγματικών αποθεμάτων)	-143.615	-118.111	-174.947
<i>Δημόσιος τομέας</i>	-2.468	418	-4.163
<i>Κεντρική Τράπεζα</i>	-7	-46	634
<i>Τράπεζες</i>	-31.767	-14.769	-28.081
<i>Άμεσες επενδύσεις</i>	-884	-6.244	-1.288
<i>Δάνεια και καταθέσεις</i>	-38.106	-19.404	-25.586
<i>Λοιπό ενεργητικό</i>	7.224	10.878	-1.207
<i>Λοιποί τομείς</i>	-109.373	-103.714	-143.337
<i>Άμεσες επενδύσεις</i>	-65.904	-42.546	-93.610
<i>Επενδύσεις χαρτοφυλακίου</i>	-4.355	-1.786	-2.151
<i>Ιδιωτική κατοχή ξένου συναλλάγματος</i>	4.013	-1.370	266
<i>Εμπορικές πιστώσεις και προκαταβολές</i>	-3.235	-7.946	-7.646
<i>Δανειακές υποχρεώσεις για προμήθειες βάσει διακυβερνητικών συμφωνιών</i>	-1.652	-1.928	-1.070
<i>Συναλλαγές αμφίβολης φύσεως</i>	-33.263	-38.816	-26.089
<i>Λοιπό ενεργητικό</i>	-4.978	-9.321	-13.037
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΗΨΕΙΣ	-8.655	-10.371	-11.909
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΩΤΩΝ	-12.630	-30.017	22.077

Γ. Ο ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Το 2013 χαρακτηρίζεται από την στασιμότητα στην παραγωγή, τη χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας, την επιβράδυνση της αύξησης των επενδύσεων σε βασικό κεφάλαιο και την χειροτέρευση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων. Αύξηση κατέγραψαν ο αγροτοκτηνοτροφικός τομέας, οι τομείς της παραγωγής χημικών προϊόντων, ελαστικών ή πλαστικών, τροφίμων και της κλωστοϋφαντουργίας. Την ίδια στιγμή στάσιμοι παρέμειναν ή μειώθηκαν οι τομείς παραγωγής των λοιπών μη μεταλλικών προϊόντων, της μεταλλουργίας και της παραγωγής αυτοκινήτων και εξοπλισμού.

ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2003 – 2013¹²

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Βιομηχανική Παραγωγή	108,0	105,1	106,3	106,8	100,6	90,7	107,3	105,0	103,4	100,4
Εξόρυξη Πρώτων Υλών	106,8	101,4	102,8	103,3	100,4	99,4	103,8	101,8	101,0	101,1
Εξόρυξη Ενεργειακών Προϊόντων	107,7	102,0	102,7	102,7	100,1	100,4	103,6	101,2	100,7	100,9
Εξόρυξη Πρώτων Υλών εκτός Ενεργειακών Προϊόντων	108,5	97,7	104,2	104,0	101,1	92,6	104,9	106,6	103,4	102,3
Μεταποίηση	110,5	107,6	108,4	110,5	100,5	84,8	110,6	108,0	105,1	100,5
Τρόφιμα, Καπνός Ποτά	104,4	106,6	107,3	107,3	101,9	99,4	103,2	103,9	104,1	100,6
Κλωστοϋφαντουργία	96,0	103,6	111,8	99,5	94,6	83,8	108,8	100,8	100,7	104,3
Προϊόντα Δέρματος και Υποδήματα	99,4	100,2	122,0	102,3	99,7	99,9	119,9	105,7	98,1	95,6
Προϊόντα επεξεργασίας ξύλου, έπιπλα	108,7	107,1	103,6	107,9	99,9	79,3	113,4	110,2	96,2	108,0
Προϊόντα χάρτου	105,1	103,6	106,7	108,3	100,3	85,7	103,1	106,5	105,8	94,8
Προϊόντα πετρελαίου και κοκ	102,4	104,4	106,6	102,8	102,8	99,4	106,0	103,8	103,1	102,3
Χημικά Προϊόντα	106,6	104,1	104,7	106,6	95,4	93,1	110,6	109,5	104,1	105,4
Ελαστικά και Πλαστικά Προϊόντα	113,5	116,4	121,0	125,5	122,8	87,4	124,4	111,4	112,8	105,9
Μη μεταλλικά Ορυκτά	108,4	104,9	114,2	108,3	97,1	72,5	114,5	107,4	110,7	98,0
Μεταλλουργία	103,9	107,0	109,7	104,5	97,8	85,3	112,4	107,0	104,8	100,0
Μηχανήματα και Εξοπλισμός	120,8	99,7	111,7	126,7	99,5	68,5	115,2	111,1	102,7	96,6
Ηλεκτρικός και Οπτικός Εξοπλισμός	134,5	133,2	115,0	110,9	92,6	67,8	118,9	111,9	106,4	99,0
Οχήματα και μεταφορικός εξοπλισμός	111,5	107,1	104,7	107,8	100,4	62,8	127,2	117,2	110,3	102,2
Λοιπά προϊόντα	110,2	108,7	109,8	104,6	98,3	79,3	120,6	105,3	102,6	95,4
Παραγωγή και Διανομή Ηλεκτρικής Ενέργειας, Φυσικού Αερίου και Νερού	101,1	100,9	103,4	99,4	100,6	96,1	102,2	100,2	101,3	97,5

I. ΠΡΩΤΟΓΕΝΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Αγροκτηνοτροφικός Τομέας

Μέχρι πρόσφατα ο αγροτικός τομέας στηριζόταν σε μεγάλο βαθμό στις κρατικές επιδοτήσεις, σε φορολογικές απαλλαγές, καθώς και σε εξαγωγικές επιδοτήσεις και εισαγωγικούς δασμούς επί των ξένων τροφίμων. Από το 2013 ξεκίνησε την εφαρμογή του το πρόγραμμα ανάπτυξης του αγροτικού τομέα και ρύθμισης της αγοράς γεωργικών προϊόντων για την περίοδο έως το 2020, το οποίο περιλαμβάνει την τροποποίηση σειράς μέτρων κρατικής στήριξης του τομέα, η οποία προκύπτει από τις υποχρεώσεις της Ρωσίας στο πλαίσιο του ΠΟΕ και της Ευρασιατικής Ένωσης.

Το 2013 η γεωργική παραγωγή στο σύνολό της αυξήθηκε κατά 6,2% ανερχόμενη συνολικά στα 3.790,8 δις ρούβλια (2012: 3.340,5 δις ρούβλια), γεγονός που συνδέεται με την αύξηση της φυτικής στα 2.016,7 δις ρούβλια και της ζωικής παραγωγής στα 1.774,1 δις ρούβλια. Αναλυτικότερα στοιχεία παρατίθενται στους πίνακες που ακολουθούν:

¹² Ρωσική Στατιστική Υπηρεσία

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε χιλ. τόνους)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Δημητριακά και Οσπρία	77832	77803	78227	81472	108179	97111	60960	94213	70908	92385
Σιτάρι	45434	47615	44927	49368	63765	61740	41508	56240	37720	52091
Σίκαλη	2864	3622	2959	3909	4505	4333	1636	2971	2132	3360
Κριθάρι	17088	15684	18037	15559	23148	17881	8350	16938	13952	15389
βρώμη	4937	4545	4860	5384	5835	5401	3220	5332	4027	4932
καλαμπόκι	3373	3060	3510	3798	6682	3963	3084	6962	8213	11635
κεχρί	1113	455	599	417	711	265	134	878	334	419
φαγόπυρο	649	605	865	1004	924	564	339	800	797	834
σόργο	44	28	35	40	76	13	9	60	45	172
Όσπρια και Σπέρματα	1861	1618	1754	1287	1794	1529	1371	2453	2174	2037
Σπόροι λιναριού	13	10	5	7	7	9	5	7	8	6
Νήματα λιναριού	58	56	36	47	52	52	35	43	46	39
Ζαχαρότευτλα	21809	21276	30673	28836	28995	24892	22256	47643	45057	39321
Ελαιοπαραγωγές ποικιλίες	5726	7557	8218	7037	8972	8186	7457	13115	11313	14151
Ηλιόσπορος	4810	6470	6743	5671	7350	6454	5345	9697	7993	10554
Σόγια	554	686	805	650	746	944	1222	1756	1806	1636
Σινάπι	55	63	64	11	29	24	36	88	42	55
κράμβη	277	304	522	630	752	667	670	1056	1035	1393
Πατάτες	27876	28137	28260	27195	28846	31134	21141	32681	29533	30199
Λαχανικά	10675	10796	10830	10968	12440	12813	11561	14105	14030	13506
Λάχανο	2944	2830	2751	2668	3177	3319	2737	3533	3315	3335
Αγγούρια	1000	1034	1005	1001	1130	1133	1162	1202	1282	1068
Ντομάτες	1662	1855	1927	1791	1939	2170	2050	2201	2456	2162
Παντζάρι	822	812	844	824	927	988	836	1072	1008	1002
Καρτότο	1319	1287	1356	1347	1530	1519	1303	1735	1565	1605
Κρεμμύδι ξηρό	1226	1231	1218	1318	1713	1602	1536	2123	2081	1985
Σκόρδο	220	242	240	249	227	227	213	234	239	233
Κολοκυθάκια	408	407	381	466	477	537	482	560	506	468
Κολοκύθα	456	438	476	564	477	586	507	616	575	660
Λοπά λαχανικά	571	619	585	702	774	660	679	756	931	964

ΖΩΪΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε χιλ. τόνους)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹³
Συνολικό σφάγιο	5790,1	6268,1	6719,5	7166,8	7519,5	8090,3	8542,4
Μεγάλα κερασφόρα ζώα	1699,2	1768,7	1740,6	1727,3	1625,5	1641,5	1632,2
Χοιρινό	1929,7	2042,1	2169,5	2330,8	2427,6	2559,5	2829,7
Αιγοπρόβατα	167,9	174,2	182,6	184,6	189,0	190,4	192,5
Πουλερικά	1925,3	2216,7	2555,1	2846,8	3204,2	3624,8	3816,8
Γάλα	31988,4	32362,6	32570,0	31847,3	31645,6	31830,9	30660,7
Αυγά (εκ. κομμάτια)	38208,3	38057,7	39428,8	40599,2	41112,5	42032,9	41277,8
Μαλί (τόνοι)	52024	53491	54658	53521	52575	55253	-
Μέλι (τόνοι)	53670	57440	53598	51535	60010	64898	-

Στο τομέα ιχθυηρών, η Ρωσία παρήγαγε το 2013 1.393 χιλιάδες τόνους φρέσκων/κατεψυγμένων ιχθυηρών (2012: 1.399 χιλιάδες τόνους), 48,6 οστρακοειδών και μαλακοστράκων (44,5 χιλιάδες τόνους).

¹³ Προσωρινά στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας

Όσον αφορά τέλος την δασική παραγωγή αναφέρεται, ότι η Ρωσία είναι η πρώτη χώρα παραγωγής ξυλείας στο κόσμο. Η συνολική έκταση των δασών υπερβαίνει τα 1.180 εκατομμύρια εκτάρια. Τα συνολικά αποθέματα ξύλου εκτιμώνται περίπου σε 81,9 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Εξ αυτών τα κωνοφόρα καλύπτουν περί τα ¾. Η Ρωσία κατέχει περίπου 1/5 του συνόλου των παγκόσμιων δασικών πόρων. **Η ετήσια παραγωγή ξύλου της χώρα ανέρχεται περίπου στα 90,9 εκ κυβικά μέτρα.**

Η συνολική καλλιεργούμενη έκταση εκτιμάται στα 76,3 εκ εκτάρια. Στο βόρειο τμήμα της χώρας κυριαρχεί η κτηνοτροφία, λόγω της φτωχής σύστασης μεγάλου μέρους των εδαφών που δεν ευνοεί τις αγροτικές καλλιέργειες. Λόγω των δυσμενών κλιματικών και εδαφολογικών συνθηκών μεγάλου τμήματος της χώρας, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις καλύπτουν μόνον το 3,2% της συνολικής επιφανείας. Το 45% της συνολικής επιφανείας καλύπτεται από δάση και η ξυλεία αποτελεί ένα από τα κύρια εξαγωγικά προϊόντα. Στο νότιο τμήμα της χώρας καθώς και στην δυτ. Σιβηρία υπάρχουν διάφορες καλλιέργειες με κυρίαρχα τα δημητριακά. Πάντως, η εκτεταμένη βιομηχανική μόλυνση, η υπερεντατική εκμετάλλευση των εδαφών καθώς και η συχνή επιλογή ακατάλληλων καλλιεργειών έχουν προκαλέσει εκτεταμένα προβλήματα στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις και στο σύνολο των παραγόμενων προϊόντων.

2. Ενεργειακά Προϊόντα

Σύμφωνα με στατιστικά του Υπουργείου Ενέργειας της Ρωσικής Ομοσπονδίας η παραγωγή πετρελαίου το 2013 ανήλθε συνολικά στους 523,3 εκ τόνους (2012: 518,1 εκ. τόνους). Εξήχθη ποσότητα 235 εκ. τόνων, 4,7 εκ. τόνοι λιγότεροι σε σχέση με το προηγούμενο έτος (-2%). Η μέση τιμή Urals το 2013 μειώθηκε κατά 2,4% στα 107,88 \$Η.Π.Α. το βαρέλι.

Η Ρωσία διαθέτει προς στιγμή διαπιστωμένα αποθέματα πετρελαίου που ανέρχονται στο 5% των παγκόσμιων αποθεμάτων. Εκτιμάται όμως ότι τα πραγματικά αποθέματα είναι κατά πολύ μεγαλύτερα. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής πετρελαίου προέρχεται από τις Περιφέρειες του Βόλγα και των Ουραλίων κατά 21,2% και 60,8% αντίστοιχα επί του συνόλου. Μεγαλύτερος παραγωγός είναι η εταιρεία ROSNEFT με μερίδιο 36,8% επί του συνόλου.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η Ρωσία διαθέτει αποθέματα φυσικού αερίου περί τα 48 τρις κ.μ. δηλαδή περισσότερο από το 1/3 των παγκοσμίων αποθεμάτων. Το 2013 **η παραγωγή φυσικού αερίου** αυξήθηκε ελαφρά ανερχόμενη στους 668 δις κ.μ. αυξανόμενη κατά 13,7 δις κ.μ. (2,1%) σε σχέση το προηγούμενο έτος (2012: 653 δις κ.μ.). Οι εξαγωγές ανήλθαν στα 196 δις κ.μ. (2012: 178,2 δις κ.μ.) ήτοι 29,3% επί της συνολικής παραγωγής. Οι εξαγωγές προς χώρες εκτός ΚΑΚ ανήλθαν στα 137,9 δις κ.μ. που οφείλεται στην αύξηση της ζήτησης στην Ευρώπη. Προς τις χώρες ΚΑΚ οι εξαγωγές φυσικού αερίου μειώθηκαν στα 58,1 δις κ.μ., λόγω μείωσης των εξαγωγών αερίου προς την Ουκρανία κατά 7,2 δις κ.μ. και προς την Μολδαβία κατά 0,7 δις κ.μ.. Η μέση τιμή συμβολαίου πώλησης ρωσικού φυσικού αερίου στην Γερμανία ανήλθε στα 402,8 \$Η.Π.Α./χίλια κ.μ. (-6,4% σε σχέση με το 2012) ενώ η μέση τιμή spot πώλησης ρωσικού φυσικού αερίου στην Γερμανία ήταν 360,6 \$Η.Π.Α./χίλια κ.μ. (αύξηση 11,1% σε σχέση με το 2012).

Μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγός και διακινητής φυσικού αερίου είναι ως γνωστόν η εταιρεία **GAZPROM** με 72% των εγχωρίων και 17% των παγκόσμιων αποθεμάτων ήτοι περί τα 35,1 τρις κ.μ. (31.12.2012)¹⁴. Το 2013 η εταιρεία παρήγαγε 487,4 δις κ.μ. φυσικού αερίου. Από την ποσότητα διατέθηκαν 228,1 δις κ. μ. στην εσωτερική αγορά, 174,3 δις κ.μ. εξήχθησαν προς χώρες εκτός ΚΑΚ και 59,4 δις κ.μ. προς τις χώρες ΚΑΚ. Τα συνολικά έσοδα από τις πωλήσεις το 2013 ανήλθαν στα 5,24 τρις ρούβλια (≈164,4 δις \$Η.Π.Α.) (Η τιμή διάθεσης του φυσικού αερίου στο εξωτερικό είναι 3-4 φορές, κατά μέσο όρο, μεγαλύτερη της τιμής διάθεσης αυτού στο εσωτερικό. Η μέση τιμή του μακροπρόθεσμου συμβολαίου πώλησης του φυσικού αερίου στο εξωτερικό ανήλθε στα 387 \$/1000 κ.μ. έναντι 402 \$/1000 κ.μ. το 2012.

Μεταξύ 2012 και 2013 η GAZPROM εξήγαγε στην Ευρώπη τις εξής ποσότητες φυσικού αερίου:

ΧΩΡΑ	Παραδοθείς όγκος φυσικού αερίου	ΧΩΡΑ	Παραδοθείς όγκος φυσικού αερίου

	δισ m3 .			δισ κ.μ.	
	2012	2013		2012	2013
Γερμανία	34	41	Ολλανδία	2,9	2,9
Τουρκία	27	26,7	Ρουμανία	2,5	1,4
Ιταλία	15	25,3	Βουλγαρία	2,5	2,9
Πολωνία	13,1	12,9	Δανία	0,3	0,3
Ηνωμένο Βασίλειο	11,7	16,6	Ελλάδα	2,5	2,6
Τσεχία	8,3	7,9	Σερβία	1,9	2,0
Γαλλία	8,2	8,5	Σλοβενία	0,5	0,5
Ουγγαρία	5,3	6,0	Ιρλανδία	0,3	0,5
Σλοβακία	4,3	5,5	Ελβετία	0,3	0,4
Αυστρία	5,4	5,2	Βοσνία – Ερζεγοβίνη	0,3	0,2
Φινλανδία	3,7	3,5	Π.Γ.Δ.Μ.	0,1	<0,05

Η παραγωγή άνθρακα ανήλθε το 2013 στους 352 εκ. τόνους (2012: 354 εκ. τόνοι). Από αυτούς εξήχθησαν 141,1 εκ τόνοι.

3. Λοιπές Πρώτες Ύλες

Η παραγωγή σιδήρου το 2013 αυξήθηκε κατά 4,2% φτάνοντας τους 102 εκ. τόνους. Επίσης παρήχθη χυτοσίδηρος 50 εκ. τόνοι, χάλυβας 68,8 εκ. τόνοι, σωλήνες από χάλυβα 10 εκ. τόνοι, σύρμα 145,8 χιλιάδες τόνοι.

Μεταλλουργία, Μεταλλεία – ορυχεία. Το ρωσικό έδαφος είναι πολύ πλούσιο σε μεταλλεύματα και ορυκτά. Σε αρκετές περιπτώσεις, η χώρα αποτελεί τον κυριότερο παραγωγό και εξαγωγέα παγκοσμίως. Οι ρωσικές εξαγωγές σε μεγάλο βαθμό εξαρτώνται από την εξαγωγή τέτοιων προϊόντων. Η Ρωσία διαθέτει το 1/5 της παγκόσμιας παραγωγής νικελίου και κοβαλτίου. Επίσης, είναι από τους μεγαλύτερους παραγωγούς άνθρακα, αλουμινίου, τιτανίου, σιδηρομεταλλευμάτων, χρυσού, πλατίνας και διαμαντιών. Το μερίδιο της μεταλλουργίας στο Ρωσικό ΑΕΠ φτάνει περί το 5%. Ο τομέας καλύπτει το 17% της συνολικής βιομηχανικής παραγωγής και το 14,2% των συνολικών εξαγωγών. Ενίοτε η παραγωγή ελέγχεται από μία μόνον εταιρεία. Παραδείγματος χάριν η εταιρεία Almazy Rossii-Sakha ελέγχει το 25% της παγκόσμιας παραγωγής διαμαντιών, η Norilsk Nickel το 30% της παραγωγής νικελίου και το 40% της πλατίνας, ενώ η Russian Aluminium το 12-13% της παγκόσμιας παραγωγής αλουμινίου.

Όσον αφορά στη κατηγορία των **μη μεταλλικών ορυκτών** που χρησιμοποιούνται στις κατασκευές, η παραγωγή μειώθηκε το 2013 κατά 2,9%. Η παραγωγή άμμου μειώθηκε κατά 4,5%, χαλκικού και άλλων πετρών κατά 2,8%. Οι εισαγωγές της εν λόγω κατηγορίας αυξήθηκαν το 2013 κατά 6% φτάνοντας σε ποσότητα τα 18,1 κυβικά μέτρα, ήτοι 4,4% της εγχώριας αγοράς.

II. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Μείωση κατά 2% σημείωσε η **παραγωγή οχημάτων**, η οποία ανήλθε στις 1.916,4 εκ. μονάδες. Η παραγωγή φορτηγών οχημάτων μειώθηκε επίσης κατά 1,5% φτάνοντας τις 208,6 χιλιάδες μονάδες.

Ο τομέας των **χημικών προϊόντων** παρουσίασε στα βασικά προϊόντα την εικόνα στο πίνακα που ακολουθεί. Σε σχέση με το προηγούμενο έτος καταγράφεται μείωση στην παραγωγή λιπασμάτων, αμμωνίας και σόδας, ενώ σταθερή ή ελαφρά ανοδική ήταν η παραγωγή πλαστικών, συνθετικού κουτσούκ και ινών.

Προϊόντα (χιλ. τόνοι)	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠΤ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Λιπάσματα (μεταλλικά ή χημικά)	1467,7	1420,0	1643,8	1467,2	1597,6	1514,1	1508,9	1551,1	1391,5	1491,2	1576,7	1696,3
Άνδρη αμμωνία	1249,6	1176,3	1277,6	1190,4	1265,0	1223,9	1148,6	1006,1	1047,8	1272,4	1214,1	1369,3
Σόδα	226,5	230,2	204,8	202,5	206,0	194,6	201,7	201,9	186,0	190,0	214,4	194,8
Θεικό Οξύ	929,0	802,6	853,2	827,7	904,4	880,3	880,3	934,6	759,5	764,2	879,6	869,1
Καυστική σόδα	94,4	91,1	95,2	87,2	87,0	78,7	81,0	81,9	76,3	89,7	87,6	92,7
Πλαστικό σε πρωτογενή μορφή	500,2	482,4	527,0	506,9	508,3	521,6	521,8	473,0	463,0	518,3	539,1	565,4
Συνθετικό καουτσούκ	143,5	129,9	141,3	118,4	130,2	112,4	96,0	118,0	125,3	125,9	126,5	116,6
Συνθετικές ίνες	8,9	10,1	11,1	11,3	9,2	10,3	10,8	10,5	10,3	10,4	10,5	11,1

Τέλος, όπως αναφέρεται και παραπάνω, μείωση κατέγραψε ο κλάδος των **υφασμάτων** και των **προϊόντων από δέρμα**. Οι παραγόμενες ποσότητες παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα

Προϊόντα	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠΤ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Υφάσματα από βαμβάκι (εκ. m3)	104,0	110,0	116,0	121,0	81,1	95,9	106,0	115,0	112,0	120,0	115,0	111,0
Υφάσματα από μαλί (εκ. m3)	1,1	1,2	1,1	1,2	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	1,2	1,2	1,2
Πλεκτά ενδύματα (εκ. κομμάτια)	10,4	11,2	11,8	12,4	9,2	10,9	11,1	12,7	13,3	11,7	13,7	15,1
Υποδήματα (εκ. ζευγάρια)	7,1	8,0	10,5	9,4	8,3	8,9	9,7	9,5	10,6	11,7	9,9	10,5

III. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1) Λιανικό Εμπόριο

Επί σοβιετικού καθεστώτος, η οικονομία βασιζόταν στην παραγωγή και όχι στην κατανάλωση. Κατά συνέπεια, ο καταναλωτής ήταν παραμελημένος με συχνές ελλείψεις στην αγορά, προβλήματα τροφοδοσίας, μακριές ουρές για βασικά αγαθά και κακής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες. Σε κάθε κομμάτι της αγοράς δραστηριοποιούνταν κρατικά μονοπώλια, ενώ τα κενά καλύπτονταν από ανεπίσημη ιδιωτική δραστηριότητα. Ωστόσο, επειδή τα καταστήματα ήταν σχετικώς μικρού μεγέθους και δεν απαιτούσαν υψηλά κεφάλαια, ήταν τα πρώτα που πέρασαν σε ιδιωτικό έλεγχο. Από αυτόν τον τομέα ξεκίνησε η ίδρυση των νέων εταιρειών.

Η άνοδος των ατομικών εισοδημάτων τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό με την γοητεία που ασκούσαν τα ξένα εμπορικά σήματα, την στιγμή μάλιστα που τα αντίστοιχα ρωσικά είχαν καταρρεύσει, οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση των εισαγωγών καταναλωτικών ειδών και ταχεία άνοδο του λιανικού εμπορίου. Σήμερα ο τομέας είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους της ρωσικής οικονομίας.

Α) Δίκτυα διανομής: Το σύστημα διανομής προϊόντων κατανάλωσης στην Ρωσία παρουσίασε σημαντικές αλλαγές μετά την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και την απελευθέρωση των εισαγωγών στην χώρα. Κατά την διάρκεια της Σοβιετικής Ένωσης, η βιομηχανία ήταν προσανατολισμένη στην παραγωγή προϊόντων εξοπλισμού σε βάρος των προϊόντων κατανάλωσης.

Μετά την απελευθέρωση των τιμών από το 1992 και την θέση σε εφαρμογή ενός καθεστώτος πιο εύκαμπτου για την εισαγωγή των προϊόντων, δημιουργήθηκαν πολλά καταστήματα, κίосκια και 'supermarkets'. Τα δίκτυα διανομής αναπτύχθηκαν ξαφνικά και ορισμένοι τομείς παρουσιάζουν δίκτυα διανομής πλέον ανεπτυγμένα, ενώ σε άλλους τομείς βρίσκονται σε πρωτογενή μορφή. Κυρίως στις μεγάλες πόλεις, όπως Μόσχα και Αγ. Πετρούπολη, έχουν δημιουργηθεί καλά οργανωμένα κανάλια διανομής τα τελευταία χρόνια και στον τομέα της λιανικής πώλησης μεγάλα εμπορικά καταστήματα και εμπορικά κέντρα αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς. Στην αγορά έχουν κάνει την εμφάνισή τους, επίσης, μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων, εγχώριες και ξένες σε διάφορους τομείς π.χ. ηλεκτρικές συσκευές (Technosila,

Mir, Video, Eldrado,), οικιακός εξοπλισμός (Klioutch, OK Dom Leroy-merlin' Obi), καλλυντικά (L. Etoile, Ile de Beaute, Douglas, Rivoli), αθλητικά είδη (Sportmaster, Epitcenter, Intersport), κινητά-μηχανήματα τηλεπικοινωνιών (Evroset, Svyaznoi) φαρμακευτικά (36.6), τρόφιμα (Metro, Auchan), έπιπλα IKEA (Σουηδία), Ramstore (Τουρκία) κλπ.

Σήμερα τα εμπορικά καταστήματα στην Ρωσία κατανέμονται στις εξής κατηγορίες:

Παραδοσιακές μορφές λιανικής πώλησης Τα καταστήματα 'univermag' -'univeram', (διακινούν πολλά προϊόντα πλην τροφίμων), τα καταστήματα 'gastronom' – 'producty' (τρόφιμα), 'Sviet' (φωτιστικά), 'Khoziaistvenny' (οικιακός εξοπλισμός), τα περίπτερα και οι ανοιχτές αγορές, παρά το γεγονός ότι κατέχουν σημαντικό μερίδιο αγοράς χάνουν έδαφος, προς όφελος σύγχρονων δικτύων διανομής. Στις παραδοσιακές μορφές πώλησης περιλαμβάνονται τα: **α) κιόσκια:** προτείνουν στον καταναλωτή διάφορα προϊόντα, κυρίως τρόφιμα, και ανταγωνίζονται σοβαρά τα μαγαζιά της γειτονιάς (πολύ πιο κοντά, ανοιχτά όλο το 24ωρο). Τα περίπτερα είναι πολυάριθμα στους δρόμους, αλλά στην Μόσχα υπάρχει προσπάθεια περιορισμού αυτών θεσπίζοντας σχετική νομοθεσία. **β) καταστήματα της γειτονιάς:** μετά την ιδιωτικοποίηση τους, έγινε προσπάθεια καλύτερευσης της διάθεσης ποικιλίας προϊόντων, αλλά η γκάμα παραμένει περιορισμένη. Οι ιδιοκτήτες αυτών των καταστημάτων ('producty') κατέχουν συνήθως πολλά καταστήματα. Σήμερα τα καταστήματα αυτά κατέχουν μεγάλο μερίδιο της αγοράς. **γ) οι ανοιχτές αγορές:** προτείνουν κυρίως τρόφιμα και άλλα καταναλωτικά προϊόντα. Οι ανοιχτές αγορές, οι αγορές χονδρεμπορίου, ημι-χονδρεμπορίου, και οι ειδικές αγορές (ενδύματα, τρόφιμα, ηλεκτρονικά) είναι συνήθως εγκατεστημένες στην περιφέρεια, στα περίχωρα μεγάλων πόλεων και προσφέρουν στους καταναλωτές ποικιλία προϊόντων χαμηλής κυρίως τιμής. Τελευταίες εκτιμήσεις φέρουν τον κόσμο να προμηθεύεται περί το 9% των τροφίμων (ιδιαίτερα του κρέατος, καρπών/φρούτων και λαχανικών) και πλέον του 14% των λοιπών αγαθών (ιδιαίτερα των ρούχων, υποδημάτων, καλτσών) που έχει ανάγκη από τις ανοιχτές αγορές.

Σύγχρονες αλυσίδες supermarket. Η διάρθρωση των δικτύων διανομής στην Ρωσία άλλαξε σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Τα πρώτα super market δυτικού τύπου, εμφανίστηκαν στην ρωσική αγορά, μετά το 1990, με περιορισμένες αρχικές επιφάνειες και απευθύνονταν κυρίως στους καταναλωτές υψηλών εισοδημάτων. Προς το παρόν, όλα είναι ευνοϊκά για την ανάπτυξη των νέων μεγάλων αλυσίδων καταστημάτων, όπως το ευνοϊκότερο πολιτικό και οικονομικό κλίμα για την προσέλκυση επενδύσεων, η αύξηση των μέσων εισοδημάτων του Ρώσου καταναλωτή κ.α.. Μετά το 2000, παρατηρήθηκε μία μεγάλη ανάπτυξη των αλυσίδων καταστημάτων στην Ρωσία. Το 1997, για πρώτη φορά η μεγάλη αλυσίδα καταστημάτων 'Ramstor' τουρκικών συμφερόντων άνοιξε καταστήματα στην Ρωσία και ακολούθησε η γαλλική 'AUCHAN' (τρόφιμα) κ.λ.π. Παράλληλα, οι ρωσικές αλυσίδες (Sedmoi Kontinent, Perekriostok, Pyaterochka, Koreika, Tander) δραστηριοποιούνται δυναμικά στην αγορά.

Το 2004 η μείωση του συντελεστή ΦΠΑ από 20% σε 18% και η κατάργηση του φόρου λιανικής πώλησης 5% ευνόησαν την ανάπτυξη του λιανικού εμπορίου. Ο μεγαλύτερος όμιλος λιανικής πώλησης τροφίμων της Ρωσίας είναι η 'X5 Group', στον οποίο ανήκουν οι αλυσίδες super market 'Perekreostok', 'Pyaterochka', ενώ σημαντική θέση στην αγορά κατέχουν και η 'Seventh Continent', ο όμιλος 'MARTA GROUP', με τις Αλυσίδες 'BILLA' και 'GROSMART', ο όμιλος 'AUCHAN'.

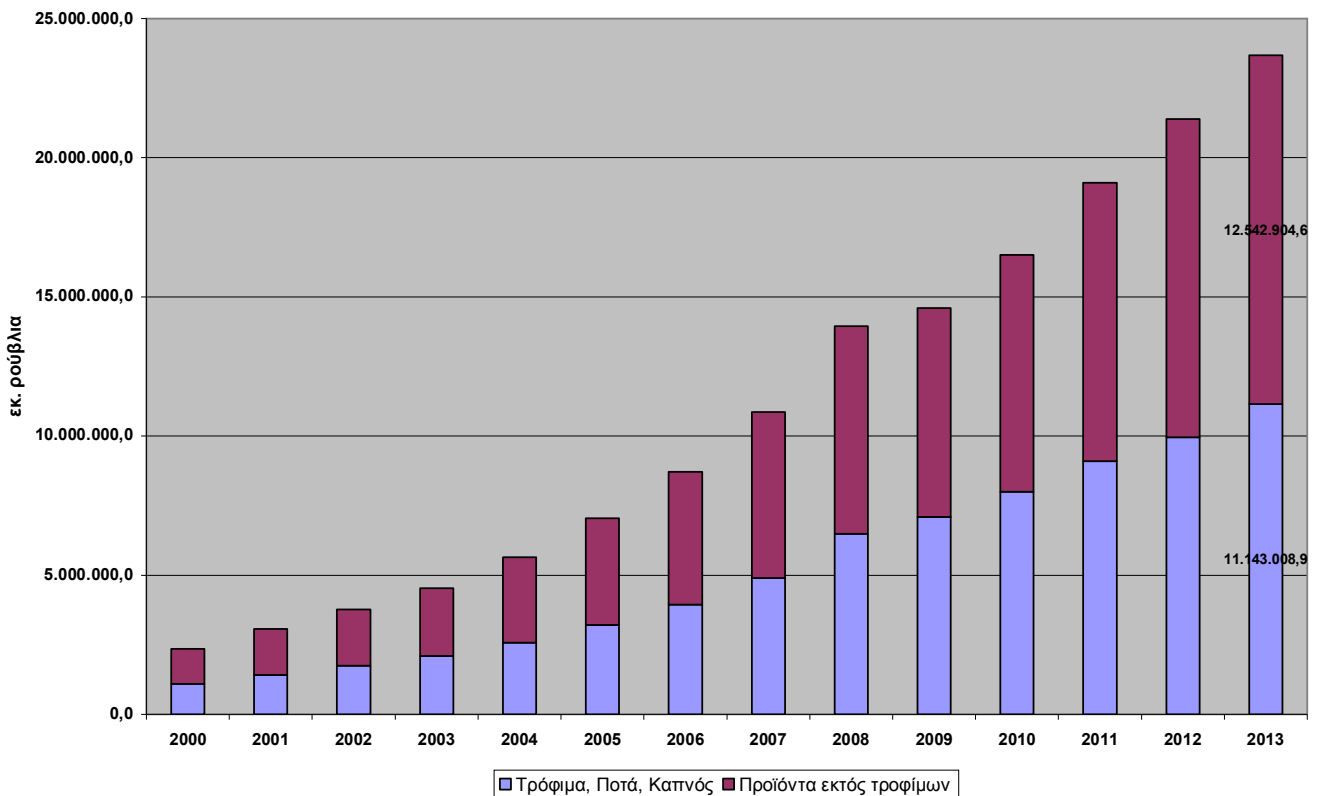
Επόμενος στόχος των εταιρειών του κλάδου στην Ρωσία, αποτελεί η επέκταση των δικτύων διανομής στην επαρχία. Ωστόσο, η επέκταση στην επαρχία απαιτεί μεγάλες επενδύσεις ιδιαίτερα στον τομέα του 'logistics', γεγονός που συνεχίζει να ευνοεί/προστατεύει τις ήδη υπάρχουσες περιφερειακές επιχειρήσεις πχ οι αλυσίδες 'Sibirskii Gigant', Sibirskaiia Gubernia' κυριαρχούν στην Σιβηρία, άλλη ρωσική αλυσίδα η 'Lenta' κυριαρχεί στην Βόρειο-Δυτική Ρωσία και η 'Victoria' με τις επωνυμίες 'Kvartal', 'Deshevo' στην περιοχή του 'Kaliningrand'.

Τα εμπορικά κέντρα στη Ρωσία. Η ισχυροποίηση των εμπορικών κέντρων αφορά την Μόσχα αλλά και την περιφέρεια και αναμένεται να συνεχιστεί ακάθεκτα τα επόμενα χρόνια. Ενίοτε λέγεται ότι, κάθε ημέρα ανοίγει ένα εμπορικό κέντρο στην Ρωσία. Οι τιμές των εμπορικών χώρων στην Ρωσία σήμερα είναι αρκετά υψηλές, ιδιαίτερα στην Μόσχα.

B) Πρόσφατες εξελίξεις στο χώρο του λιανικού εμπορίου το 2013

Το 2013 ο ρυθμός αύξησης του συνολικού κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου ήταν 3,9% έναντι 6,3% το 2012. Οι αιτίες ανάγονται στην επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας συνολικά, της στενότητας στις χορηγήσεις καταναλωτικών δανείων, την αύξηση των τιμών κ.α. Σε πραγματικούς αριθμούς ο συνολικός κύκλος εργασιών του λιανικού εμπορίου στην Ρωσία έφτασε τα 23.668,4 δις ρούβλια έναντι 21.394,5 δις ρούβλια το 2012. Οι πωλήσεις τροφίμων/ποτών/καπνού αυξήθηκαν κατά 2,5% και έφτασαν τα 11.127,2 δις ρούβλια (2012: 9.961,4) ενώ στα λοιπά προϊόντα, η αύξηση ήταν 5,0% φτάνοντας συνολικά τα 12.541,2 δις ρούβλια (2012: 11.433,1 δις ρούβλια).

Κύκλος Εργασιών Κλάδου Λιανικών Πωλήσεων Ρωσικής Ομοσπονδίας 2000-2013 (σε εκ. ρούβλια)

ΜΕΡΙΔΙΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΛΙΑΝΙΑΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁾
Σύνολο Προϊόντων	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Τρόφιμα, Ποτά, Προϊόντα καπνού	46,2	45,7	45,7	45,3	45,0	46,6	48,6	48,5	47,7	46,6	47,0
Κρέας	4,6	4,9	5,3	4,6	4,2	4,0	4,0	3,7	3,6	3,6	3,4
Προϊόντα κρέατος	4,6	4,5	4,6	4,3	4,1	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0	3,9
Κονσέρβες κρέατος	0,5	0,4	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Ψάρια & θαλασσινά	2,3	2,2	2,1	2,1	2,0	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Βούτυρο	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
Φυτικά έλαια	0,9	0,8	0,7	0,6	0,7	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6
Μαργαρίνη	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Γάλα & κρέμες γάλακτος	2,1	2,0	1,9	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	2,1	2,0	2,1
Τυριά	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0
Αυγά	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Ζάχαρη	1,4	1,2	1,0	1,3	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8

Προϊόντα Ζαχαροπλαστικής	2,9	2,9	2,7	2,8	2,8	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Αλεύρι	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Σίκαλη	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6
Ζυμαρικά	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Άρτος και Αρτοποιήματα	2,8	2,8	2,6	2,4	2,3	2,3	2,4	2,3	2,3	2,2	2,3
Πατάτες	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
Φρέσκα λαχανικά	1,6	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,6	1,6	1,4	1,4
Φρέσκα φρούτα	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,6	1,6	1,7	1,6	1,6
Τσάι	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
Αλκοολούχα ποτά και μπύρα	10,4	10,2	9,6	8,9	8,4	7,6	7,9	7,6	7,4	7,4	7,5
Προϊόντα καπνού	1,6	1,6	1,4	1,7	1,4	1,2	1,4	1,4	1,5	1,6	1,9
Προϊόντα εκτός τροφίμων	53,8	54,3	54,3	54,7	55,0	53,4	51,4	51,5	52,3	53,4	53,0
Υφάσματα	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
Παλτά, μπουφάν κλπ	10,6	9,8	9,6	9,0	7,9	7,2	7,4	7,2	6,9	6,9	6,7
Ενδύματα από γούνα	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Κάλτσες	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Δερμάτινα υποδήματα	4,9	4,4	3,8	3,7	3,3	3,0	2,9	2,6	2,5	2,5	2,4
Προϊόντα καθαρισμού και γυαλίσματος	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Είδη προσωπικής υγιεινής	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Καλλυντικά	1,5	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7
Ωρολόγια	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Κινητά τηλέφωνα	...	...	...	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7
Ηχοσυστήματα	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Τηλεοράσεις	0,7	0,8	0,9	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
Μηχανήματα καταγραφής ήχου	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ψυγεία	0,8	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Πλυντήρια	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Ποδήλατα & μοτοποδήλατα	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Μηχανάκια	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,04	0,04	0,03	0,04	0,03
Αυτοκίνητα	7,8	6,3	7,6	7,0	7,5	7,5	4,8	4,9	5,6	5,8	5,9
Βενζίνες	4,4	5,1	5,6	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	6,2	6,4	6,5
Έπιπλα οικίας	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
Χαλιά και τάπητες	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Δομικά υλικά	1,7	1,7	1,8	2,0	2,1	2,2	2,0	1,9	1,9	2,0	1,9
Κοσμήματα από πολύτιμα μέταλλα	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
Φαρμακευτικά, ιατρικά και ορθοπεδικά προϊόντα	3,3	3,1	2,9	2,9	2,9	2,9	3,6	3,5	3,3	3,3	3,4
Βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά	...	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6

Η δομή των μεριδίων των διαφόρων κατηγοριών προϊόντων επί του συνολικού κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου το 2013 παρέμεινε σχεδόν ίδια, όπως και το προηγούμενο έτος. Το μεγαλύτερο μερίδιο συνεχίζουν να καταλαμβάνουν τα προϊόντα κρέατος, τα παλτά, μπουφάν, η βενζίνη, τα αυτοκίνητα, τα φαρμακευτικά, ιατρικά και ορθοπεδικά προϊόντα κλπ.

Τα αλκοολούχα προϊόντα συνεχίζουν να καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο της κατηγορίας των τροφίμων και ποτών. Γενικά η ανάπτυξη της κατηγορίας των αλκοολούχων ποτών λαμβάνει χώρα προς όφελος τόσο της εγχώριας παραγωγής όσο και των εισαγωγών. Το 2013 καταναλώθηκαν ποτά συνολικής περιεκτικότητας 129,1 εκ. δεκαλίτρων καθαρού αλκοόλ (2012: 130,2 εκ. δεκάλιτρα) (συμπεριλαμβανομένης της μπύρας), αριθμός που αντιστοιχεί σε 9 λίτρα κατά κεφαλήν. Οι πωλήσεις της βότκας και των διαφόρων λικέρ ανήλθε στα 140,9 εκ. δεκάλιτρα. Οι πωλήσεις των κρασιών έφτασε τα 91,2 εκ. δεκάλιτρα και των αφρωδών κρασιών και τη σαμπάνιας τα 28,8 εκ. δεκάλιτρα και της μπύρας τα 1005,6 εκ.

Αλκοολούχα Ποτά	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Σε περιεκτικότητα αλκοόλ:										
σύνολο (σε εκ. δεκάλιτρα)	132,1	133,2	135,0	138,7	137,3	129,6	127,6	126,8	131,1	129,1
Λίτρα κατά κεφαλή	9,2	9,3	9,4	9,7	9,6	9,1	8,9	8,9	9,2	9,0
Σε κανονική ποσότητα εκ. δεκάλιτρα:										
Βότκα και λικέρ	208,6	203,5	197,2	184,6	177,2	166,1	157,8	156,4	153,0	140,9
Κονιάκ	6,2	6,8	7,6	8,9	10,8	10,6	11,1	11,6	12,4	12,4
Ποτά με περιεκτικότητα αλκοόλ χαμηλότερη του 9%	-	-	-	-	-	-	31,9	31,4	26,9	25,2
Οίνοι εκτός αφρώδων και σαμπάνιας	77,7	84,9	81,1	94,9	102,9	102,5	103,4	97,1	93,6	91,2
Αφρώδεις οίνοι και σαμπάνια	18,5	19,4	20,6	24,1	26,0	25,5	27,3	28,5	28,3	28,8
Μπύρα	844,7	892,1	1002,8	1155,3	1138,2	1024,7	1004,0	1011,5	1017,5	1005,6

Η αναλογία μεταξύ εγχωρίων και εισαγόμενων προϊόντων επί του συνολικού κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου παρέμεινε σταθερή σε σχέση με πέρυσι σε ποσοστά 56% και 44% αντίστοιχα. Κατ' αυτό το τρόπο κατέστη δυνατή η κάλυψη της ζήτησης, η εξασφάλιση ικανοποιητικού ανταγωνισμού και η συγκράτηση των τιμών.

Σύμφωνα με το "Global Retailer Development Index", ο τομέας των λιανικών πωλήσεων της Ρωσίας καταλαμβάνει την 23^η θέση παγκοσμίως καθώς εισέρχεται στο στάδιο της ωριμότητας κατά τη διάρκεια της οποίας οι καταναλωτές δεν μειώνουν απαραίτητα τη δαπάνη τους σε περιόδους αστάθειας, αντ' αυτού δαπανούν πιο «έξυπνα». Επίσης καθώς η αγορά της Μόσχας και της Αγ. Πετρούπολης εγγίζουν σταδιακά τον κορεσμό, οι λιανέμποροι μεταφέρονται σιγά-σιγά προς την περιφέρεια. Γεγονός παραμένει επίσης ότι υπάρχει έλλειψη μοντέρνων εμπορικών πολυχώρων αυξάνοντας το κόστος και το χρόνο πρόσβασης στην αγορά. Ο τομέας της λιανικής τροφίμων συνεχίζει να αυξάνεται. Αλυσίδες καταστημάτων όπως τα «X5» και «Tander» και «Auchan» γνωρίζουν ετησίως διψήφιους ρυθμούς ανάπτυξης. Ο τομέας των ηλεκτρονικών διατηρεί σύμφωνα με τους ειδικούς του κλάδου σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης κατά 30% το χρόνο έως το 2016. Τέλος, η εκκλιση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των Ρώσων έχει δώσει ώθηση στους τομείς της ομορφιάς και των ειδών πολυτελείας. Συμπερασματικά εκτιμάται ότι και το 2013 ο τομέας των λιανικών πωλήσεων θα παραμείνει ένας από τους σταθερότερα αναπτυσσόμενους κλάδους της Ρωσικής οικονομίας αν και ο ρυθμός ανάπτυξης αυτού θα σημειώσει επιβράδυνση. Παρά ταύτα θα παραμείνει μεγαλύτερος απ' ότι σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Επίσης, θα διατηρηθεί η τάση απόσυρσης των μη αποτελεσματικών μορφών καταστημάτων και αύξηση των εμπορικών αλυσίδων discount.

2) Κατασκευές

Το 2013 το παραγόμενο έργο της κατηγορίας των κατασκευών έφτασε σε ονομαστική αξία τα 5.917,2 δις ρούβλια (έναντι 5.711,8 δις ρούβλια το 2012), το οποίο αντιστοιχεί σε 254.697 νέα κτίρια συνολικής επιφάνειας 112,3 εκ. τ.μ.

3) Μεταφορές

Το 2013 στο κλάδο των μεταφορών (εξαιρουμένων των αγωγών και των σιδηροδρόμων περιορισμένης χρήσης) σημειώθηκε συνολικά μείωση του μεταφερόμενου φορτίου, το οποίο ανήλθε στους 7.023,4 εκ. τόνους (2012: 7.261,2 εκ. τόνους). ενώ το συνολικό έργο μειώθηκε στους 2.570,3 δις τόνους/χιλιόμετρα (2012: 2.600,8 δις τόνου/χιλιόμετρα. Εξ αυτών οι εμπορικές μεταφορές με κάθε μεταφορικό μέσο εκτιμώνται στους 3.081,3 εκ τόνους (2012: 3.124,9 εκ. τόνου) και το έργο αυτών σε 2.445 δις τόνους/χιλιόμετρα (2012: 2.480,4 δις. τόνου/χιλιόμετρα). Κατά είδος μεταφορικού μέσου παρατηρούμε αύξηση των μεταφερομένων εμπορικών φορτίων αεροπορικώς κατά 1,6% και μείωση στα φορτία που μεταφέρονται μέσω σιδηροδρόμου, αυτοκινητοδρόμων, εσωτερικών υδάτων, θάλασσας κατά -2,8%, -0,7%, -4,2% και -8,1% αντίστοιχα.

Όσον αφορά στα διακινηθέντα μέσω θαλάσσιων λιμένων της χώρας φορτία, ο όγκος αυτών αυξήθηκε το 2013 κατά 3,9% σε σχέση με πέρυσι φτάνοντας τους 589,2 εκ. τόνους (2012: 565,6 εκ. τόνοι). Το μέγεθος του ξηρού φορτίου έφτασε τους 255,7 εκ. τόνους (2012: 251,8 εκ. τόνοι) εκ των οποίων 101,1 τόνοι άνθρακα (2012: 89,2 εκ. τόνοι), φορτία σε κοντέινερ 44,4 εκ. τόνοι (2012: 42,7 εκ. τόνοι), σιδηρούχα μέταλλα 22 εκ. τόνοι (2012: 25,6 εκ. τόνοι), δημητριακά 18,3 εκ. τόνοι (2012: 24,0 εκ. τόνοι), λιπάσματα 12,9 εκ. τόνοι (2012: 10,4 εκ. τόνοι), ξυλεία 4,4 εκ. τόνοι (2012: 5,9 εκ. τόνοι). Όσον αφορά στα υγρά φορτία αυτά ανήλθαν συνολικά σε 333,5 εκ. τόνους (2012: 313,8 εκ. τόνοι) εκ των οποίων 207,5 εκ. τόνοι αργό πετρέλαιο.

Μελετώντας τα μερίδια του εμπορικού μεταφορικού έργου ανά μέσο διαπιστώνουμε την κυριαρχία του σιδηροδρόμου κατά 89,6%, έναντι 5,1% των οδικών μεταφορών, 3,3% της εσωτερικής ναυσιπλοΐας, και 1,6% της θαλάσσιας μεταφοράς.

Όσον αφορά στις επιβατικές μεταφορές, προσωρινά δεδομένα της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας δείχνουν αύξηση του έργου κατά 4,1% σε σχέση με το 2012 ήτοι 484,5 εκ. επιβάτες/χιλιόμετρα (2012: 473,8 εκ. επιβάτες/χιλιόμετρα). Συνολικά τα μερίδια ανά τομέα έχουν ως εξής: 46,7% αεροπλάνο, 28,6 σιδηρόδρομος, 24,6% οδικές μεταφορές.

Οδικές μεταφορές. Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία αναδεικνύουν μία προβληματική κατάσταση σε ότι αφορά το οδικό δίκτυο της χώρας. Το 2005 υπήρχαν 897.000 χλμ. οδικού δικτύου ενώ το 1995 υπήρχαν 940.000 χλμ. Σημειώνεται μία ποιοτική μεταβολή καθώς σήμερα το 79% των δρόμων είναι ασφαλτοστρωμένοι από 77% το 1992. Ωστόσο, η κατάσταση είναι κατά πολύ κατώτερη εκείνης της δυτικής Ευρώπης με αποτέλεσμα να σημειώνονται 24 θάνατοι ανά 100.000 άτομα (συνολικά 34.000 νεκροί) εν συγκρίσει με 8 στην Γαλλία και 5 στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρ' όλο που σε αυτές τις χώρες ο αριθμός των αυτοκινήτων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος.

4) Τεχνολογίες της πληροφορίας

Το μέγεθος της σχετικής αγοράς σύμφωνα με προσωρινές εκτιμήσεις ανήλθε το 2013 στα 635 δις ρούβλια. Το 56,1% αφορά εξοπλισμό, 19,5% σε προγράμματα και 24,4% σε υπηρεσίες.

5) Τουρισμός

Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού, η Ρωσία το 2013 ανέβηκε μία ακόμα θέση στην διεθνή κατάταξη όσον αφορά στην δαπάνη για διεθνείς τουριστικές υπηρεσίες, καταλαμβάνοντας την 4^η θέση με 54 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 42,8 δις \$ Η.Π.Α.). Το μερίδιό της στην διεθνή αγορά ανέρχεται στο 4,6% και η μέση κατά κεφαλή δαπάνη υπολογίζεται στα 374 \$ Η.Π.Α.

Τα τελευταία έτη η εικόνα που παρουσίασαν οι αναχωρήσεις Ρώσων πολιτών προς το εξωτερικό παρουσιάζεται στο πίνακα που ακολουθεί:

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΡΩΣΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΠΛΕΟΝ ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ[1]										
ΧΩΡΕΣ	ΣΚΟΠΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Μεταβολή	Μερίδιο	Κατάταξη
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	1.609.917	1.811.022	2.539.771	1.659.611	2.246.440	2.212.662	-1,5%	4,1%	4
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1.426.742	1.615.398	2.198.320	1.452.813	1.906.637	1.909.240	0,1%	10,4%	2
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	5.554	6.155	6.999	6.234	3.023	2.550	-15,6%	0,2%	28
ΑΥΣΤΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	188.895	172.802	222.418	289.236	320.537	396.860	23,8%	0,7%	19
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	102.124	96.589	135.536	190.840	219.408	272.564	24,2%	1,5%	16
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	23.920	16.934	17.880	20.014	17.422	17.006	-2,4%	1,6%	10
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	254.235	246.960	332.015	405.689	469.122	587.622	25,3%	1,1%	16
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	207.540	207.381	263.225	339.643	389.424	498.622	28,0%	2,7%	12

	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	6.023	4.567	4.022	3.280	2.800	4.449	58,9%	0,4%	24
ΓΑΛΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	373.394	317.604	348.284	410.574	457.083	575.356	25,9%	1,1%	17
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	229.234	200.087	222.718	267.167	299.313	374.878	25,2%	2,0%	14
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	52.111	35.668	33.250	35.102	29.768	26.487	-11,0%	2,6%	6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	971.478	887.891	1.002.038	1.325.452	1.385.363	1.575.714	13,7%	2,9%	7
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	330.274	363.344	470.730	702.346	713.096	830.907	16,5%	4,5%	8
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	161.209	107.260	104.636	111.056	98.609	94.011	-4,7%	9,1%	2
ΕΛΒΕΤΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	172.974	191.701	203.907	231.714	265.747	293.872	10,6%	0,5%	24
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	82.968	106.350	121.338	148.694	177.508	203.137	14,4%	1,1%	18
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	30.136	22.291	22.216	20.592	18.662	18.432	-1,2%	1,8%	8
ΕΛΛΑΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ	418.840	353.900	484.715	710.304	834.355	1.388.708	66,4%	2,6%	9
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	349.152	282.271	386.700	612.464	690.412	1.175.629	70,3%	6,4%	3
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	5.523	3.874	3.031	3.597	3.652	3.666	0,4%	0,4%	25
ΕΣΘΟΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	1.494.636	1.611.695	1.495.247	1.678.374	1.825.923	2.252.676	23,4%	4,2%	3
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	76.760	8.206	11.509	25.079	30.337	32.219	6,2%	0,2%	29
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	41.599	28.474	25.267	26.016	5.357	9.382	75,1%	0,9%	18
Η.Α.Ε	ΣΥΝΟΛΟ	290.577	264.540	341.101	457.736	649.428	803.096	23,7%	1,5%	13
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	228.102	214.343	286.856	394.581	549.382	653.384	18,9%	3,6%	10
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	11.091	9.025	10.761	10.182	10.248	13.069	27,5%	1,3%	13
Η.Π.Α	ΣΥΝΟΛΟ	172.060	181.032	206.081	242.098	276.354	333.700	20,8%	0,6%	22
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	56.192	72.419	85.829	112.213	134.536	146.688	9,0%	0,8%	20
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	30.372	19.604	19.804	19.372	17.050	12.711	-25,4%	1,2%	14
ΙΑΠΩΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	139.215	86.317	87.129	67.563	79.099	87.952	11,2%	0,2%	29
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	31.857	23.894	26.124	13.096	24.778	33.414	34,9%	0,2%	28
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	14.424	8.286	9.733	7.357	8.049	8.161	1,4%	0,8%	20
ΙΟΥΡΔΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	23.884	14.139	17.378	25.067	28.520	20.082	-29,6%	0,0%	34
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16.413	10.073	10.204	8.555	11.275	9.150	-18,8%	0,1%	34
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	1.199	651	638	1.349	672	458	-31,8%	0,0%	34
ΙΣΠΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	452.733	369.816	517.748	785.866	990.637	1.270.408	28,2%	2,3%	10
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	365.436	296.278	411.438	645.303	792.084	1.012.811	27,9%	5,5%	6
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	13.960	8.575	8.793	10.910	10.361	8.720	-15,8%	0,8%	19
ΙΣΡΑΗΛ	ΣΥΝΟΛΟ	215.402	226.414	283.140	335.933	339.029	395.324	16,6%	0,7%	20
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	98.708	134.684	184.776	225.976	219.019	234.512	7,1%	1,3%	17
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	5.908	3.675	5.095	5.934	6.484	7.687	18,6%	0,7%	21
ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	547.801	448.600	583.308	734.210	794.323	1.038.820	30,8%	1,9%	11
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	398.067	336.111	451.452	571.603	570.764	725.841	27,2%	4,0%	9
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	37.527	23.617	21.254	21.338	17.333	14.490	-16,4%	1,4%	12
ΚΑΝΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	22.721	9.183	11.102	11.311	14.776	19.232	30,2%	0,0%	35
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	6.724	3.819	4.898	5.494	7.450	8.260	10,9%	0,0%	35
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	2.556	415	760	323	420	548	30,5%	0,1%	33
ΚΙΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ	3.167.219	1.679.209	2.283.913	2.432.615	2.312.199	2.057.810	-11,0%	3,8%	5
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2.059.326	999.202	1.440.364	1.502.344	1.328.850	1.067.542	-19,7%	5,8%	4
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	527.405	286.322	353.110	365.688	339.817	259.223	-23,7%	25,1%	1
ΚΟΡΕΑ	ΣΥΝΟΛΟ	124.716	133.742	151.433	161.893	187.536	211.258	12,6%	0,4%	25
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	49.414	58.704	74.233	74.960	92.417	107.055	15,8%	0,6%	21
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	17.584	18.432	19.735	22.825	25.122	28.930	15,2%	2,8%	5
ΚΟΥΒΑ	ΣΥΝΟΛΟ	28.319	28.000	46.508	67.812	74.972	58.952	-21,4%	0,1%	32
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	22.212	21.675	37.796	57.008	62.162	46.166	-25,7%	0,3%	25
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	1.461	969	946	706	1.209	638	-47,2%	0,1%	32
ΚΡΟΑΤΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	140.017	92.923	119.638	135.144	134.518	102.618	-23,7%	0,2%	28
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	119.349	75.412	99.198	106.447	108.715	82.057	-24,5%	0,4%	24
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	2.754	1.661	1.462	2.139	2.110	1.601	-24,1%	0,2%	30

ΚΥΠΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	208.038	186.134	272.956	380.231	477.106	668.185	40,0%	1,2%	14
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	172.352	155.136	234.312	323.631	404.741	579.702	43,2%	3,2%	11
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	4.622	3.167	3.504	3.671	2.963	1.867	-37,0%	0,2%	29
ΛΕΤΟΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	209.632	206.121	248.063	325.839	371.351	418.986	12,8%	0,8%	18
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	46.333	48.671	72.644	89.645	92.185	99.893	8,4%	0,5%	23
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	35.264	27.941	36.534	26.062	14.443	11.444	-20,8%	1,1%	16
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	744.534	658.248	713.928	755.926	910.511	1.000.819	9,9%	1,9%	12
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	77.787	44.200	58.142	47.192	33.458	11.307	-66,2%	0,1%	33
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	42.870	28.654	41.003	44.113	17.067	3.351	-80,4%	0,3%	26
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	230.024	217.965	241.610	289.675	295.708	351.701	18,9%	0,7%	21
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	87.302	96.373	119.783	153.998	163.964	187.074	14,1%	1,0%	19
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	43.413	29.511	27.756	28.078	23.858	20.793	-12,8%	2,0%	7
ΜΑΛΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	22.543	14.505	20.487	22.618	24.617	35.090	42,5%	0,1%	33
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	18.840	12.444	17.929	20.131	21.847	31.336	43,4%	0,2%	30
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	402	305	285	256	180	352	95,6%	0,0%	36
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	79.243	74.209	90.714	126.435	154.272	178.630	15,8%	0,3%	26
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	20.707	14.015	12.805	25.581	30.703	24.036	-21,7%	0,1%	32
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	19.784	17.096	20.872	22.894	16.779	10.921	-34,9%	1,1%	17
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	114.498	117.636	146.447	161.712	162.484	172.147	5,9%	0,3%	27
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	48.630	56.013	72.774	89.496	93.208	104.187	11,8%	0,6%	22
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	27.121	21.442	22.636	19.636	16.021	15.403	-3,9%	1,5%	11
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	53.408	42.140	48.543	62.309	51.686	71.850	39,0%	0,1%	31
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	31.161	27.027	31.721	43.905	33.423	28.419	-15,0%	0,2%	31
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	6.499	4.455	4.097	3.907	3.103	2.759	-11,1%	0,3%	27
ΠΟΛΩΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	399.535	349.462	456.511	684.428	1.014.622	1.647.854	62,4%	3,0%	6
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	45.681	37.984	43.018	48.895	48.855	44.344	-9,2%	0,2%	26
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	28.167	18.247	17.671	20.967	18.668	6.116	-67,2%	0,6%	23
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	11.258	5.761	5.960	6.165	7.486	7.030	-6,1%	0,0%	37
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	3.694	2.281	2.018	1.533	2.464	2.850	15,7%	0,0%	36
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	1.863	758	677	703	736	680	-7,6%	0,1%	31
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	5.592	4.494	1.850	5.971	12.547	10.353	-17,5%	0,0%	36
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	3.187	2.639	755	1.556	2.645	1.711	-35,3%	0,0%	37
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	538	596	220	441	644	354	-45,0%	0,0%	35
ΣΟΥΗΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	54.420	46.346	53.437	83.673	64.055	83.392	30,2%	0,2%	30
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	20.847	19.524	25.323	50.359	28.978	39.136	35,1%	0,2%	27
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	10.956	7.395	6.861	7.870	6.115	7.082	15,8%	0,7%	22
ΤΑΪΛΑΝΔΗ	ΣΥΝΟΛΟ	300.610	265.701	527.174	917.848	1.112.253	1.452.922	30,6%	2,7%	8
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	258.765	233.113	264.046	780.234	885.113	1.034.977	16,9%	5,7%	5
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	7.115	2.237	2.438	2.352	14.396	32.781	127,7%	3,2%	4
ΤΙΝΗΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	161.968	130.802	190.659	153.694	226.193	303.696	34,3%	0,6%	23
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	149.001	123.157	180.080	145.359	207.545	282.523	36,1%	1,5%	15
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	842	504	670	254	251	336	33,9%	0,0%	37
ΤΟΥΡΚΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	2.717.742	2.444.476	3.011.678	3.260.138	3.334.727	4.108.196	23,2%	7,6%	2
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2.212.792	1.964.949	2.367.560	2.681.662	2.516.136	3.078.563	22,4%	16,8%	1
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	62.690	31.056	37.065	33.461	22.926	17.179	-25,1%	1,7%	9
ΤΣΕΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	304.230	291.737	376.648	462.092	505.163	620.293	22,8%	1,1%	15
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	226.988	213.916	267.494	367.461	379.723	473.587	24,7%	2,6%	13
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	20.685	15.084	16.854	13.473	11.223	12.418	10,6%	1,2%	15
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	3.182.194	2.965.756	3.388.712	4.416.283	5.118.780	5.525.064	7,9%	10,2%	1
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	666.892	556.311	709.009	912.105	512.547	904.730	76,5%	4,9%	7
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	236.797	170.859	160.676	210.622	109.718	45.995	-58,1%	4,5%	3
ΣΥΝΟΛΟ ΡΩΣΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	36.537.521	34.276.264	39.323.033	43.725.777	47.812.920	54.069.079	13,1%	100,0%	

ΤΑΞΙΔΙΩΤΩΝ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	11.313.697	9.542.107	12.605.053	14.495.894	15.332.136	18.291.737	19,3%	100,0%	
	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ	1.967.736	1.294.439	1.344.361	1.433.340	1.195.475	1.031.639	-13,7%	100,0%	

^[1] Πηγή: Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Τουρισμού www.russiatourism.ru

Τα στοιχεία δείχνουν, ότι το 2013 ο αριθμός των Ρώσων τουριστών που επισκέφθηκαν την χώρα μας αυξήθηκε κατά 70,3% και έφτασε τους 1.175.629. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 6,4% του συνόλου της εδώ τουριστικής αγοράς προς το εξωτερικό και προσδίδει στη χώρα μας την 3^η θέση στην κατάταξη των χωρών-προορισμών των Ρώσων τουριστών. Δημοφιλέστεροι προορισμοί στην Ελλάδα είναι η Κρήτη, η Ρόδος, η Χαλκιδική, ενώ προστίθενται σιγά σιγά και η Ζάκυνθος, Κέρκυρα, Σαντορίνη, Πελοπόννησος κ.α.

6) Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Η επιβράδυνση της ανάπτυξης της Ρωσικής οικονομίας δεν επηρέασε σημαντικά την εικόνα του χρηματοπιστωτικού τομέα, οι δείκτες του οποίου παρέμειναν θετικοί, όπως φαίνεται αναλυτικότερα στα κεφάλαια που ακολουθούν.

Τράπεζες

Ο τραπεζικός τομέας της Ρωσίας αντιμετωπίζει ιστορικά τα εξής προβλήματα: **α) Έλλειψη μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων (κεφαλαίων)**, λόγω της μη εμπιστοσύνης των εγχώριων παραγόντων στην Ρωσική οικονομία και την μαζική εξαγωγή κεφαλαίων στο εξωτερικό καθώς και τους αδύναμους θεσμικούς επενδυτές (ασφαλιστικές εταιρείες, συνταξιοδοτικά ταμεία), **β) την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές μακροπρόθεσμων κεφαλαίων** - το εξωτερικό χρέος του ιδιωτικού τομέα υπολογίζεται στο 32% περίπου του ΑΕΠ, εκ του οποίου το 20% αφορά στις τράπεζες, **γ) χαμηλή κεφαλαιοποίηση** – 10,5% του ΑΕΠ, **δ) πολυδιάσπαση και συγκέντρωση του τραπεζικού κεφαλαίου και των υπηρεσιών** στην Μόσχα και την Αγ. Πετρούπολη, **ε) εξάρτηση από τις διεθνείς τιμές των πρώτων υλών**, η οποία οδηγεί στην συγκέντρωση των κινδύνων του Ρωσικού τραπεζικού συστήματος. Από το 2008-09 και μετά η εμπιστοσύνη στο Ρωσικό τραπεζικό σύστημα ενισχύεται σταθερά. Στο παρελθόν η μαζική απόσυρση καταθέσεων προκάλούσε ισχυρές αναταράξεις. Η αποτελεσματικότητα της Υπηρεσίας Ασφάλισης Καταθέσεων και η θέση σαφής προτεραιότητας εκ μέρους της κυβέρνησης για στήριξη του κλάδου επέτρεψε την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των καταθετών και την άνευ προηγουμένου εισροή καταθέσεων το 2010. **Η κυριαρχία τέλος των κρατικών τραπεζών** συνιστά επίσης ένα ακόμα αρνητικό στοιχείο. Η Sberbank, VTB, Rosselkhozbank και Gazprombank διαχειρίζονται περί του 50% των συνολικών τραπεζικών κεφαλαίων. Αυτό αυξάνει την εξάρτηση της εθνικής οικονομίας από τον κρατικό τραπεζικό τομέα και τείνει στην συγκέντρωση του κινδύνου.

Από το 1991 και μέχρι σήμερα το τραπεζικό σύστημα της Ρωσίας διαιρείται σε 4 μεγάλες κατηγορίες: α) Τις «κρατικές» τράπεζες (πάνω από 50% ιδιοκτησία του κράτους), τις μεγάλες ιδιωτικές τράπεζες κυρίως της Μόσχας, τις ξένες θυγατρικές και τις μικρομεσαίες ιδιωτικές τράπεζες της Μόσχας και της περιφέρειας. Αναλυτικότερη εικόνα παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Κατηγορία τραπεζικού ιδρύματος	Αριθμός τραπεζικών ιδρυμάτων		Μερίδιο επί του συνόλου του ενεργητικού του τραπεζικού τομέα		Μερίδιο επί του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων του τραπεζικού τομέα	
	1.01.2012	1.01.2013	1.01.2012	1.01.2013	1.01.2012	1.01.2013
«Κρατικές» Τράπεζες	26	25	50,2%	50,4%	50,8%	48,2%

Σύνολο τραπεζών υπό τον έλεγχο ξένου κεφαλαίου	108	112	16,9%	17,8%	17,6%	19,2%
Εξ αυτών τελούν υπό την επιρροή Ρώσων υπηκόων	21	25	4,2%	5,9%	3,9%	5,4%
Μεγάλες ιδιωτικές τράπεζες	132	128	27,5%	26,6%	24,9%	26,1%
Μικρομεσαίες τράπεζες της περιφέρειας της Μόσχας	301	291	2,5%	2,4%	3,4%	3,3%
Μικρομεσαίες τράπεζες της περιφέρειας	355	341	2,5%	2,4%	3,1%	3,0%
Μη τραπεζικά δανειοδοτικά ιδρύματα	56	59	0,4%	0,3%	0,2%	0,2%
Σύνολο	978	956	100%	100%	100%	100%

Η συγκέντρωση του Ρωσικού τραπεζικού συστήματος παραμένει υψηλή τόσο όσον αφορά τον αριθμό αυτών όσο και όσον αφορά το κεφάλαιο. Η πλειονότητα αυτών είναι καταχωρημένες στο ευρωπαϊκό τμήμα της χώρας και πλέον του 50% αυτών στην ίδια την πρωτεύουσα, ένα μικρό μέρος συνιστούν οι τράπεζες της περιφέρειας στο ανατολικό τμήμα και ακόμα λιγότερες είναι αυτές που βρίσκονται στην Άπω Ανατολή. Ο αριθμός των τελευταίων μειώνεται τα τελευταία 3 χρόνια, γεγονός το οποίο συνάδει με την πολιτική της Ρωσικής Κ.Τ., που επιδιώκει την βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και της βιωσιμότητας τους εθνικού τραπεζικού συστήματος.

Απόδειξη της τάσης αυτής το γεγονός ότι την 1.1.2013 ο αριθμός των δραστηριοποιούμενων στην Ρωσία τραπεζών μειώθηκε στις 956 από 978 που ήταν πέρυσι την 1.1.2012. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τις τράπεζες της περιφέρειας, όπου και εκεί ο αριθμός τους μειώθηκε από 466 στις 450. Αντίθετα οι τράπεζες υπό τον έλεγχο ξένου κεφαλαίου αυξήθηκαν και μαζί αυξήθηκε και το μερίδιό τους επί του συνόλου του ενεργητικού του τραπεζικού τομέα. 17 εξ αυτών ανήκουν στις 50 μεγαλύτερες τράπεζες της Ρωσίας. Στις 5 μεγαλύτερες τράπεζες αναλογεί πλέον του 50%. Ανάλογη είναι και εικόνα όσον αφορά στα ίδια κεφάλαια και απόλυτα χαρακτηριστική όσον αφορά στις καταθέσεις, όπου για παράδειγμα μόνο στην τράπεζα Sberbank (η οποία τελεί υπό κρατικό έλεγχο) αναλογεί το 45,7%.

Το 2013 το ενεργητικό του τραπεζικού κλάδου ανήλθε στα 57,4 τρις ρούβλια αυξανόμενο κατά 16% έναντι του προηγούμενου έτους (2012: 49,5 τρις ρούβλια). Τα ίδια κεφάλαια αυξήθηκαν κατά 14,1% και έφτασαν το Δεκέμβριο του 2013 τα 6,9 τρις ρούβλια. Την ίδια περίοδο το υποχρεωτικό απόθεμα ιδίων κεφαλαίων οριζόταν από το νόμο στο 13,2%.

Το 2013 χαρακτηρίστηκε από σταθερότητα στο τραπεζικό τομέα. Οι τράπεζες αύξησαν τα κεφαλαιακά διαθέσιμά τους χάριν κυρίως των αποταμιεύσεων του πληθυσμού και των δανείων από την Κεντρική Τράπεζα. Το καθαρό κέρδος του τομέα ανήλθε στα 994 δις ρούβλια (2012: 1.011,9 δις ρούβλια).

Πιο συγκεκριμένα, κατά το υπό εξέταση έτος, οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 16% φτάνοντας τα 34,9 τρις ρούβλια και καταλαμβάνοντας μερίδιο 60,8% επί του συνολικού παθητικού των τραπεζών. Οι καταθέσεις από πλευράς νομικών προσώπων (εκτός τραπεζών) αν και αυξήθηκαν κατά 13,7% στα 17,8 τρις ρούβλια μείωσαν το μερίδιό τους στο σύνολο του παθητικού των τραπεζών (30,9%). Αντιθέτως οι καταθέσεις των φυσικών προσώπων αυξήθηκαν κατά 19% σε 17 τρις ρούβλια και αύξησαν το μερίδιο τους στο σύνολο του παθητικού των τραπεζών από 28,8% στο 29,5%. Το μερίδιο των καταθέσεων των νομικών προσώπων μειώθηκε ελαφρά. Το μερίδιο των καταθέσεων σε ξένο συνάλλαγμα μειώθηκε στο τέλος του χρόνου στο 17,4%. Το μεγαλύτερο μερίδιο των καταθέσεων φυσικών προσώπων συνεχίζει να κατέχει με 46,7% η τράπεζα Sberbank.

Η εξέλιξη κατά τη διάρκεια του χρόνου στα επιτόκια των καταθέσεων των φυσικών προσώπων σε ρούβλια με προθεσμία πλέον του ενός έτους παρουσίασε διακυμάνσεις, και μειώθηκε από 8,5% σε 7,4% το Δεκέμβριο του 2013.

Αύξηση του μεριδίου τους επί του συνόλου του παθητικού των τραπεζών σημείωσαν και τα δάνεια τους από την Κεντρική Τράπεζα από 5,5% στο 7,7%.

Όσον αφορά στο ενεργητικό των τραπεζών, το 2013 ο συνολικός δανεισμός των τραπεζών προς φυσικά πρόσωπα και οργανισμούς, πλην χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αυξήθηκε κατά 17,1% στα 32,5 τρις ρούβλια και το μερίδιο επί του συνολικού ενεργητικού των τραπεζών σε 56,5%. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 48,6% του ΑΕΠ. Το μέσο επιτόκιο των δανείων προς φυσικά πρόσωπα με προθεσμία πλέον του ενός έτους σε ρούβλια κατέγραψε ουσιαστική μείωση από 20,8% σε 17,3%, των υποθηκευτικών δανείων από 12,7% σε 12,1% και των δανείων προς μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς από 12,2% σε 10,6%. Το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων αυξήθηκε επίσης κατά 11,2% στα 7,8 τρις ρούβλια. Τέλος, τα δάνεια των πιστωτικών ιδρυμάτων σε συνάλλαγμα αυξήθηκαν κατά 13,2% και το μερίδιό τους έφτασε το 22,1% στο σύνολο του ενεργητικού των τραπεζών.

Αξιοσημείωτους ρυθμούς αύξηση κατέγραψε το 2013 και ο διατραπεζικός δανεισμός κυρίως με τράπεζες του εξωτερικού, με αποτέλεσμα ο ρωσικός τραπεζικός τομέας από δανειζόμενος στις αρχές του 2013 να μετατραπεί σε δανειστή των τραπεζών του εξωτερικού με ενεργητικό ύψους 792 δις ρουβλίων (1,4% του συνολικού ενεργητικού).

Συνολικά τα κέρδη του τραπεζικού κλάδου το 2013 ανήλθαν στα 994 δις ρούβλια έναντι 1.012 δις ρουβλίων το προηγούμενο έτος, λόγω της πιο συντηρητικής εκτίμησης του κινδύνου εκ μέρους των τραπεζών και της δημιουργίας πρόσθετων αποθεμάτων κάλυψης ενδεχόμενων κινδύνων.

Η στρατηγική ανάπτυξης του Ρωσικού τραπεζικού συστήματος. Στις αρχές του 2011 η Κ.Τ. της Ρωσίας υιοθέτησε την Νέα Στρατηγική Ανάπτυξης 2015, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την ιδέα, όπως η Μόσχα καταστεί διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο. Το τραπεζικό σύστημα ως αναπόσπαστο τμήμα του σχεδίου αυτού οφείλει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του και να συρρικνωθεί σε μέγεθος. Η στρατηγική προβλέπει επίσης την βελτίωση του νομικού πλαισίου που ρυθμίζει τον κλάδο και την ιδιωτικοποίηση του 50% -1 των μετοχών των κρατικών τραπεζών έως το 2015. Το χαρτοφυλάκιο επιδιώκεται όπως φτάσει το 90% του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο της δημιουργίας του ως άνω Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Κέντρου υλοποιούνται επίσης η συγχώνευση των δύο εθνικών χρηματιστηρίων RTS και MICE, η δημιουργία κεντρικού αποθετηρίου αξιών και η συγχώνευση της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Χρηματοπιστωτικών Αγορών με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Χρηματοπιστωτικής Επίβλεψης. Η προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ δεν δίνει το δικαίωμα ίδρυσης παραρτημάτων ξένων τραπεζών στην Ρωσία αλλά αυξάνει το μερίδιο τους στο συνολικό κεφάλαιο του κλάδου έως και 57,5% έναντι 15% που είναι σήμερα. Κατά συνέπεια ξένη τράπεζα στην Ρωσία μπορεί να δραστηριοποιηθεί είτε μέσω σύστασης εγχώριου νομικού προσώπου είτε μέσω ίδρυσης Γραφείου αντιπροσωπείας.

Ασφαλιστικές εταιρείες

Στις 31.12.2013 στο ενιαίο κρατικό μητρώο υποκειμένων του ασφαλιστικού τομέα ήταν καταχωρημένες 432 ασφαλιστικές εταιρείες (2012: 469 εταιρείες). Συνολικά το ύψος των εσόδων από τα ασφαλιστήρια αυξήθηκε κατά 11% φτάνοντας τα 904,8 δις ρούβλια (2012: 809,1 δις ρούβλια) και οι πληρωμές για κάλυψη ασφαλιστικών περιπτώσεων 420,8 δις ρούβλια (2012: 369,4 δις ρούβλια) αυξανόμενες επίσης κατά 13%. Όσον αφορά τα είδη κάλυψης, το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων καλύπτουν τα λοιπά (εκτός ασφάλειας ζωής) είδη προαιρετικής ασφάλισης (ατυχημάτων, υγείας, περιουσίας και υποκατηγορίες αυτών) ύψους 654,2 δις ρουβλίων (72,3%) και ακολουθούν η υποχρεωτική ασφάλιση αστικής ευθύνης (κυρίως ασφάλειες αυτοκινήτων) με 143,5 δις ρούβλια και 15,9% επί του συνόλου των εσόδων, η προαιρετική ασφάλεια ζωής με 84,8 δις ρούβλια και 9,4% και τέλος οι λοιποί τύποι υποχρεωτικής προσωπικής ασφάλισης με 18,5 δις ρούβλια και 2%.

Επενδυτικές εταιρείες (fonds)¹⁵

Σύμφωνα με την Εθνική Λίγκα των Διοικητών (<http://www.nlu.ru>) το τέλος του 2013 ο συνολικός αριθμός των εν λειτουργία επενδυτικών εταιρειών ανήλθε στις 1.399 με συνολικό ενεργητικό, σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα, 1.865,9 δις ρούβλια. Το μεγαλύτερο μερίδιο κατέχουν οι επενδυτικές εταιρίες ακινήτων και ακολουθούν οι εταιρείες επενδύσεων σε αξιόγραφα (μετοχές, ομόλογα), οι εταιρείες επενδύσεων διαφόρων μορφών κλπ.

Μη κρατικά συνταξιοδοτικά ταμεία

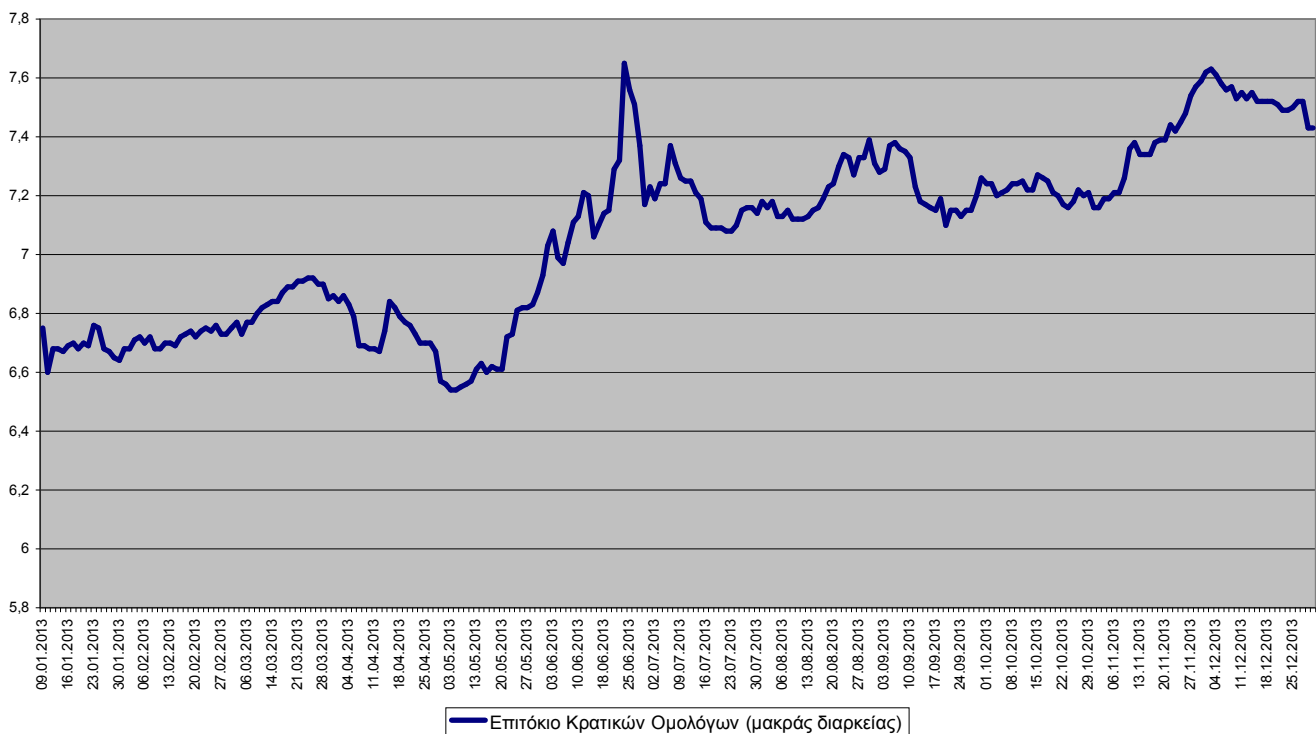
Ο αριθμός των μη κρατικών συνταξιοδοτικών ταμείων μειώθηκε περαιτέρω το 2013 στα 120 (2012: 138 μη κρατικά συνταξιοδοτικά ταμεία). Η μείωση αυτή συνδέεται με την τρέχουσα διαδικασία μετατροπής των ταμείων υποχρεωτικής ασφάλισης από μη κερδοσκοπικές εταιρείες σε μετοχικές και την αυστηροποίηση του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας τους. Ο συνολικός όγκος των αποθεμάτων των εν λόγω ταμείων ανήλθε στις 31.12.2013 σε 1.088,78 ρούβλια, αυξανόμενος κατά 62,7% μέσα σε ένα χρόνο. Ο αριθμός των ασφαλισμένων ανήλθε στα 22,17 εκ. άτομα αυξανόμενος επίσης κατά 33,8%.

β) Αγορές

Αγορά κρατικών ομολόγων

Το 2013 η κυβέρνηση εξέδωσε ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας 815,2 δις ρουβλίων έναντι 794,6 δις ρουβλίων το 2012. Συνολικά το υπάρχον χαρτοφυλάκιο των κρατικών ομολόγων ανήλθε στα 3.634,8 δις ρούβλια (ονομαστική αξία). Η μέση ετήσια απόδοση των κρατικών ομολόγων μειώθηκε στο 6,94% από 7,41% το 2012.

Επιτόκιο Κρατικών Ομολόγων (μακράς διάρκειας)

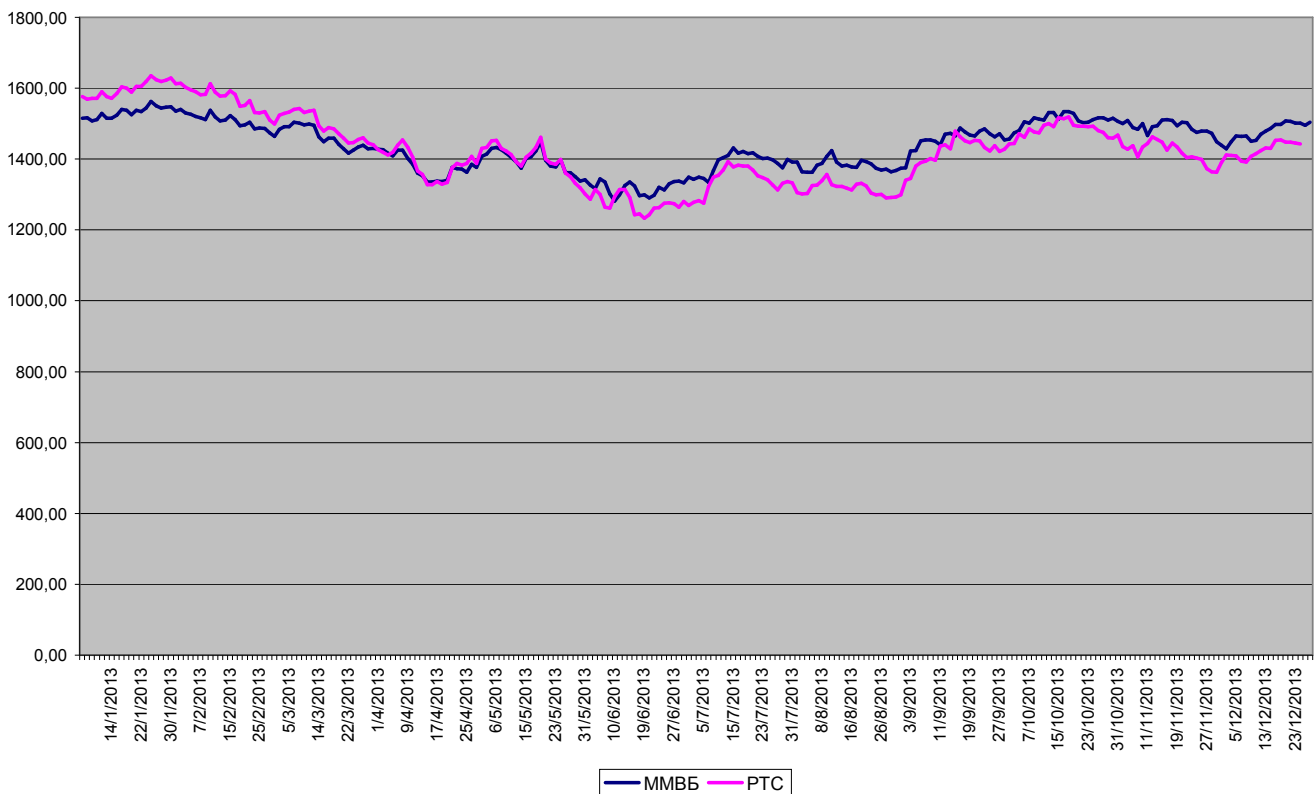
Χρηματιστήριο

Κατά τη διάρκεια του 2013 ο δείκτης RTC έχασε 5,5% ποσοστιαίες μονάδες, την ίδια στιγμή που ο MISEX κατέγραψε μικρή άνοδο, λόγω κυρίως της πτώσης του ρουβλίου. Όσον αφορά στην

κεφαλαιοποίηση και σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Ομοσπονδίας Χρηματιστηρίων (<http://www.world-exchanges.org>) το χρηματιστήριο της Μόσχας (MISEX/RTC) έφτασε το Δεκέμβριο του 2013 τα 770.665,6 εκ. \$ Η.Π.Α αριθμός που συνιστά μείωση σε σχέση με το ίδιο διάστημα το 2012 κατά 6,6% και προσδίδει την 20η θέση διεθνώς. Όσον αφορά στην συνολική αξία των συναλλαγών, αυτή ανήλθε στα 242.002 εκ. \$ Η.Π.Α. και είναι μειωμένη σε σχέση με το 2012 κατά 28,2% (23^η θέση διεθνώς).

Βασική πηγή του επενδυτικού κινδύνου για το Ρωσικό χρηματιστήριο αξιών συνιστά η εξειδίκευσή του στις πρώτες ύλες και η συναμφοτερής εξάρτησή του από την πορεία της διεθνούς οικονομίας. Η αύξηση του φόβου μεταξύ των επενδυτών εξηγείται λόγω της αύξησης του ελλείμματος του προϋπολογισμού, την συνεχιζόμενη εκροή κεφαλαίων και την αύξηση του ανταγωνισμού από την πλευρά των εισαγωγών.

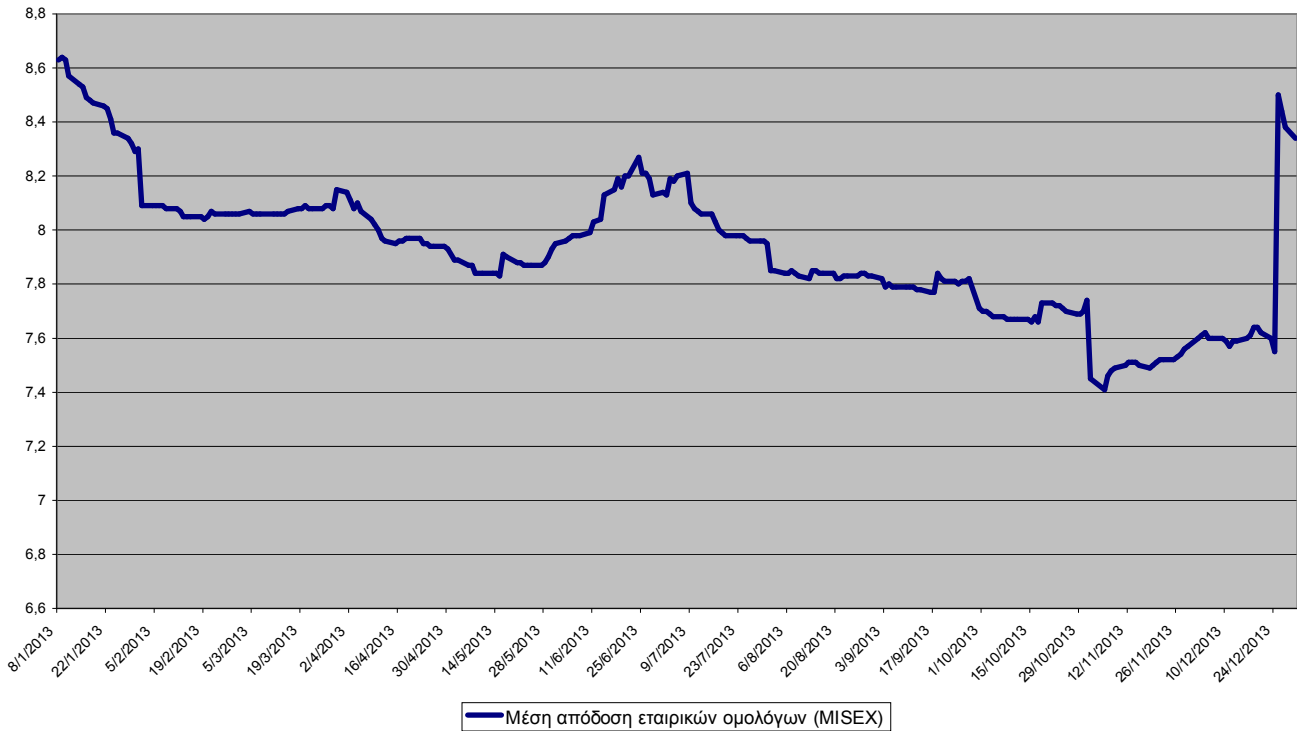
ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΡΤC και ΜΜΒB το 2013¹⁶

Αγορά εταιρικών ομολόγων

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2013 εκδόθηκαν εταιρικά ομόλογα συνολικής αξίας 1.350,31 δις ρουβλίων. Συνολικά το μέγεθος της αγοράς εταιρικών και τραπεζικών ομολόγων ανέρχεται στα 4.667,12 δις ρούβλια αυξανόμενο κατά 23,65% σε σχέση με πέρυσι (2012: 3.774,45 δις ρούβλια). Το 2013 έλαβαν χώρα 887 εκδόσεις ομολόγων εκ μέρους 310 εταιρειών. Επίσης, το μέγεθος της αγοράς εταιρικών ευρωομολόγων ανήλθε την ίδια περίοδο στα 181,84 δις \$Η.Π.Α. και αυξήθηκε έτσι κατά 21,6% σε σχέση με πέρυσι (2012: 149,53 δις \$Η.Π.Α.). Η μέση απόδοση των εταιρικών ομολόγων ξεπερνά αυτή των κρατικών και ανήλθε το τέλος του 2013 στο 8,39%.

Μέση απόδοση εταιρικών ομολόγων (MISEX)

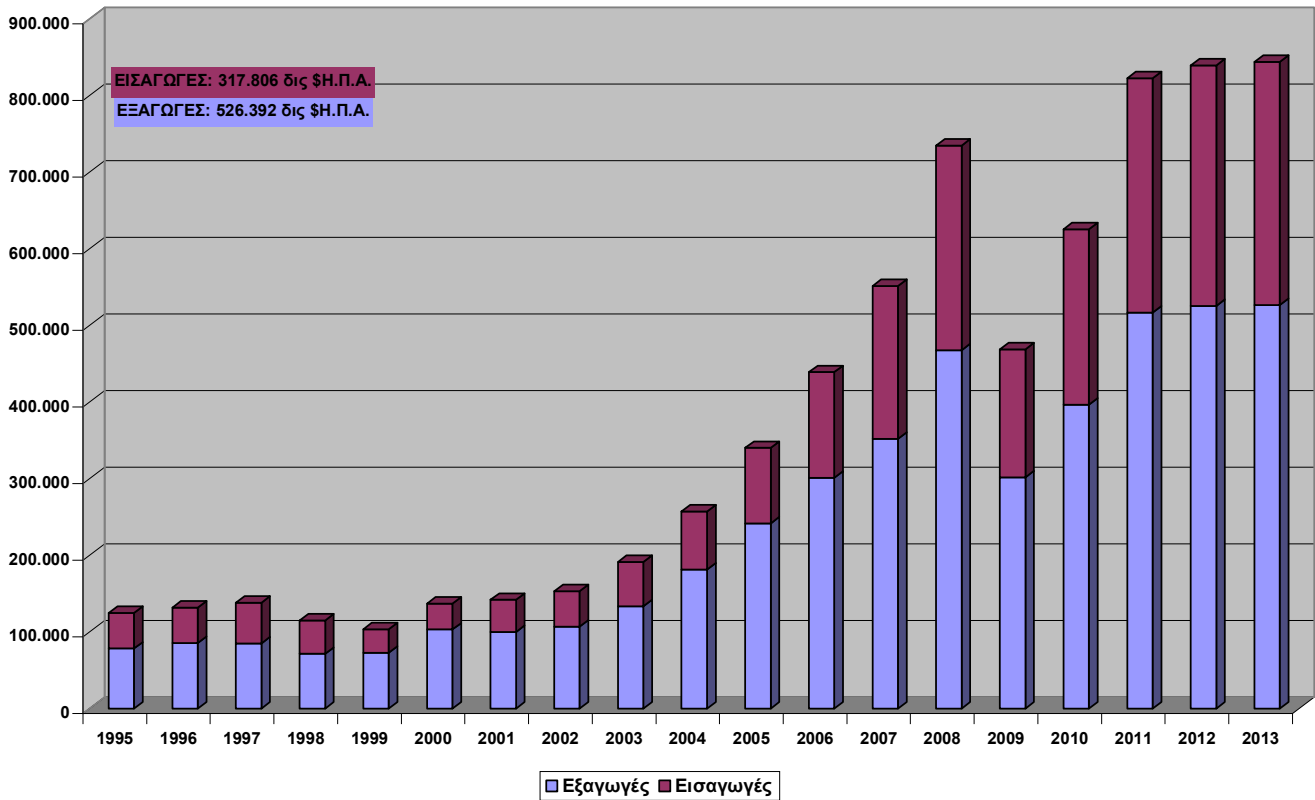

Στο πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι 10 μεγαλύτεροι εκδότες εταιρικών ομολόγων το 2013.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΠΟΣΟ ΟΜΟΛΟΓΩΝ (σε δις ρούβλια)	ΕΠΙΤΟΚΙΟ
РЖД	185	12,5; 8,2; 7,7; 7,5; 7,3; 7,1,
ФСК ЕЭС	115	7,1; 7,3; 7,5; 8;
Роснефть	110	8; 7,95;
Внешэкономбанк	90	8,1; 8,35; 8,4; 7,65
Банк ВТБ	50	8,15; 7,9; 7,6
АИЖК	41,3	9, 8,5; 3; 7,75; 7,6; 7,75, 6,65 ;3
Норникель	35	7,9;
Башнефть	30	8,85; 8,65;
ГПБ	30	7,9, 7,85, 7,7
Газпром	30	7,3
Юникредитбанк	30	8,6; 8,15; 8,1;
Росбанк	30	8,8; 8,55; 0,01,
РСХБ	30	8,1; 7,9; 7,85
Газпром капитал	30	7,55, 7,5
ВТБ 24	29,23	9; 3
ИА Абсолют	20,5	9,2; 8,9;

Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

I. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ¹⁷

Το 2013 ο συνολικός όγκος του διμερούς εμπορίου της Ρωσίας με το εξωτερικό, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας, αυξήθηκε μόλις κατά 0,6% από 839,58 δις \$ Η.Π.Α. στα 844,1 δις \$ Η.Π.Α. χάριν της αύξησης των εισαγωγών κατά 1,2% στα 317,8 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 314,1 δις \$ Η.Π.Α.) την ίδια στιγμή που οι εξαγωγές παρέμεναν σχεδόν αμετάβλητες 526,3 δις \$ Η.Π.Α. (2012: 525,3 δις \$ Η.Π.Α.). Συνέπεια αυτού ήταν το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου να μειωθεί από τα 211,2 δις \$ Η.Π.Α. στα 208,5 δις \$ Η.Π.Α.

Μελετώντας κατά ομάδες χωρών καθίσταται φανερό ότι το μεγαλύτερο μέρος, 47,1%, του εμπορίου αγαθών της Ρωσίας με το εξωτερικό, που ανέρχεται στα 397,5 δις \$ Η.Π.Α., λαμβάνει χώρα με τις χώρες της Ευρώπης. Ωστόσο το μερίδιο τους επί του συνολικού όγκου του εμπορίου μειώθηκε ελαφρά. Αντίθετα, ο όγκος εμπορίου με τις χώρες της Ασίας (εκτός χωρών ΚΑΚ) αυξήθηκε κατά 2% καταλαμβάνοντας ποσοστό 26,3% επί του συνολικού όγκου εμπορίου της χώρας με το εξωτερικό. Με τις χώρες ΚΑΚ το διμερές εμπόριο κατέγραψε μείωση κατά 4,1%. Το μερίδιο των χωρών αυτών ανέρχεται στο 13,6%. Ακολουθούν η Αμερική με μερίδιο 4,7%, η Αφρική με 0,7% και τέλος η Ωκεανία με μόλις 0,2%.

Αναλύοντας περαιτέρω κατά χώρα, παρατηρούμε ότι η Κίνα αποτελεί τον πρώτο εμπορικό εταίρο της Ρωσίας με το εξωτερικό, με μερίδιο 10,5% επί του συνολικού όγκου και αρνητικό ισοζύγιο της τάξης των 17,5 δις \$ Η.Π.Α.. Ακολουθούν η Ολλανδία με 9% του συνολικού όγκου εμπορίου, η Γερμανία με 8,9%, η Ιταλία με 6,4%, η Ουκρανία με 4,7%, η Λευκορωσία με 4,0% κ.λ.π.

Στην στατιστική αυτή η χώρα μας τοποθετείται στην 24^η θέση με μόλις 0,9% του συνολικού όγκου εμπορίου της χώρας με το εξωτερικό, ο οποίος όμως αυξήθηκε κατά 4,2% σε σχέση με πέρυσι, χάριν κυρίως της αύξησης των εξαγωγών της Ρωσίας κατά 5% και της μείωσης των εισαγωγών της από την

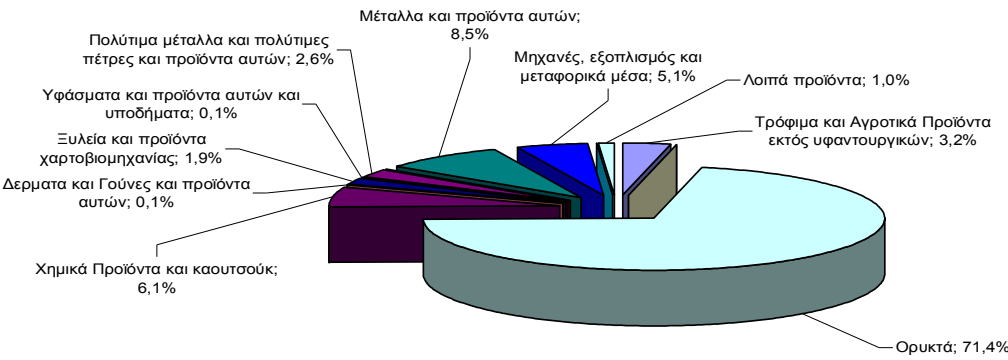
Ελλάδα κατά 3,3%, με συνέπεια την αύξηση του ελλείμματος του διμερούς εμπορίου από τα 5,3 δις \$Η.Π.Α στα 5,6 δις \$Η.Π.Α.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΤΟ 2012/2013 (εκ. \$ ΗΠΑ)¹⁸

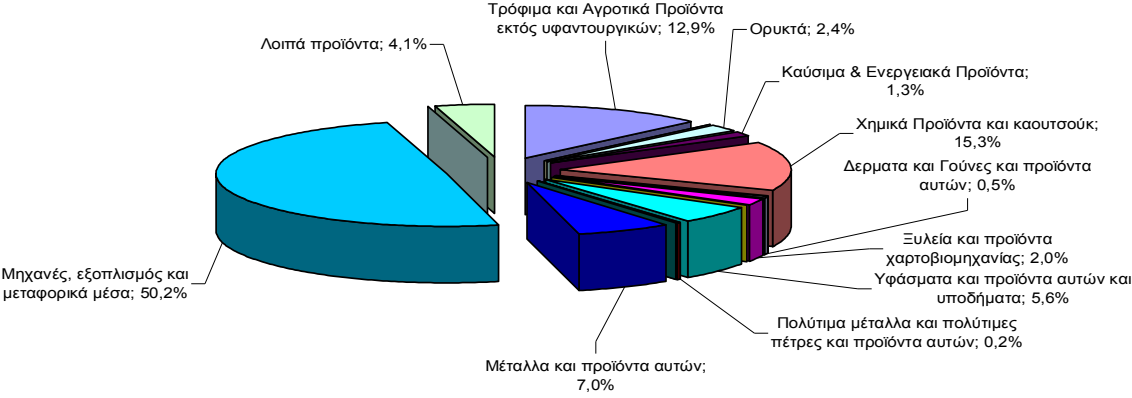
	2012	2013			2012	2013			2012	2013	
	Εξαγωγές		Μεταβολή	Μερίδια	Εισαγωγές		Μεταβολή	Μερίδια	Ισοζύγιο		
Γενικό σύνολο	525.383	526.392	0,2%	100,0%	314.150	317.806	1,2%	100,0%	211.233	208.587	8
Σύνολο εκτός χωρών ΚΑΚ	447.277	452.902	1,3%	86,0%	272.508	276.496	1,5%	87,0%	174.769	176.406	7
ΚΑΚ	78.107	73.490	-5,9%	14,0%	41.642	41.309	-0,8%	13,0%	36.464	32.181	1
Ευρώπη (πλην χωρών ΚΑΚ)	266.538	264.146	-0,9%	50,2%	132.327	133.393	0,8%	42,0%	134.211	130.753	3
Ασία (πλην χωρών ΚΑΚ)	120194,2	124485	3,6%	23,6%	97.602	97.595	0,0%	30,7%	22.592	26.890	2
Αμερική	16609,05	15123,9	-8,9%	2,9%	23.554	24.970	6,0%	7,9%	-6.945	-9.846	
Αφρική	7.499	5.216	-30,4%	1,0%	913	1.044	14,3%	0,3%	6.586	4.172	
Αυστραλία & Ωκεανία	115,4	403,7	249,7%	0,1%	1.111	1.053	-5,2%	0,3%	-996	-650	
1 Κίνα	35.727	35.631	-0,3%	6,8%	51.844	53.212	2,6%	16,7%	-16.117	-17.581	
2 Ολλανδία	76.803	70.126	-8,7%	13,3%	5.979	5.846	-2,2%	1,8%	70.824	64.280	
3 Γερμανία	35.594	37.028	4,0%	7,0%	38.300	37.916	-1,0%	11,9%	-2.707	-889	
4 Ιταλία	32.428	39.315	21,2%	7,5%	13.426	14.554	8,4%	4,6%	19.002	24.761	
5 Ουκρανία	27.204	23.796	-12,5%	4,5%	17.980	15.791	-12,2%	5,0%	9.224	8.005	
6 Λευκορωσία	24.566	20.028	-18,5%	3,8%	11.866	13.555	14,2%	4,3%	12.700	6.473	
7 Ιαπωνία	15.590	19.649	26,0%	3,7%	15.676	13.563	-13,5%	4,3%	-86	6.085	
8 Τουρκία	27.439	25.500	-7,1%	4,8%	6.839	7.256	6,1%	2,3%	20.600	18.244	
9 Πολωνία	19.878	19.582	-1,5%	3,7%	7.475	8.334	11,5%	2,6%	12.403	11.248	
10 Η.Π.Α.	12.961	11.196	-13,6%	2,1%	15.309	16.537	8,0%	5,2%	-2.348	-5.341	
11 Καζαχστάν	15.080	17.460	15,8%	3,3%	8.618	9.011	4,6%	2,8%	6.463	8.449	
12 Νότια Κορέα	13.883	14.868	7,1%	2,8%	10.985	10.315	-6,1%	3,2%	2.898	4.554	
13 Η.Β.	15.028	16.449	9,5%	3,1%	8.192	8.106	-1,0%	2,6%	6.837	8.343	
14 Γαλλία	10.527	9.203	-12,6%	1,7%	13.772	13.012	-5,5%	4,1%	-3.245	-3.809	
15 Φινλανδία	12.009	13.308	10,8%	2,5%	5.002	5.409	8,1%	1,7%	7.006	7.899	
16 Ελβετία	10.756	8.878	-17,5%	1,7%	2.998	2.984	-0,5%	0,9%	7.758	5.894	
17 Βέλγιο	6.799	7.727	13,6%	1,5%	4.491	4.034	-10,2%	1,3%	2.308	3.693	
18 Τσεχία	5.235	5.984	14,3%	1,1%	5.363	5.318	-0,8%	1,7%	-129	666	
19 Ισπανία	5.721	6.027	5,3%	1,1%	4.914	4.915	0,0%	1,5%	807	1.112	
20 Ινδία	7.916	6.886	-13,0%	1,3%	3.041	3.091	1,6%	1,0%	4.874	3.795	
21 Σλοβακία	6.165	5.860	-4,9%	1,1%	3.715	3.534	-4,9%	1,1%	2.450	2.326	
22 Ουγγαρία	6.674	6.211	-6,9%	1,2%	3.103	3.007	-3,1%	0,9%	3.571	3.204	
23 Σουηδία	6.175	4.476	-27,5%	0,9%	3.940	3.917	-0,6%	1,2%	2.236	558	
24 Ελλάδα	5.949	6.245	5,0%	1,2%	632	611	-3,3%	0,2%	5.317	5.633	
25 Ταϊβάν	3.330	4.445	33,5%	0,8%	2.011	1.927	-4,2%	0,6%	1.319	2.519	
26 Βραζιλία	2.305	1.985	-13,9%	0,4%	3.359	3.493	4,0%	1,1%	-1.054	-1.508	
27 Αυστρία	1.511	1.280	-15,3%	0,2%	3.393	3.846	13,3%	1,2%	-1.882	-2.567	
28 Ουζμπεκιστάν	2.325	2.804	20,6%	0,5%	1.391	1.259	-9,5%	0,4%	934	1.545	
29 Βιετνάμ	1.389	1.374	-1,1%	0,3%	2.274	2.599	14,3%	0,8%	-885	-1.226	
30 Ρουμανία	1.877	1.616	-13,9%	0,3%	1.736	2.046	17,9%	0,6%	141	-431	

Το μεγαλύτερο μέρος των Ρωσικών εξαγωγών αφορά σε πρώτες ύλες, βασικά προϊόντα ενέργειας (πετρέλαιο και φυσικό αέριο) και ορυκτά (σίδηρος, χαλκός, νικέλιο) 73%, μέταλλα και πολύτιμες πέτρες, χημικά προϊόντα, μηχανές εξοπλισμός κλπ. Ενδεικτικά είναι τα διαγράμματα που ακολουθούν. Από την άλλη μεριά οι εισαγωγές της Ρωσίας περιλαμβάνουν κυρίως προϊόντα μέσης έως υψηλής μεταποίησης, όπως κυρίως μηχανές/συσκευές (αυτοκίνητα και άλλες συσκευές), χημικά προϊόντα (φαρμακευτικά προϊόντα), τρόφιμα, προϊόντα μετάλλων, υφάσματα, ξυλεία κλπ.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΡΩΣΙΑΣ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΡΩΣΙΑΣ

Τέλος ιδιαίτερη αξία έχει να αναφερθεί το ύψος των εισαγωγών που διενεργήθηκε από υποκείμενα εγκατεστημένα στις επιμέρους περιοχές της Ρωσικής Ομοσπονδίας, προκειμένου να εκτιμηθούν οι δυνατότητες της αγοράς των σημαντικότερων από την άποψη αυτή περιοχών για εισαγόμενα προϊόντα. Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών απορροφά όπως είναι αναμενόμενο η Μόσχα (133.837 εκ. \$ Η.Π.Α, ήτοι 42,6%) σε συνδυασμό με την ευρύτερη περιοχή αυτής (32.794,6 εκ. \$ Η.Π.Α, ήτοι 10,4%) και ακολουθεί η Αγ. Πετρούπολη (36.378,7 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 11,6%) με την ευρύτερη περιοχή αντίστοιχα του Λενινγκράντ (5.218 εκ. ήτοι 1,7%). Ξεχωριστή μνεία χρήζει το διαμετακομιστικό κέντρο του Καλλινιγκράντ μέσα από το οποίο διενεργούνται εισαγωγές ύψους 12.163,9 εκ. \$ Η.Π.Α.). Από εκεί και πέρα σημειώνονται κατά σειρά απόστασης από την Ευρώπη, η Νότια Ομοσπονδιακή Περιοχή και νότια πύλη εισόδου προϊόντων (κυρίως μέσω Μαύρης Θάλασσας) που περιλαμβάνει τις περιφέρειες του Κρασνοντάρ (4.986,7 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,6%) και του Ροστόβ (4.998,6 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,6%). Η βιομηχανική περιοχή του Βόλγα και ιδιαίτερα οι περιοχές του Νίζνυ Νόβγκοροντ (3.809,1 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,2%), του Ταταρστάν (3.623,6 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,2%) και της Σαμάρα (2.612,6 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 0,8%). Η πετρελαιοπαραγωγός περιοχή των Ουραλίων με κέντρο την περιφέρεια του Εκατερινμπούργκ (4.010,2 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,3%) και του Τσελιάμπινσκ (3.829,8 \$ Η.Π.Α., ήτοι 1,2%). Τέλος, η τεράστια σε έκταση περιοχή της Σιβηρίας και της Άπω Ανατολής απορροφούν προϊόντα αξίας 10.617,7 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 3,4% και 10.541,2 εκ. \$ Η.Π.Α., ήτοι 3,4% αντίστοιχα κυρίως από τις γειτονικές χώρες της Κίνας και της Ιαπωνίας.

II. ΘΕΣΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1) Προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ

Στις 22 Αυγούστου 2012 η Ρωσία κατέστη πλήρες μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Ωστόσο είναι νωρίς να εξαχθούν συμπεράσματα δεδομένου ότι στην παρούσα φάση προσαρμογής συνεχίζουν να ισχύουν εν πολλοίς μεταβατικές διατάξεις.

Όσον αφορά στη χώρα μας, εκτιμάται γενικά ότι η προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ θα είναι προς το συμφέρον της χώρας μας στο βαθμό που τόσο οι δασμοί, ιδιαίτερα στα αγροτικά προϊόντα που μας αφορούν, θα μειωθούν όσο και οι εισαγωγικές διαδικασίες θα εκλογικευθούν αναγκαστικά.

2) Τελωνειακή Ένωση Καζακστάν – Λευκορωσίας - Ρωσίας

Την 1.1.2010 τέθηκε σε ισχύ Κοινό Εξωτερικό Δασμολόγιο της Τελωνειακής Ένωσης μεταξύ Καζακστάν, Λευκορωσίας και Ρωσίας. Ταυτόχρονα λαμβάνει χώρα συντονισμός του θεσμικού πλαισίου που αφορά στις προδιαγραφές εισαγωγής. Όπως ενημερώνουν εδώ εκπρόσωποι Πρεσβειών κ-μ Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οποίων οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στις εν λόγω χώρες, η υπό εξέλιξη διαδικασία οικονομικής ενοποίηση βαίνει προς το παρόν σχετικά ομαλά.

III. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Όπως καταγράφεται στους κατωτέρω πίνακες, το απόθεμα του ξένου επενδυμένου άμεσα κεφαλαίου στην Ρωσία το 2013 ανήλθε στα 496,3 δις \$ Η.Π.Α. αριθμός που καλύπτει περίπου το 2,2% του αποθέματος των εισερχόμενων ΞΑΕ παγκοσμίως. Γενικά η χώρα κατατάσσεται τα τελευταία χρόνια μεταξύ των δέκα πρώτων χωρών προέλευσης/προορισμού ΞΑΕ παγκοσμίως και τρίτη μεταξύ των χωρών BRICS μετά την Κίνα και την Βραζιλία.

Αντίστοιχα το κεφάλαιο Ρωσικών συμφερόντων που βρίσκεται επενδυμένο στο εξωτερικό ανήλθε στα 406,2 δις \$ Η.Π.Α. που αντιστοιχεί κατ' εκτίμηση στο 1,8% του ξένου επενδυμένου κεφαλαίου ανά το κόσμο.

20 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ/ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΡΩΣΙΑΣ ΤΟ 2013 ¹⁹ (εκατ. \$ Η.Π.Α.)

α/α	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΞΑΕ ΣΤΗΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ	α/α	ΧΩΡΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ	ΡΩΣΙΚΕΣ ΞΑΕ ΣΤΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ

		ΡΩΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟΥ		ΞΑΕ ΑΠΟ ΡΩΣΙΑ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΚΥΠΡΟΣ	150.409	30,3%	1	ΚΥΠΡΟΣ	151.806	37,4%
2	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	59.565	12,0%	2	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	64.632	15,9%
3	ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΙ ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ	48.989	9,9%	3	ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΙ ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ	46.649	11,5%
4	ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ	30.934	6,2%	4	ΕΛΒΕΤΙΑ	11.965	2,9%
5	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	30.315	6,1%	5	Η.Π.Α.	10.662	2,6%
6	ΜΠΑΧΑΜΕΣ	29.310	5,9%	6	Η.Β.	9.962	2,5%
7	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	21.500	4,3%	7	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	9.114	2,2%
8	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.862	3,8%	8	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	9.089	2,2%
9	ΓΑΛΛΙΑ	17.023	3,4%	9	ΑΥΣΤΡΙΑ	7.460	1,8%
10	ΣΟΥΗΔΙΑ	15.830	3,2%	10	ΜΠΑΧΑΜΕΣ	5.937	1,5%
11	ΑΥΣΤΡΙΑ	10.072	2,0%	11	ΤΟΥΡΚΙΑ	5.661	1,4%
12	Η.Β.	7.177	1,4%	12	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	5.404	1,3%
13	ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ	6.992	1,4%	13	ΝΤΖΕΡΣΥ	5.124	1,3%
14	ΕΛΒΕΤΙΑ	6.347	1,3%	14	ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ	4.951	1,2%
15	ΝΤΖΕΡΣΥ	5.881	1,2%	15	ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ	3.790	0,9%
16	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	5.518	1,1%	16	ΙΣΠΑΝΙΑ	3.715	0,9%
17	Η.Π.Α.	2.878	0,6%	17	ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ	3.619	0,9%
18	ΒΕΛΓΙΟ	2.827	0,6%	18	ΓΑΛΛΙΑ	3.279	0,8%
19	ΙΑΠΩΝΙΑ	2.571	0,5%	19	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2.835	0,7%
20	ΚΙΝΑ	2.152	0,4%	20	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.538	0,6%
	ΣΥΝΟΛΟ ΞΑΕ	496.396	100,0%		ΣΥΝΟΛΟ ΞΑΕ	406.295	100,0%

Μία εικόνα των ετήσιων εισροών ξένων επενδύσεων στην Ρωσία δίνει ο παρακάτω πίνακας στοιχείων της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

	2011			2012			2013		
	χιλ. \$Η.Π.Α.	Μερίδιο	Μεταβολή	χιλ. \$Η.Π.Α.	Μερίδιο	Μεταβολή	χιλ. \$Η.Π.Α.	Μερίδιο	Μεταβολή
Άμεσες επενδύσεις	18.414.837,7	9,7%	33,3%	18.666.044,0	12,1%	1,4%	26.117.715,6	15,3%	39,9%
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου	805.424,1	0,4%	-25,1%	1.815.730,5	1,2%	125,4%	1.091.646,9	0,6%	-39,9%
Λοιπές επενδύσεις	171.423.091,1	89,9%	71,7%	134.088.520,3	86,7%	-21,8%	142.970.562,6	84,0%	6,6%
Σύνολο Ξένων επενδύσεων στην Ρωσία	190.643.353,0	100,0%	66,1%	154.570.294,8	100,0%	-18,9%	1	100,0%	10,1%

Το 2013 η εισροή ξένων επενδύσεων στη Ρωσία ανήλθε στα 170,1 δις \$ Η.Π.Α. Σημειωτέον επίσης ότι οι άμεσες επενδύσεις αυξάνονται σταθερά τα τελευταία χρόνια και το 2013 κατέγραψαν το υψηλότερο μερίδιο 15,3%. Την βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στην Ρωσία καταγράφουν και διάφορες διεθνείς στατιστικές όπως ο δείκτης επενδυτικής εμπιστοσύνης Α.Τ. Kearny, σύμφωνα με το οποίο η χώρα το 2013 ανέβηκε στην 11^η θέση διεθνώς.

Επίσης, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, το 2013 η Ρωσία κατατάχτηκε 92^η ως προς το βαθμό ευκολίας άσκησης οικονομικής δραστηριότητας, στην επικράτεια της (111^η το προηγούμενο χρόνο) και ξεπέρασε έτσι τόσο την Κίνα, όσο και τις άλλες χώρες μέλη των BRICS. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα στην ίδια κατάταξη καταλαμβάνει την 72^η θέση (89^η το 2012).

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΚΟΛΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (<http://data.worldbank.org>)

Country Name	2013		2013		2013		2013
Singapore	1	Japan	27	Spain	52	Dominica	77
Hong Kong SAR, China	2	Netherlands	28	Mexico	53	Moldova	78
New Zealand	3	Switzerland	29	Hungary	54	Guatemala	79
United States	4	Austria	30	Panama	55	Seychelles	80
Denmark	5	Portugal	31	Botswana	56	San Marino	81
Malaysia	6	Rwanda	32	Tonga	57	St. Vincent and the Grenadines	82
Korea, Rep.	7	Slovenia	33	Bulgaria	58	Zambia	83
Georgia	8	Chile	34	Brunei Darussalam	59	Bahamas, The	84
Norway	9	Israel	35	Luxembourg	60	Sri Lanka	85
United Kingdom	10	Belgium	36	Samoa	61	Kosovo	86
Australia	11	Armenia	37	Fiji	62	Morocco	87
Finland	12	France	38	Belarus	63	Uruguay	88
Iceland	13	Cyprus	39	St. Lucia	64	Croatia	89
Sweden	14	Puerto Rico	40	Italy	65	Albania	90
Ireland	15	South Africa	41	Trinidad and Tobago	66	Barbados	91
Lithuania	17	Peru	42	Ghana	67	Russian Federation	92
Thailand	18	Colombia	43	Kyrgyz Republic	68	Serbia	93
Canada	19	Montenegro	44	Turkey	69	Pacific island small states	93,6
Mauritius	20	Poland	45	Azerbaijan	70	Caribbean small states	93,7
Germany	21	Bahrain	46	Antigua and Barbuda	71	Jamaica	94
Estonia	22	Oman	47	Greece	72	Maldives	95
United Arab Emirates	23	Qatar	48	Romania	73	China	96
Latvia	24	Slovak Republic	49	Vanuatu	74	Solomon Islands	97
Macedonia, FYR	25	Kazakhstan	50	Czech Republic	75	Namibia	98
Saudi Arabia	26	Tunisia	51	Mongolia	76	Vietnam	99

Οι ως άνω στατιστικές αναφορικά με το επενδυτικό κλίμα στην Ρωσία παρουσιάζουν γενικά θετική και αισιόδοξη εικόνα. Δέον ωστόσο όπως ληφθούν υπόψη με τη δέουσα προσοχή διότι, το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων αυτών αφορά ανακυκλούμενα (round-tripping) Ρωσικά κεφάλαια μεταξύ Ρωσίας και χωρών με ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς (offshore) όπως κατά κύριο λόγο η Κύπρος, Ολλανδία, Λουξεμβούργο και τα νησιά της Καραϊβικής. Η εκτεταμένη αυτή χρήση φορολογικών παραδείσων συνιστούν ουσιαστικά ένδειξη της έλλειψης εμπιστοσύνης εκ μέρους των εγχώριων επενδυτών προς την ίδια τους τη χώρα και την αναζήτηση ευνοϊκότερου φορολογικού καθεστώτος ή προστασία των κεφαλαίων τους σε ξένες δικαιοδοσίες.

Ως εκ τούτου πιο πειστική εικόνα του επενδυτικού κλίματος της Ρωσίας προσδίδει η μελέτη της προέλευσης των ΞΑΕ στην Ρωσία αφαιρώντας τους φορολογικούς παραδείσους. Υπό το πρίσμα αυτό η Γερμανία φέρεται να καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο 26% των άμεσων επενδύσεων που εισέρευσαν στην Ρωσία το 2013. Ακολουθούν οι Ολλανδία με 20%, η Ιαπωνία 7%, η Αυστρία με 6%, η Ελβετία η Γαλλία και η Φινλανδία με 5%, Βρετανία και Η.Π.Α. με 4%, η Ινδία 3% και οι λοιπές χώρες 15%. Οφείλει να καταστεί αμέσως σαφές ότι η Ολλανδία, το Λουξεμβούργο, η Ελβετία αν και δεν συμπεριλαμβάνονται στον επίσημο κατάλογο των χαρακτηρισμένων ως φορολογικών παραδείσων χωρών, θα πρέπει ωστόσο να ληφθούν σε μεγάλο βαθμό ως τέτοιες, καθώς φιλοξενούν σε μεγάλο βαθμό εταιρείες holding ρωσικών συμφερόντων με στόχο την αποφυγή δυσμενέστερης φορολογικής αντιμετώπισης των κεφαλαίων τους από τις ρωσικές αρχές.

Το σύνολο των κεφαλαίων που εισέρευσαν στην χώρα κατά αυτό το τρόπο το 2013 ανήλθε στα 15,2 δις \$Η.Π.Α. (2012: 11 δις \$Η.Π.Α.). Ένα άλλο βασικό χαρακτηριστικό των επενδύσεων στην Ρωσία είναι η ανισομερής κατανομή τους ανά την επικράτεια της χώρας. Διαπιστώνεται η κυριαρχία της Μόσχας, η οποία

εξηγείται από το γεγονός ότι συνιστά το πολιτικό, οικονομικό, βιομηχανικό και καταναλωτικό κέντρο της χώρας. Συνήθως η πρωτεύουσα και η περιφέρεια αυτής αλλά και η Αγ. Πετρούπολη συνιστούν το εφελτήριο πολλών ξένων πολυεθνικών προς το εσωτερικό της χώρας. Παρά ταύτα και αν ληφθεί υπόψη το επενδεδυμένο κεφάλαιο κατά κεφαλήν ανά περιοχή προκύπτει ότι οι περιοχές που παράγουν ενεργειακά προϊόντα συγκεντρώνουν τελικά περισσότερες επενδύσεις.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΑΕ ΕΝΤΟΣ ΡΩΣΙΑΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ²⁰ (χιλ. \$ ΗΠΑ)

ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Ξένο κεφάλαιο που επενδύθηκε στην Ρωσία το 2013	Συνολικό Επενδυμένο ξένο κεφάλαιο το τέλος του 2013	Ποσοστό επί του συνόλου
ΣΥΝΟΛΟ	170.180	384.117	100
Αγροτική Παραγωγή/Δασική Παραγωγή	610	2750	0,7
Ιχθυοπαραγωγή/καλλιέργεια	30	59	0
Εξόρυξη ορυκτών	11.424	64.211	16,7
Μεταποίηση	89.789	146.663	38,2
Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδατος	1.636	9.129	2,4
Κατασκευές	723	4.408	1,1
Χονδρικό και λιανική εμπόριο, επισκευές αυτοκινήτων, μηχανών, ειδών καθημερινής και προσωπικής χρήσης	31.030	69.822	18,2
Ξενοδοχεία και εστίαση	59	607	0,2
Μεταφορές και επικοινωνίες	4.759	32.094	8,4
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	20.121	12.368	3,2
Υπηρεσίες διαχείρισης ακινήτων	9.717	40.276	10,5
Κρατικές υπηρεσίες άμυνας, κοινωνικής πρόνοιας	-	559	0,1
Εκπαίδευση	1	1	0
Υγειονομική περίθαλψη	194	445	0,1
Λοιπές κοινωνικές υπηρεσίες	87	725	0,2

Παρά το τεράστιο πνευματικό κεφάλαιο (υψηλό μορφωτικό επίπεδο, αξιόλογα επιτεύγματα στο τομέα της έρευνας και τεχνολογίας), **η Ρωσία φαίνεται ότι προσελκύει ως επί το πλείστον επενδυτικό κεφάλαιο το οποίο αναζητά αγορά.** Αυτό οφείλεται από την μία πλευρά στην αύξηση της αγοραστικής δύναμης της χώρας την τελευταία δεκαετία και από την άλλη πλευρά των γνωστών λίγο πολύ προβλημάτων που εμφανίζει το επενδυτικό κλίμα της χώρας. Επενδύσεις από το εξωτερικό σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο. Γενικά οι ξένες επενδύσεις αντιστοιχούσαν πάντα σε λιγότερο από το 10% των συνολικών ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Το ποσοστό θεωρείται μικρό σε σχέση με άλλες οικονομίες υπό ανάπτυξη.

Ξένες πολυεθνικές εταιρείες παίζουν σημαντικό ρόλο μόνο σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας της Ρωσικής οικονομίας (ζυθοποιία, καπνοβιομηχανία). Η TNK-BP είναι η μόνη εταιρεία παραγωγής πετρελαίου και αερίου, όπου ο ξένος έλεγχος ξεπερνά το 50%. Ρώσοι υπήκοοι έστω και μέσω εταιρειών που εδρεύουν στο εξωτερικό ελέγχουν όλες τις μεγάλες εγχώριες εταιρείες παραγωγής μετάλλων. **Όσον αφορά στις ξένες τράπεζες στην Ρωσία ελέγχουν μόνον το 1/3 του χρηματοπιστωτικού τομέα όμως το τελευταίο διάστημα εμφανίζονται σημάδια αποχώρησής τους από την ρωσική αγορά.** Ισχυρές προοπτικές εμφανίζει επίσης και ο τομέας της κατασκευής οχημάτων, αν και η αγορά συνεχίζει να κυριαρχείται από χαμηλότερης ποιότητας οχήματα εγχώριας παραγωγής. Ο οικονομικός εκσυγχρονισμός της Ρωσίας φαίνεται να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από μεσαίου μεγέθους επενδυτές, όπως για παράδειγμα στο κατασκευαστικό τομέα ο εταιρείες Knauf, KBE και άλλες Γερμανικές εταιρείες ή όπως η εταιρεία Krka από τη Σλοβενία και η Gedoen Richter από την Ουγγαρία στο φαρμακευτικό τομέα.

Όσον αφορά τέλος τις ρωσικές επενδύσεις στο εξωτερικό, τα ακίνητα συνιστούν το μικρότερο αλλά συνάμα το πλέον διαφανές τμήμα αυτών. Για πολλούς από τους ενδιαφερόμενους ή και κατόχους ακίνητης περιουσίας στο εξωτερικό απώτερο στόχο αποτελεί ουσιαστικά η απόκτηση άδειας παραμονής ή και υπηκοότητας. Εκτιμήσεις φέρουν τους Ρώσους να δαπανούν περί τα 15 δις \$Η.Π.Α. ετησίως για την απόκτηση κατοικίας στο εξωτερικό. Ειδικοί διακρίνουν δύο κατηγορίες. Τους νέους αγοραστές μεσαίας τάξης με κύριους προορισμούς την Βουλγαρία, Κύπρο, Αίγυπτο και Ισπανία, οποίοι υπολογίζονται στο 25-40%. Το υπόλοιπο συνίσταται σε «εκατομμυριούχους» οι οποίοι ενδιαφέρονται κυρίως για περιοχές όπως η Κυανή Ακτή και το Παρίσι στην Γαλλία, την Αυστρία, Ελβετία, Μαϊάμι, Λος Άντζελες, Φλόριδα και Νέα Υόρκη στις Η.Π.Α και το Λονδίνο. Ρωσικά κεφάλαια δεν συναντώνται συχνά σε επαγγελματικά ακίνητα. Ωστόσο υπάρχουν και στο χώρο αυτό τρανταχτά παραδείγματα όπως η αγορά του πολυώρου Palais an der Oper στην Γερμανία αξίας περί τα 300 εκ. ευρώ, του κτιρίου Grand Buildings στην πλατεία Τραφάλγκαρ του Λονδίνου έναντι 250 εκ. ευρώ, της συμμετοχής της εταιρείας ОНЭКСИМ συμφερόντων του μεγαλοεπιχειρηματία Прохогон στην κατασκευή του σταδίου Barclays Center στο Μπρούκλιν συνολικής επένδυσης 200 εκ. \$Η.Π.Α., η συμμετοχή του επιχειρηματία Oleg Deripaska στην κατασκευή της μαρίνας Port Montenegro στο Μαυροβούνιο.

IV. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΩΣΙΑΣ ΤΟ 2013

1. Διμερείς Εμπορικές Συναλλαγές

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το 2013 το διμερές εμπόριο της Ελλάδος με τη Ρωσική Ομοσπονδία παρουσίασε την ακόλουθη εικόνα:

	2013	2012	μεταβολή

ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	(σε Ευρώ)	(σε Ευρώ)	(επί τοις %)
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	406.029.940	462.751.796	-12,25
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΡΩΣΙΑΣ	6.611.718.394	6.014.479.532	+9,93
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	7.017.748.334	6.477.231.328	+8,34
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-6.205.688.454	-5.551.727.736	+11,77

Στο κατωτέρω πίνακα παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία του διμερούς εμπορίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ 2013: 406.029.940 €

Δασμ. κατ/ρία	Περιγραφή	2013	% επί συνόλου	2012	Μεταβολή 2012/2013 %
43.03.10.90	Γουνοδέρματα	87.453.032	21,53	108.407.892	-19,32
08.10.50.00	Ακτινίδια, νωπά	25.704.736	6,33	27.749.075	-7,36
08.09.30.90	Ροδάκινα, νωπά	24.561.307	6,04	27.492.481	-10,66
08.10.10.00	Φράουλες, νωπές	23.506.412	5,78	22.315.914	+5,33
84.28.10.20	Ηλεκτρικοί ανελκυστήρες	16.638.564	4,09	11.906.509	+39,74
32.08.10.90	Χρώματα επίχρυσης και βερνίκια	12.018.148	2,95	13.795.162	-12,88
08.09.29.00	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, άλλα	12.016.718	2,95	4.296.522	+179,68
08.09.30.10	Μπρουνιόν και νεκταρίνια, νωπά	10.033.604	2,47	11.105.818	-9,65
15.09.10.90	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	8.058.218	1,98	6.034.116	+33,54
20.07.99.50	Πολτοί καρπών και φρούτων, μαρμελάδες	6.398.431	1,57	-----	-----
03.02.84.90	Λαβράκια, άλλα	5.264.236	1,29	4.749.215	+10,84
76.07.20.10	Φύλλα και λεπτές ταινίες από αργίλιο	5.040.944	1,24	4.734.572	+6,47
07.07.00.05	Αγγούρια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	5.038.007	1,24	-----	-----
76.06.91.00	Ελάσματα και ταινίες	4.879.016	1,20	7.191.804	-32,15
20.05.70.00	Ελιές	4.831.687	1,18	4.822.348	+0,19

Επεξεργασία στοιχείων: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Μόσχας

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΡΩΣΙΑ 2013: 6.611.718.394 €

Δασμ. κατ/ρία	Περιγραφή	2013	% επί συνόλου	2012	Μεταβολή 2012/2013 %
27.09.00.90	Ακατέργαστο πετρέλαιο, άλλα	3.619.505.768	54,74	3.417.401.541	+5,91
27.10.19.51	Πετρέλαιο εξωτερικής καύσης (fuel oil) που προορίζεται να	1.124.532.494	17,00	442.562.006	+154,09

	υποστεί επεξεργασία	καθορισμένη				
27.11.21.00	Φυσικό αέριο	983.154.212	14,86	920.163.089	+6,84	
27.10.19.47	Λάδια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα, περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο μεταξύ 0,002% και 0,1	255.700.771	3,86	500.213.398	-48,88	
27.10.19.48	Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (gas oil), περιεκτικότητας σε θείο άνω του 0,1%	187.325.681	2,83	110.171.173	+70,03	
27.10.19.31	Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (gas oil) που προορίζεται να υποστεί καθορισμένη επεξεργασία	124.565.879	1,88	290.474.271	-57,11	
76.01.10.00	Αργίλιο όχι σε κράμα	79.742.438	1,20	65.595.122	+21,56	
76.01.20.20	Κράματα αργιλίου, πλάκες και κολώνες	52.592.255	0,79	-----	-----	
10.01.99.00	Σιτάρι, άλλα	40.142.524	0,60	54.633.634	-26,52	
43.01.80.00	Άλλα γουνοδέρματα ολόκληρα	24.453.604	0,36	13.916.686	+75,71	
27.10.19.43	Λάδια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα, περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο λιγότερο από 0,001%	11.634.032	0,17	-----	-----	
10.05.90.00	Καλαμπόκι	9.930.012	0,15	-----	-----	
31.02.10.10	Ουρία με περιεκτικότητα αζώτου άνω του 45%	8.906.949	0,13	-----	-----	
28.03.00.00	Άνθρακας	6.441.998	0,09	7.101.134	-9,28	
27.01.12.90	Λιθάνθρακας ασφαλτούχος	5.666.969	0,08	-----	-----	

Επεξεργασία στοιχείων: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Μόσχας

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρούμε τα εξής: Η μείωση των ελληνικών εξαγωγών κατά 12,25% οφείλεται κυρίως στη μείωση των εξαγωγών των δασμολογικών κατηγοριών 43.03.10.90 «γουνοδέρματα», 08.10.50.00 «ακτινίδια, νωπά», 08.09.30.90 «ροδάκινα, νωπά».

Θεωρούμε ενθαρρυντική την αύξηση των εξαγωγών των κατηγοριών 08.10.10.00 «φράουλες, νωπές», 84.28.10.20 «ηλεκτρικοί ανελκυστήρες» και 08.09.29.00 «βερικόκα, κεράσια, ροδάκινα, άλλα», καθώς και την επίδοση που εμφανίζεται στις εξαγωγές της κατηγορίας 15.09.10.90 «ελαιόλαδο και τα κλάσματά του».

Επισημαίνουμε ότι οι εξαγωγές της δασμολογικής κατηγορίας 43.03.10.90 «γουνοδέρματα» είναι στην πραγματικότητα μεγαλύτερες, διότι μεγάλος αριθμός Ρώσων αγοραστών προβαίνουν σε ιδιωτικές αγορές όταν επισκέπτονται την Ελλάδα, είτε ως τουρίστες είτε ως επισκέπτες οργανωμένων προς τούτο εκδρομών, τις οποίες πραγματοποιούν τουριστικά γραφεία σε συνεννόηση με ελληνικές επιχειρήσεις

παραγωγής και εμπορίας γουνών. Πλην όμως δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία γι' αυτές τις αγορές και επομένως δεν μπορούμε να προβούμε σε οιαδήποτε εκτίμηση για το μέγεθός τους.

Όσον αφορά τις ρωσικές εξαγωγές προς Ελλάδα, που παρουσιάζουν αύξηση κατά 9,93%, αποκλειστικά, παρατηρούμε ότι οι πρώτες έξι δασμολογικές κατηγορίες, οι οποίες όλες αναφέρονται σε προϊόντα ενέργειας, καταλαμβάνουν το συντριπτικό ποσοστό των ρωσικών εξαγωγών και ανέρχονται αθροιστικά στο 95,17% του συνόλου. Το γεγονός δε αυτό αποτελεί διαχρονικό χαρακτηριστικό των ρωσικών εξαγωγών προς τη χώρα μας. Δίχως δε αυτές τις έξι δασμολογικές κατηγορίες το εμπορικό ισοζύγιο θα ήταν πλεονασματικό για τη χώρα μας.

Αντιθέτως, οι ελληνικές εξαγωγές παρουσιάζουν έντονη διαφοροποίηση με τις πρώτες δεκαπέντε σε αξία δασμολογικές κατηγορίες να αποτελούν αθροιστικά το 61,84% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρωσία.

Θεωρούμε ότι καταλυτικό ρόλο στη μείωση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρωσία είχε η διολίσθηση του Ρουβλίου έναντι του Ευρώ κατά 12% περίπου κατά την διάρκεια του υπό εξέταση έτους. Η παρατηρούμενη διολίσθηση αποδίδεται από οικονομικούς κύκλους στην προσπάθεια της ρωσικής Κυβέρνησης να αντιμετωπίσει το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, το οποίο έγινε περισσότερο εμφανές μετά την εισδοχή της χώρας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου τον Αύγουστο 2012.

Η διολίσθηση του Ρουβλίου συνεχίζεται με εντονότερους και επιταχυνόμενους ρυθμούς το 2014, γεγονός που αντανάκλα την κατάσταση της ρωσικής οικονομίας, η οποία παρουσιάζει σημαντικά δείγματα επιβράδυνσης. Πλην όμως, έχουν υπεισέλθει και άλλοι παράγοντες, όπως η κρίση στην Ουκρανία, οι οποίοι επηρεάζουν αρνητικά την ισοτιμία του Ρουβλίου, ενώ δεν αποκλείεται η εμφάνιση φαινομένων υποτιμητικής κερδοσκοπίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εκφράζουμε τον σκεπτικισμό μας ως προς την περαιτέρω πορεία των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρωσία, αφού η σημαντική διολίσθηση του ρωσικού νομίσματος είναι αναπόφευκτο να επηρεάσει αρνητικά τις ελληνικές εξαγωγές.

2. Διμερείς Επενδυτικές Ροές

α) Ρωσικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Ενέργεια: Η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΕ, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της ενεργείας ανήκει κατά 50% στον Όμιλο Κοπελούζου και 50% στη ρωσική Gazprom. Η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΕ ιδρύθηκε το 1991 και έχει ως στόχο της την προμήθεια φυσικού αερίου στην ελληνική αγορά και την ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία ενεργειακών έργων.

Τραπεζικός τομέας: η Bank Kedr έλαβε το 2007 άδεια έναρξης τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα. Η Bank Kedr ιδρύθηκε το 1991 και είναι η 115η τράπεζα της Ρωσίας με βάση τα στοιχεία του ενεργητικού της. Ωστόσο, συγκαταλέγεται μεταξύ των 50 μεγαλύτερων ρωσικών εμπορικών τραπεζών βάσει των καταθέσεων.

Το Μάιο του 2011 η ο όμιλος ICT ο οποίος δραστηριοποιείται μεταξύ άλλων στους τομείς ενέργειας και ορυχείων, ενώ ο ιδιοκτήτης της Alexander Nesis είναι από τους βασικούς μετόχους της δεύτερης μεγαλύτερης ιδιωτικής τράπεζας στην Ρωσία Nomos Bank, απέκτησε το 5% της Τράπεζας Πειραιώς.

Τηλεπικοινωνίες: η ρωσική Sistema Holding είναι παρούσα στην ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά μέσω των θυγατρικών της Concern Sitronics και Komstar. Η Concern Sitronics εξαγόρασε στις 30/6/2006 το 51% της ελληνικής INTRACOM TELECOM έναντι €120 εκ. Παράλληλα, η ρωσική τηλεπικοινωνιακή εταιρεία JSC Komstar εξαγόρασε το 51% της Hellas On Line ΑΕ (HoL) έναντι τιμήματος €47,9 εκ. μέσω αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Sistema τοποθετείται στην ελληνική αγορά ως βασικός ανταγωνιστής του ΟΤΕ.

Οπλικά συστήματα: πέραν των ανωτέρω, η Rosoboronexport, η οποία έχει το αποκλειστικό δικαίωμα εξαγωγής ρωσικών οπλικών συστημάτων, έχει συστήσει θυγατρική στην Ελλάδα, την Rosoboron Service – Hellas.

Ακίνητα/Τουρισμός: το 2013 ο Dmitry Ribolovlev αγόρασε για 115 εκ. € το γνωστό νησί Σκορπιός από την Αθηνά Ωνάση. Η ξενοδοχειακή αλυσίδα Atlantica Hotels & Resorts (κατά 50% ανήκει στο γερμανικό όμιλο TUI) και το ρωσικό τουριστικό πρακτορείο Nataly Tours ανακοίνωσαν την από κοινού έναρξη επενδυτικού σχεδίου στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, οι δύο εταίροι σκοπεύουν σε διάστημα πενταετίας να κατασκευάσουν στη χώρα μας είκοσι (20) νέα ξενοδοχεία, το δε ύψος της επένδυσης υπολογίζεται σε 1,2 δισ. €.

Ο όμιλος Mouzenidis κυρίαρχος εδώ και χρόνια της διμερούς τουριστικής αγοράς μέσω του Mouzenidis Travel πρόσθεσε πρόσφατα στο χαρτοφυλάκιο του την αεροπορική εταιρεία Ellinair, την εταιρεία διαχείρισης ακινήτων Mouzenidis Real Estate, το ορθόδοξο προσκυνηματικό κέντρο Solun, τα ξενοδοχεία «Potidea Palace» και «Portes Palace» στη Χαλκιδική, τον χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων και την αίθουσα VIP στο αεροδρόμιο «Μακεδονία», την εταιρεία παραγωγής κρασιού Mouzenidis Wine και το κελάρι-κάβα Kava Idea, την εταιρεία αερομεταφορών φορτίων (cargo) CSR Air Services και το πόνταλ Grecomania.ru.

Επίσης, ο μεγάλος ρωσικός όμιλος 'Agroinvest-MIRUM' επένδυσε ήδη το ποσό των 100 εκ. € με αρχικό σχέδιο επένδυσης 400 εκατ. €. Τον Ιούνιο 2008 η συγκεκριμένη εταιρεία εξαγόρασε τμηματικά 2.000 στρέμματα στην Ανατολική Κρήτη, πλησίον της ξενοδοχειακής μονάδας «Elunda Domes». Η συγκεκριμένη επένδυση λόγω προβλημάτων (πρόβλημα παραμεθόριας περιοχής, χωροταξικά προβλήματα) προχωρά, προς το παρόν τουλάχιστον, μόνον εν μέρει.

Πρόσφατα, ο ρωσικός όμιλος 'wimm bill Dann', εξαγόρασε την γαλακτοβιομηχανία 'ΔΩΔΩΝΗ'. Η ρωσικών συμφερόντων εταιρεία του ομογενούς Ιβάν Σαββίδη εξαγόρασε την καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, εκμίσθωσε για ένα έτος το Ξενοδοχείο 'Macedonia Palace' και κέρδισε τον διαγωνισμό ιδιωτικοποίησης για το 'Ξενία' στο Παλιούρι.

Σημαντικό καταγράφεται επίσης το ενδιαφέρον ρωσικών ομίλων στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 'ΤΡΑΙΝΟΣΕ', 'Λιμένας Θεσσαλονίκης', 'Περιφερειακά αεροδρόμια'. κ.λ.π.

Οφείλει να επισημανθεί τέλος το ολοένα και αυξανόμενο ενδιαφέρον που επιδεικνύουν οι Ρώσοι για απόκτηση εξοχικής κατοικίας στο εξωτερικό, γεγονός που έχει καταστήσει ήδη την Ρωσία υπ' αριθμό 1 στόχο των δραστηριοποιούμενων στο τομέα του real estate της χώρας μας.

β) Ελληνικές Επενδύσεις στην Ρωσία

Οι ελληνικές επενδύσεις στη Ρωσία και οι ρωσικές στην Ελλάδα παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο. Σημαντικές επενδύσεις έχουν πραγματοποιηθεί στη Ρωσία από επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων και κεφάλαιο που έχει εισαχθεί κυρίως μέσω Κύπρου, Λουξεμβούργου και Ολλανδίας. Οι εταιρείες ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη ρωσική επικράτεια είναι περίπου εβδομήντα (70). Η μεγαλύτερη ελληνική επένδυση στην Ρωσία και από τις μεγαλύτερες ξένες επενδύσεις, εξαιρουμένου του ενεργειακού τομέα, ανήκει στην «Ελληνική Εταιρεία Εμφιαλώσεως – 3E», η οποία μέσω της θυγατρικής COCA-COLA HBC Eurasia έχει τα δικαιώματα επί των σημάτων της Coca Cola για το σύνολο της επικρατείας. Διαθέτει 11 εργοστάσια εμφιάλωσης και απασχολεί 13.000 εργαζόμενους. Το 2004 πραγματοποίησε από κοινού με την The Coca Cola Inc. των ΗΠΑ την μεγαλύτερη τότε ξένη επένδυση στην Ρωσία (εξαιρουμένου του ενεργειακού τομέα) εξαγοράζοντας την εταιρεία παραγωγής χυμών Multon. Η Multon κατέχει την 2η θέση στην αγορά χυμών της Ρωσίας. Επί πλέον, εταιρική παρουσία στην Ρωσία έχει και η Frigoglass (LLC FRIGOGLASS EURASIA), θυγατρική της 3E, η οποία την προμηθεύει με επαγγελματικά ψυγεία για την διάθεση των προϊόντων της. Η εταιρεία διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής στην πόλη Orel νοτίως της Μόσχας. Το 2011 η εταιρεία εγκαινίασε νέο εργοστάσιο στην περιοχή του Ροστόβ. Ταυτόχρονα, ανακοίνωσε την πρόθεσή της όπως μεταξύ 2012-2016 επενδύσει 3 δις \$ Η.Π.Α. στην Ρωσική οικονομία. Η εταιρεία τελεί χορηγός των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Σότσι.

Η εταιρεία «Chipita» διαθέτει παραγωγική μονάδα στην Αγ. Πετρούπολη από την οποία διοχετεύει τα προϊόντα της (είδη snacks και αρτοποιίας – ζαχαροπλαστικής) σε πολύ μεγάλο αριθμό σημείων πωλήσεως. Επίσης, πραγματοποιεί και εξαγωγές. Το ύψος της επένδυσης υπολογίζεται σε 60 εκατ. ευρώ.

Ως σημαντικές επίσης επιχειρήσεις, όσον αφορά το επενδυμένο κεφάλαιο, θεωρούνται η εταιρεία υφασμάτων και λευκών ειδών «TOGAS» (με 90 καταστήματα και με σημαντικό κανάλι διανομής λευκών ειδών), η Intracom, η Τσιμεντοβιομηχανία «PROMETHEUS» (με εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου στο Βολγκογκράντ), τα «ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ».

Τον Ιανουάριο του 2011 υπεγράφη επίσης συμφωνία παραχώρησης μεταξύ της Κυβέρνησης της Αγίας Πετρούπολης και της κοινοπραξίας ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ – ΑΚΤΩΡ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΕ – ΗΛΕΚΤΩΡ ΑΕ για τη Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία και Συντήρηση εργοστασίου επεξεργασίας απορριμμάτων στην περιοχή Yanino της επαρχίας Λένινγκραντ της Αγίας Πετρούπολης.

Επίσης θυγατρική του Ομίλου ΚΟΠΕΛΟΥΖΟΥ, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 7% διεθνούς κοινοπραξίας, συμμετέχει σε έργο ανακαίνισης του αεροδρομίου 'Pulkovo' της Αγίας Πετρούπολης.

Αναφέρεται επίσης η παρουσία των τραπεζών PIRAEUS και EUROBANK (με Γραφεία Αντιπροσωπείας), οι εταιρείες «Media Strom», Lapin House, Oxette, BSB, με εμπορικά καταστήματα, η εταιρεία ηλεκτρονικού λογισμικού Velti κ.α.

ΣΤ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Κατά το 2012 το Γραφείο ΟΕΥ διοργάνωσε, συνέδραμε ή συμμετείχε στις εξής εκδηλώσεις/δράσεις:

- ✓ Παρακολούθηση και συνδρομή της ελληνικής συμμετοχής στις διεθνείς εκθέσεις Prodexpo, World Food (τρόφιμα), CPM (ενδύματα), Domexpo (ακίνητα), Euroshoes (υποδήματα), Intercharm (καλλυντικά), Mosbuild (δομικά υλικά).
 - ✓ Συμμετοχή στα Προγράμματα Φιλοξενίας Εμπορικών επισκεπτών της HELEXPO στις Εκθέσεις INFAKOMA, MARMINSTONE, FURNIDEC κλπ.
 - ✓ Ενημέρωση αναφορικά με την αγορά της Ρωσίας στο Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών, 11/3/2013.
 - ✓ Διοργάνωση εκδήλωσης με θέμα τον ιατρικό τουρισμό, Μόσχα, 19/3/2013.
 - ✓ Παρουσίαση στο πλαίσιο του 4^ο Παρευξείνιου Επιχειρηματικού Φόρουμ, Θεσσαλονίκη 28-29/3/2013.
 - ✓ Σεμινάριο/Διάλεξη στο πλαίσιο Ευρωπαϊκού προγράμματος προώθησης βιολογικών προϊόντων στην Ρωσία, Μόσχα 8/4/2013.
 - ✓ Παρουσίαση στην ενημερωτική Ημερίδα στην Σιάτιστα 19-21/4/2013.
 - ✓ 1^ο Roadshow για τον Ιατρικό Τουρισμό στην Ελλάδα, Μόσχα, 23/4/2013.
 - ✓ Συμμετοχή στην Ημέρα Πληροφόρησης επιχειρηματιών, Αθήνα, 8,9/5/2013.
 - ✓ Διοργάνωση της πολυκλαδικής επιχειρηματικής αποστολής Go International, Μόσχα, 27-28/5/2013.
 - ✓ Συνδρομή στην διοργάνωση του 2^{ου} Ελληνορωσικού Τουριστικού Φόρουμ, Ρόδος, 14-17/10/2013.
-

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το 2013 η ρωσική οικονομία παρουσίασε σχετική στασιμότητα μέσα σε ένα ιδιαίτερα ασταθές διεθνές χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Με την οικονομία να προσεγγίζει το μέγιστο της αξιοποίησης των υπαρχόντων πόρων (κεφάλαιο, εργατικό δυναμικό) και εκτιμώντας απίθανη την περαιτέρω αύξηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου, η περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας φαντάζει όλο και περισσότερο δύσκολη.

Η αναβίωση - εκσυγχρονισμός της οικονομίας της χώρας και η απεξάρτηση αυτής από τους φυσικούς πόρους προϋποθέτει μεταξύ άλλων τα εξής:

A) την διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας, μέσω αποταμίευσης και συνετής χρήσης των εσόδων από τις εξαγωγές ενεργειακών προϊόντων, τον έλεγχο του πληθωρισμού και την αύξηση του ελέγχου στις τράπεζες και τα ιδιωτικά δάνεια.

B) την πραγματοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών προς την κατεύθυνση της μείωσης της συμμετοχής του κράτους στην οικονομία, της βελτίωσης του επενδυτικού περιβάλλοντος, της επίλυσης του προβλήματος της μείωσης και γήρανσης του πληθυσμού και τέλος της διαφάνειας και μείωσης της διαφθοράς (η Ρωσία κατατάσσεται πολύ χαμηλά μόλις 127^η στο κατάλογο του Transparency International). Γεγονός παραμένει ότι ο πλούτος που συγκεντρώνεται από τις εξαγωγές πρώτων υλών είτε λόγω αντικειμενικής αδυναμίας (τεράστιο μέγεθος της χώρας, κοινωνικές και πολιτιστικές ανισότητες στο πληθυσμό, ελλειπείς υποδομές και τεχνογνωσία κλπ) είτε λόγω διαφθοράς και γραφειοκρατίας, δεν βρίσκει εύκολο τρόπο να διαχυθεί στην κοινωνία και δη σε χρήσιμες – καινοτόμες επενδύσεις, οι οποίες θα θέσουν τα θεμέλια σταθερής και μακροχρόνιας ανάπτυξης της οικονομίας. Αντιθέτως, τα χρήματα αυτά αποταμιεύονται σε κρατικά ταμεία (Εθνικό Ταμείο Πλούτου, Αποθεματικό Ταμείο) για τις αντιμετώπιση αναγκών του προϋπολογισμού είτε διοχετεύονται σε φορολογικούς παραδείσους στο εξωτερικό, είτε τέλος - στην καλύτερη περίπτωση – επανεπενδύονται στους «γνώριμους τομείς» της εξόρυξης πρώτων υλών στο εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό.

Όσον αφορά τις δυνατότητες προσέγγισης της αγοράς της χώρας εκ μέρους των ελληνικών επιχειρηματιών μεμονωμένα ή συλλογικά και ενίοτε με την αρωγή των δημοσίων φορέων δέον όπως ληφθούν υπόψη οι εξής αρχές:

- ✓ Η ρωσική οικονομία παραμένει τόσο στην πράξη όσο και στην νοοτροπία μία σε μεγάλο βαθμό κρατικά διευθυνόμενη οικονομία.
- ✓ Σταθερή επιδίωξη των Αρχών, η οποία είτε διατυπώνεται ρητά είτε αφήνεται να εννοηθεί μέσα από τα τεράστια εμπόδια των φυτοϋγειονομικών / τεχνικών προδιαγραφών που τίθενται κατά καιρούς στις εισαγωγές προϊόντων από το εξωτερικό, είναι η υποκατάσταση όπου αυτό είναι δυνατό των εισαγωγών και η προσέλκυση επενδύσεων που θα το εξασφαλίσουν αυτό.

Παρά ταύτα παραμένουν τα αντικειμενικά πλεονεκτήματα – ευκαιρίες της Ρωσικής οικονομίας, τα οποία συνοπτικά έχουν ως εξής:

- ✓ Μεγάλη αγορά
- ✓ Νέα αγορά
- ✓ Μεγάλη ροπή προς κατανάλωση
- ✓ Ενδιαφέρον για νέα προϊόντα, τρόπους ζωής, προσλαμβάνουσες παραστάσεις κλπ.

Συνδυάζοντας τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι προσπάθειες των επιχειρήσεων της χώρας μας με την αρωγή των εκάστοτε υποστηρικτικών δημοσίων υπηρεσιών (Γραφείο ΟΕΥ, Ενιαίος Φορέας Εξωστρέφειας,

Εμπορικά Επιμελητήρια κλπ) να διεισδύσουν στην Ρωσική αγορά θα είναι τόσο περισσότερο επιτυχείς όσο λιγότερο πρόσκαιρα και ευκαιριακά προσεγγίζουν τη Ρώσικη αγορά σε όλες της τις πτυχές.

Στην πράξη, οι δυνατότητες της χώρας μας να επωφεληθούν των ως άνω δυνατοτήτων που προσφέρει η εσωτερική αγορά της Ρωσίας, εκτιμούμε ότι θα πρέπει να επικεντρωθούν σε τομείς που κατά τη γνώμη μας υπήρχε ανέκαθεν απόλυτο πλεονέκτημα:

α) τα τρόφιμα, όπου η εγχώρια παραγωγή δεν είναι εν γένει σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του εγχώριου καταναλωτικού κοινού τόσο σε ποσότητα όσο και (με τη σταδιακή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου) σε ποιότητα.

β) Άλλα επιμέρους καταναλωτικά αγαθά όπως γούνες, δομικά υλικά, ανελκυστήρες κλπ

γ) ο τουρισμός μεταξύ άλλων, του ιατρικού τουρισμού αλλά και του εκκλησιαστικού τουρισμού.

δ) τα τουριστικά ακίνητα

Οι κλάδοι αυτοί συνδέονται πολλαπλώς μεταξύ τους και ως εκ τούτου τυχόν προωθητικές ενέργειες οφείλουν να συντονιστούν προκειμένου τόσο να πολλαπλασιαστεί το αποτέλεσμά τους με τη δημιουργία ενιαίου brand name όσο και να μειωθεί το κόστος και η σπατάλη των πόρων που θα χρησιμοποιηθούν.

Ανά επί μέρους τομέα και όσον αφορά τα τρόφιμα αλλά και τα επιμέρους καταναλωτικά αγαθά για τα οποία υπάρχει ζήτηση στην Ρωσία, ιδιαίτερη έμφαση οφείλει να δοθεί στο συντονισμό της προσπάθειας υπέρβασης των γνωστών εμποδίων (τελωνειακή διασάφηση, πιστοποίηση προϊόντων και δειγμάτων, πληρωμή entrance fees στα σουπερμάρκετ κλπ), τους οποίους ο εκάστοτε μικρός εξαγωγέας δεν είναι συνήθως σε θέση να αντιμετωπίσει μόνος του με αποτέλεσμα να παραιτείται των προσπαθειών εισόδου στην αγορά της Ρωσίας.

Επίσης τονίζεται, όσον αφορά στις προωθητικές ενέργειες που θα ληφθούν στο μέλλον, η ανάγκη όπως χάριν αποτελεσματικότητας αυτές επικεντρώνονται σε ένα κλάδο οικονομικής δραστηριότητας κάθε φορά. Στο μέτρο δε που η αγορά της Μόσχας, για πολλά από τα προϊόντα ενδιαφέροντός μας μεταξύ αυτών και των τροφίμων παρουσιάζει σημάδια κορεσμού, προκύπτει άμεσα η ανάγκη προσέγγισης της αγοράς των πόλεων της ρωσικής περιφέρειας.

Στον τουρισμό και πέρα από την επιδίωξη - στο μέτρο που δίνεται η δυνατότητα στο πλαίσιο της συνθήκης Shengen – απάλειψης των πλεονεκτημάτων που χαίρουν ανταγωνίστριες με εμάς χώρες λόγω ευνοϊκότερου καθεστώτος απονομής θεωρήσεων εισόδου (το οποίο ζήτημα εκφεύγει των αρμοδιοτήτων του Γραφείου) υπάρχει το θέμα της επέκτασης των αεροπορικών δρομολογίων ιδίως την καλοκαιρινή περίοδο.

Όσον αφορά στον τομέα της κατοικίας, πέρα από το πάγιο αίτημα για μείωση της γραφειοκρατίας που συνδέεται με την απόκτηση τίτλου στην χώρα μας από ξένο υπήκοο, πρόσθετα ευεργετικά αποτελέσματα θα έχει σίγουρα η προσέλκυση του ενδιαφέροντος χρηματοδότησης τέτοιων επενδύσεων και από ρωσικές τράπεζες.

Ειδικής μνείας χρήζει επίσης ο τομέας των κατασκευών. Τόσο σε ομοσπονδιακό όσο και σε επίπεδο Περιφερειακών Κυβερνήσεων και Δημοτικών Αρχών προκηρύσσονται κατά καιρούς σημαντικά κατασκευαστικά έργα. Η επιτυχία των Ελληνικών κατασκευαστικών εταιρειών στους σχετικούς διαγωνισμούς εκτιμάται πιθανότερη όσο συστηματικότερη και μακρόπνοη είναι η προηγηθείσα καλλιέργεια της σχέσης τους με τις εκάστοτε εδώ αναθέτουσες Αρχές .

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΡΩΣΙΑΣ

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις οικονομικές σχέσεις των δύο χωρών περιλαμβάνει:

Α) Συμφωνία Οικονομικής, Βιομηχανικής, Τεχνολογικής και Επιστημονικής Συνεργασίας

(Αθήνα, 30-06-1993, Ν 2249/1994, ΦΕΚ 187/Α/10.11.1994, έναρξη ισχύος 5.1.1995, ΦΕΚ 130/Α/26.6.2001)

Β) Συμφωνία για την Προώθηση και την Αμοιβαία Προστασία των Επενδύσεων

(Αθήνα, 30.6.1993, Ν 2248/1994 ΦΕΚ 187 Α/Α/10.11.1994, έναρξη ισχύος 23/2/1997 ΦΕΚ 23Α/26.2.1997).

Γ) Συμφωνία για την Προμήθεια Φυσικού αερίου από την Ε.Σ.Σ.Δ.

(07.10.1987, Ν. 1748/1988 ΦΕΚ 20/Α/03.02.1988, έναρξη ισχύος 14.03.1987, Ανακοίνωση ΦΕΚ 79/Α/29.04.1988 25, Προσάρτημα 1.7.1993 και Πρωτόκολλο τροποποιητικό του προσαρτήματος 19/12/1994, Ν 2295/95 ΦΕΚ 43Α, ΦΕΚ 66/Α/7.4.1995).

Γι) Συμφωνία για Ανταγορές Ελληνικών Προϊόντων και Υπηρεσιών έναντι προμήθειας Φυσικού Αερίου

(Κυρώθηκε με τον Ν 2032/92 ΦΕΚ 54).

Η Συμφωνία των Ανταγορών προβλέπει ότι το 70-75% του συναλλάγματος από τις εξαγωγές φυσικού αερίου στην Ελλάδα θα χρησιμοποιηθεί από τη Ρωσία για την αγορά ελληνικών προϊόντων και για την πληρωμή υπηρεσιών ελληνικών εταιρειών για την κατασκευή έργων στη Ρωσία. Η Συμφωνία αυτή λειτουργεί μέχρι σήμερα μονομερώς, δεδομένου ότι, η χώρα μας πραγματοποιεί από το 1997 κανονικά εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία, ενώ η ρωσική πλευρά δεν προβαίνει στην πραγματοποίηση ανταγορών ελληνικών προϊόντων. Στο πλαίσιο της 5η ΜΔΕ (28-29.9.2005), αποφασίστηκε η σύσταση μικτής Ομάδας Εργασίας για τις Ανταγορές, απόφαση η οποία δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, για διαφόρους ουσιαστικούς λόγους (λ.χ. επιφυλακτικότητα ΔΕΠΑ).

Δ) Η υπογραφή της Διακρατικής Συμφωνίας για τον Αγωγό Μπουργκάς- Αλεξανδρούπολη στις 15.03.2007 μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και η θέση της σε ισχύ στις 03.07.2007 δημιούργησαν τη βάση για μια επικερδή και για τις τρεις χώρες συνεργασία. Η συμφωνία για τη σύσταση της εταιρείας, η οποία θα υλοποιήσει το έργο υπεγράφη στη Σόφια στις 18.01.2008.

Ε) Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας και Αποτροπής της Φοροδιαφυγής για Φόρους Εισοδήματος και Κεφαλαίου

(Μόσχα, 26.06.2000, Ν. 3047/2002 ΦΕΚ 200/Α/2002, έναρξη ισχύος 20.12.2007 ΦΕΚ. 12/Α/6.2.2008).

ΣΤ) Συμφωνία Διεθνών Οδικών Μεταφορών

(Μόσχα, 12.2.1985, Ν. 1605/1986 ΦΕΚ 88/Α/7.7.1986, έναρξη ισχύος 3/9/1986, ΦΕΚ 143/Α/22.9.1986). Νέα Συμφωνία είναι έτοιμη προς υπογραφή άμεσα

Ζ) Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας

(30.06.1993, Ν 2210/1994, ΦΕΚ 73/Α/11.5.1994, έναρξη ισχύος 16/8/1994, ΦΕΚ 179/Α/27.10.1994)

Η σύγκληση της 1ης συνόδου Μικτής Επιτροπής Τουρισμού έλαβε χώρα στη Μόσχα (20.3.2007). Η σύναψη Συμφωνίας Ευρωπαϊκής Κοινότητας-Ρωσίας, για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων εισόδου διαμονής, η οποία ετέθη σε ισχύ από 1.6.2007, αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση των επισκέψεων Ρώσων τουριστών στη χώρα μας.

Η) Συμφωνία για Συνεργασία στο Γεωργικό Τομέα

(Αθήνα, 28.7.1999, Ν. 2823/2000 ΦΕΚ 89/Α/ 16.3.2000, έναρξη ισχύος 6/10/2000, ΦΕΚ 250/Α/14.11.2000)

Θ) Συμφωνία για την ανάπτυξη της Περιφερειακής Συνεργασίας Ελλάδας και Περιφέρειας Κρασνοντάρ

(Αθήνα, 1.7.1993, Ν. 2295/95 ΦΕΚ 43/Α/24.2.1995)

Ι) Συμφωνία για Συνεργασία στον Τελωνειακό Τομέα

(Μόσχα, 23.7.1991, Ν 2529/1997 ΦΕΚ 217/Α/23.6.1998).

Κ) Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών

(Αθήνα, 6.12.2001, Ν. 3077/2002/ΦΕΚ309/Α/10-12-2002, έναρξη ισχύος 13.02.2003 ΦΕΚ 96/Α/23-04-03). Επί του παρόντος υφίσταται νέα Συμφωνία υπό διαπραγμάτευση.

ΚΑ) Συμφωνία για την εμπορική ναυτιλία

(Αθήνα, 6.12.2001, Ν. 3857/2010, ΦΕΚ 101/Α/1.7.2010. Έναρξη ισχύος 22.8.2010)

ΚΒ) Συμφωνία για τη συνεργασία στο τομέα καυσίμων και ενέργειας

(Αθήνα, 6.12.2001, Ν. 3136/2003, ΦΕΚ 89/Α/14.4.2003. Έναρξη ισχύος 2.3.2004 ΦΕΚ 90/Α/24.4.2004)

ΚΓ) Συμφωνία για συνεργασία στο τομέα της κτηνιατρικής

(Αθήνα, 28.7.1999, Ν. 2822/2000, ΦΕΚ 88/Α/16.3.2000, Έναρξη ισχύος 6/10/2000, ΦΕΚ 250/Α/14.11.2000)

ΚΔ) Συμφωνία περί συνεργασίας στον τομέα των ταχυδρομείων και των τηλεπικοινωνιών

(Αθήνα, 29.7.1999, Ν. 2887/2001, ΦΕΚ 35/Α/28.2.2001, Έναρξη ισχύος 28/3/2001, ΦΕΚ 130/Α/26.6.2001)

Η διμερής Συμφωνία Προστασίας Επενδύσεων μεταξύ Ελλάδος και Ρωσίας, που κυρώθηκε με το ν. 2248/94-ΦΕΚ 187^Α και ισχύει από την 23.2.1997, προβλέπει την αρχή της μη διάκρισης, η οποία, εξάλλου, προβλεπόταν και στο άρθρο 28 της συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας.